30 DE ANI. Ceaușescu și *Newsweek*: Ultimul stalinist, ultimul interviu

ROMÂNIA
Newsweek®

Anul 2 ■ Numărul 69 ■ Preț: 11,90 lei

30.08-5.09.2019

Mafia italiană bate palma cu Statul român

Zeci de milioane de euro din bani publici sunt câștigate în România de firme controlate de apropiați ai organizației criminale 'Ndrangheta din sudul Italiei.

FOTO: ADAPTARE DUPĂ AFIȘUL FILMULUI DOCUMENTAR LA TRATATIVA DE SABINA GUZZANTI

19069
5 948494 000029

MATINALUL #1 DIN ROMÂNIA

KISS FM

LUNI-VINERI • 06:00-10:00

Newsweek ROMÂNIA

30.08-5.09.2019 _ ANUL 2 _ NR.69

SUMAR

» P.56

Periscop

06 **Analiză**
Greu de modificat Constituția

Opinii

10 RĂZVAN CHIRUȚĂ
Penibilul Tudorel și penibila sa mentalitate
RADU PARASCHIVESCU
Ce-ți cobesc eu ție, tristă Românie
11 CRISTIAN PREDA
Șapcă

Dosar

12 **'Ndrangheta**
Mafia italiană, protejată de mafia statului român
14 Firmă asociată cu 'Ndrangheta, la licitații publice în România
16 Condamnare de zece ani în Italia, firmă la București
18 Italienii se concurează și asociază pentru bani publici
22 Bio-mafia care producea în România, asociată cu 'Ndrangheta

Periscop

24 **Politizare**
Cultura, abandonată la indicațiile lui Dragnea
26 Cetățile dacice, promise și abandonate
28 **Poluare**
Pe urmele unui prădător tăcut: Plasticul
30 **Analiză**
Săpoca, o tragedie anunțată
34 **Demersuri**
De ce nu se grăbește CNSAS să preia arhiva fostei Securități

Internațional

38 **Moarte și sex**
Secretele murdare ale Washingtonului

Magazin

42 **30 de ani**
Ultimul interviu cu ultimul stalinist
45 **Michael Meyer:**
Ceaușescu, un bărbat micuț, cu un costum prost și papuci din țesătură de plastic
48 **Vegan și carnivor**
Cina verde
52 **Auto**
Ford Ranger Raptor
RS-ul de off-road
56 **Libații**
Călătorind spre whisky
60 **Tehnologie**
Frânele „diamantate"

Calendar

62 Jumătate de veac de teroare

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu, Cristian Preda**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

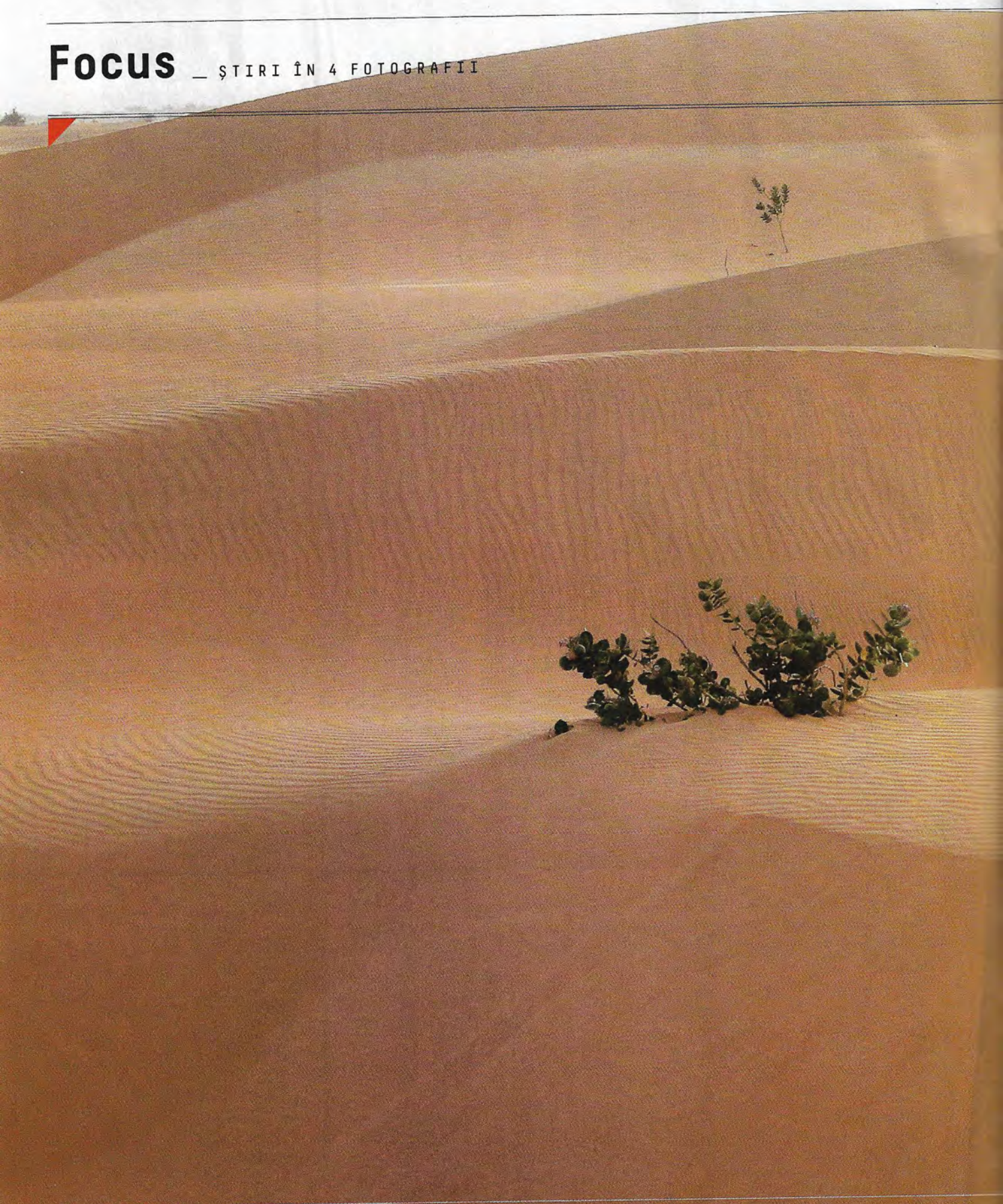

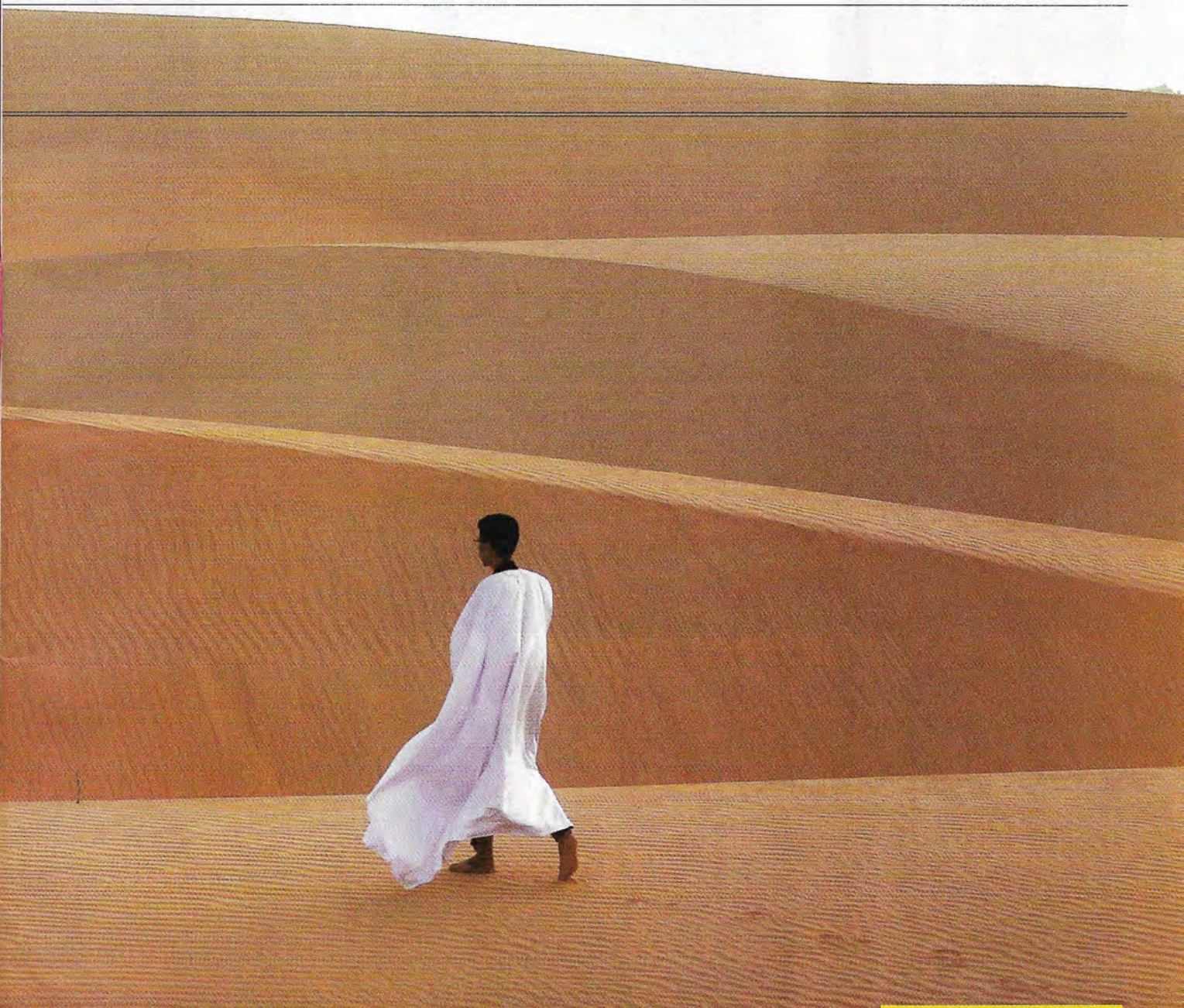

NOUAKCHOTT, MAURITANIA

Turism în deșert

Turiștii care vizitează Mauritania nu ratează ocazia de a face o plimbare prin Deșertul Sahara. Ei încearcă mâncarea tradițională din această țară, își fac fotografii cu cămile, cu dunele de nisip și poartă haine tradiționale. Unii rămân peste noapte în deșert. Această imagine a fost surprinsă pe 18 august 2019, în apropierea orașului Nouakchott.

OZKAN BILGIN/ANADOLU AGENCY VIA GETTY IMAGES

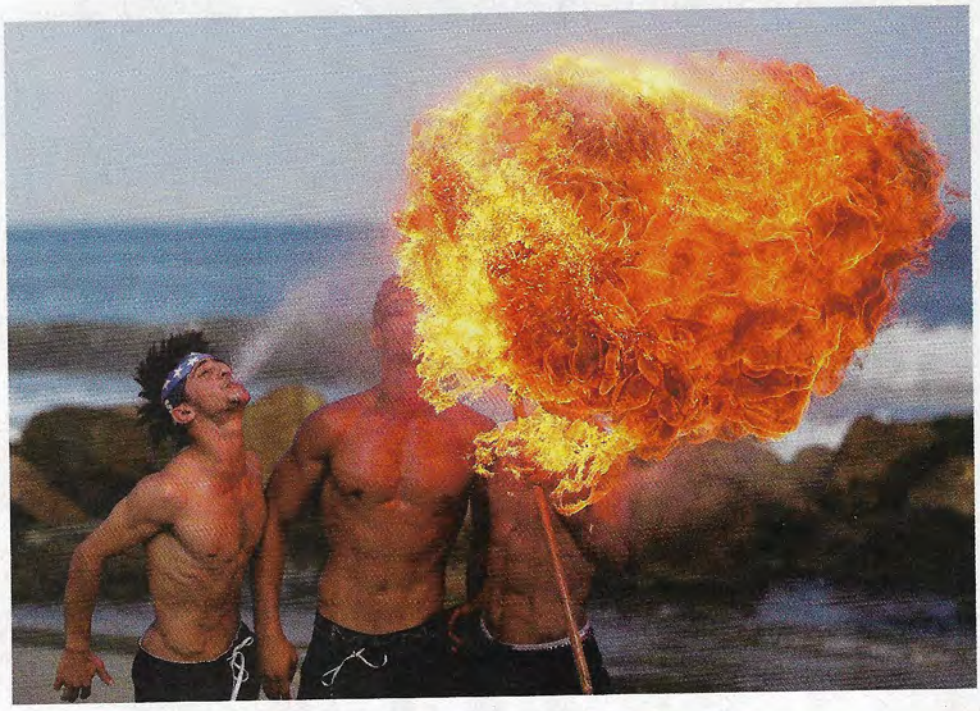

FÂȘIA GAZA, PALESTINA

Foc de... divertisment

Bărbați palestinieni execută un număr de divertisment cu foc, pe o plajă din Fâșia Gaza, pe 8 august 2019. Această zonă din Orientul Mijlociu este și așa una din cele mai fierbinți puncte de pe glob, din cauza conflictului israelo-palestinian.

MAJDI FATHI/NURPHOTO VIA GETTY IMAGES

KIEV, UCRAINA

Ziua gorilei

Gorila Tony a împlinit 45 de ani pe 8 august, prilej de aniversare la Grădina Zoologcă din Kiev. Tony s-a născut în Nuremberg (Germania), în anul 1974. În Ucraina a ajuns în 1999 - fiind singura gorilă din țară - după două „escale" la grădinile zoologice din Hanovra și Saarbrücken.

STR/NURPHOTO VIA GETTY IMAGES

HACHIOJI, JAPONIA

Escaladă sportivă

Janja Garnbret din Slovenia participă, pe 20 august 2019, la una din finalele Campionatului mondial de escaladă pe perete artificial, competiție desfășurată anul acesta în Japonia. Mai exact, este vorba de „Esforta Arena Hachioji", din capitala Tokyo.

TORU HANAI/GETTY IMAGES

ANALIZĂ

Greu de modificat Constituția

Alianța USR-PLUS anunță ca primă măsură în viitorul proiect de guvernare o reformă constituțională. Nu sunt singurii care au avut această dorință, însă, din 2003 până azi, toți au eșuat.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

SINGURA TENTATIVĂ REUȘITĂ de revizuire a legii fundamentale, adoptate în 1991 de către regimul Iliescu, a avut loc în anul 2003. În Legislativ, PNL și PD au votat proiectul de revizuire susținut de PSD, altfel nu s-ar fi atins pragul necesar de două treimi din voturile parlamentarilor.

Opoziția s-a scuzat, arătând că această revizuire era o condiție de aderare la UE. La referendum, situația s-a complicat: Adrian Năstase a avut nevoie de două zile pentru a mobiliza alegătorii.

Au avut loc scene de lumea a III-a, urnele fiind plimbate fără niciun control prin piețe sau la casele oamenilor. Doar astfel s-a atins pragul de prezență necesar validării, de 50%. Între timp, acest prag a fost coborât la 30%.

USR și PLUS își propun, acum, ca prim-punct al viitorului proiect de guvernare, „Reforma constituțională, asigurarea justiției independente și a statului de drept". O comisie formată din cinci reprezentanți ai USR și cinci ai PLUS a fost deja constituită.

Newsweek România vă reamintește cum au fost îngropate, în ultimii ani, mai multe tentative de revizuire a legii fundamentale, inclusiv trei referendumuri.

Comisia Stanomir, preocupată de drepturi și libertăți

În iunie 2008, președintele Traian Băsescu a înființat o comisie, condusă de politologul Ioan Stanomir, care să pregătească o nouă Constituție. Din comisie mai făceau parte, printre alții, Iulia Moțoc, acum judecător la CEDO, și Simina Tănăsescu, numită recent, de președintele Iohannis, în funcția de judecător la Curtea Constituțională. Comisia a prezentat, în ianuarie 2009, un raport de aproape 100 de pagini, în care, printre altele, propunea:

- Parlamentul să fie dizolvat dacă președintele suspendat e reconfirmat la referendum.
- Imunitate pentru parlamentari doar pentru declarații și acțiuni politice.
- Regionalizare sau reorganizarea județelor.
- Instituirea unui referendum de revocare din funcție a oficialilor aleși, la nivel local și național.
- Întărirea drepturilor și libertăților fundamentale. De exemplu, chiar și în cazul instituirii unor măsuri excepționale, tortura ar fi interzisă.
- Garantarea dreptului la vot al românilor din străinătate.
- Libertatea de exprimare era dublată de dreptul de a primi informații.

Raportul comisiei a ajuns, ulterior, la coș, în cea mai mare măsură. În 2011, președintele Traian Băsescu a inițiat revizuirea Constituției, dar nu s-a folosit de propunerile comisiei Stanomir decât în mică măsură, abandonând, printre altele, propunerile privind reorganizarea administrativă sau lărgirea drepturilor și libertăților cetățenești.

Referendumul lui Băsescu, îngropat

La alegerile prezidențiale din 2009, la inițiativa aceluiași președinte al României, primul tur de scrutin a fost dublat de un referendum consultativ, în care se propunea modificarea Constituției.

Întrebările au fost:

1) Sunteți de acord cu trecerea la un Parlament unicameral în România?

2) Sunteți de acord cu reducerea numărului de parlamentari la maximum 300 de persoane?

Referendumul a trecut. Participarea a fost de 50,95% din numărul total al alegătorilor. Circa 77,78% dintre cei prezenți la urne s-au pronunțat în favoarea Parlamentului unicameral și

PERSEVERENȚĂ
Fostul președinte Traian Băsescu a încercat de trei ori să modifice Constituția României. Din prima comisie au făcut parte politologul Ioan Stanomir (stânga) și actualul judecător constituțional Simina Tănăsescu (dreapta)

FOTO: FACEBOOK; INQUAM PHOTOS / SILVIU FILIP, OCTAV GANEA

88,84% în favoarea reducerii numărului de parlamentari.

Rezultatul acestui referendum a fost ignorat, deși CCR a decretat, în 2012, că voința poporului trebuie respectată. „Ceea ce distinge un referendum consultativ de unul decizional nu este, în principal, chestiunea privitoare la respectarea sau nu a voinței populare – această voință nu poate fi ignorată de aleșii poporului, întrucât este o expresie a suveranității naționale –, ci caracterul efectului referendumului (direct sau indirect). Spre deosebire de referendumul decizional, referendumul consultativ produce un efect indirect, în sensul că necesită intervenția altor organe, de cele mai multe ori a celor legislative, pentru a pune în operă voința exprimată de corpul electoral", a susținut Curtea Constituțională.

În 2013, Băsescu a amenințat că va organiza un nou referendum consultativ, cu exact aceleași întrebări ca-n 2009, însă ulterior a abandonat ideea.

Soluții constituționale la criza economică

În 2011, tot președintele Traian Băsescu a inițiat un întreg pachet de modificări constituționale. Inițiativa sa venea pe fondul crizei economice prin care România trecea la acel moment. A avut mai multe propuneri, dar doar o parte au trecut de filtrul Curții Constituționale:

- Deficit bugetar limitat la 3%, în afară de situațiile excepționale, precum calamitățile naturale. Datoria publică nu putea depăși 60%. „Ce le propun românilor prin noua Constituție este în primul rând să trăim din ce producem, iar dacă împrumutăm bani, să-i împrumutăm pentru dezvoltare, nu pentru consum, nu pentru ajutoare sociale, nu pentru salarii", a explicat Băsescu.
- Parlament unicameral, cu 300 de aleși.

Ce texte importante a respins CCR:

- prevederile referitoare la eliminarea prezumției caracterului licit al averii ar fi afectat dreptul de proprietate;
- limitarea imunității parlamentare și ministeriale. Propunerea lui Băsescu ar fi avut ca efect „suprimarea garanțiilor unor drepturi și libertăți fundamentale, respectiv libertatea individuală și libertatea de exprimare".

Comisia parlamentară care trebuia să dezbată propunerile lui Băsescu nu s-a putut întruni într-o primă etapă,

din lipsă de cvorum. Până la urmă, în primăvara lui 2012 au început lucrările, dar în scurt timp guvernul Ungureanu a căzut și USL a preluat puterea.

PNL vs. CSAT

În 2010, Fundația Horia Rusu, o fundație apropiată PNL, condusă de Dorina Rusu, acum membră a Consiliului Național al Audiovizualului, a inițiat propria dezbatere despre Constituție. Din comisia desemnată de fundație făcea parte Simina Tănăsescu, fost consilier al președintelui Iohannis, acum judecătoare la CCR.

În februarie 2013, fundația a prezentat o serie de concluzii. „Instituții parazitare ca CSAT, DNA sau ANI trebuie desființate pentru că au devenit adevărate puteri în stat", a precizat atunci liberalul Dinu Zamfirescu.

Simina Tănăsescu a apreciat însă că n-ar fi necesară o revizuire a Constituției.

USL dorea să-i taie puterea lui Băsescu

În vara lui 2013, o comisie parlamentară condusă de președintele PNL, Crin Antonescu, a demarat în forță o nouă tentativă de modificare a legii fundamentale. În doar trei săptămâni, comisia, în care USL deținea o largă majoritate, a elaborat un proiect.

- Mandatul președintelui era redus la patru ani, iar acesta nu mai făcea parte din puterea executivă.
- Traseiștii își pierdeau mandatul parlamentar.
- „România recunoaște rolul istoric în constituirea statului român al Casei Regale, Bisericii Orotodoxe și a celorlate culte religioase".
- În Constituție se introducea termenul de regiune – o solicitare a lui Liviu Dragnea, care avea unproiect în acest sens.
- Stema reapărea pe drapelul național.

„Le propun românilor prin noua Constituție să trăim din ce producem, iar dacă împrumutăm bani, să-i împrumutăm pentru dezvoltare, nu pentru consum"
Traian Băsescu

PDL a atacat acest proiect la CCR, care l-a desființat. Judecătorii Curții au apreciat, printre altele, că se încalcă limitele revizuirii prin sancționarea traseismului sau eliminarea prevederii prin care parlamentarii sunt judecați la Înalta Curte de Casație și Justiție (ICCJ). În prima parte a lui 2014, comisia și-a reluat lucrările, însă USL s-a rupt, așa că încă o inițiativă de modificare a legii fundamentale a fost îngropată.

Familia tradițională nu-i interesează pe alegători

În 2015, Coaliția pentru Familie a demarat strângerea de semnături pentru modificarea articolului 48 din Constituția României. Ei propuneau ca acest articol să fie formulat astfel: „Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimți-

IMPROVIZAȚIE ȘI EȘEC
Fostul co-președinte al USL Crin Antonescu (stânga) a vrut să schimbe Constituția în 2013, după un proiect elaborat în doar trei săptămâni. Coaliția pentru Famlie (dreapta) a încercat anul trecut, dar a eșuat

tă între soți între un bărbat și o femeie, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor".

Dacă acest amendament era adoptat, era practic interzisă căsătoria între persoane de același sex. Înainte de alegerile din decembrie 2016, CpF a încheiat un acord de colaborare cu PSD, ALDE și PNL prin care cele trei partide promiteau să susțină revizuirea.

Coaliția pentru Familie a strâns numărul necesar de semnături, Curtea Constituțională a avizat propunerea, iar Parlamentul a adoptat-o, în 2018. „Merg la referendum și educația mea ortodoxă, de copil crescut la sat, la țară, înconjurat de familia tradițională, mă face să spun DA cu toată hotărârea (...), așa văd eu lucrurile", a anunțat Liviu Dragnea, în septembrie 2018.

Guvernul Dăncilă a dat o mână de ajutor referendumului și, prin ordonanță de urgență, a decis că acesta se va desfășura pe parcursul a două zile, 6-7 octombrie 2018. Președintele Iohannis s-a opus acestei modificări a Constituției: „Este greșit să dăm ascultare și să mergem pe calea fanatismului religios. Nu cred în ele și nu le sprijin. Sunt adeptul deschiderii și toleranței către celălalt". Referendumul a eșuat, din lipsă de covrum: prezența a fost de doar 21,1%, mult sub pragul de 30%.

În vara lui 2013, o comisie parlamentară condusă de președintele PNL, Crin Antonescu, a demarat în forță o nouă tentativă de modificare a legii fundamentale

CCR pică proiectul lui Iohannis

Încă din ianuarie 2017, când guvernarea PSD se pregătea să emită celebra OUG 13/2017, președintele Klaus Iohannis a anunțat că va organiza un referendum pe tema Justiției. Timp de peste doi ani, inițiativa a rămas în stand-by. Iohannis a reluat demersurile abia în aprilie 2019, când șeful statului a anunțat temele pentru referendum: interzicerea amnistiei și grațierii pentru infracțiuni de corupție și interzicerea adoptării de către Guvern a ordonanțelor de urgență în domeniul infracțiunilor, pedepselor și al organizării judiciare, corelată cu dreptul altor autorități constituționale de a sesiza direct CCR cu privire la ordonanțe.

Întrebările au fost:

1) Sunteți de acord cu interzicerea amnistiei și grațierii pentru infracțiuni de corupție?

2) Sunteți de acord cu interzicerea adoptării de către Guvern a ordonanțelor de urgență în domeniul infracțiunilor, pedepselor și al organizării judiciare și cu extinderea dreptului de a ataca ordonanțele direct la Curtea Constituțională?

În pofida boicotului PSD și ALDE, referendumul a fost validat. Prezența a fost de peste 40% și peste 85% din cei prezenți la urne au votat „Da" la ambele întrebări.

La 18 iulie, Curtea Constituțională a respins ambele inițiative legislative de revizuire a Constituției depuse de putere și de opoziție în urma referendumului din 26 mai. Iohannis a susținut că decizia CCR privind amnistia și grațierea corupților nu înseamnă că această măsură nu poate fi luată prin lege. N

FOTO: INQUAM PHOTOS / ADRIANA NEAGOE

RĂZVAN CHIRUȚĂ

Penibilul Tudorel și penibila sa mentalitate

„Eu am ieșit un pic în pagubă, pentru că am plătit o bună parte din benzină din buzunarul meu și nu am mai decontat", a răspuns fostul ministru al Justiției, Tudorel Toader, când a fost întrebat de colegii mei de la *Newsweek România* de ce și-a plimbat fiii pe mare cu o șalupă a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, instituția publică pe care o conduce, ca rector.

Tudorel Toader a oferit mai multe astfel de răspunsuri penibile pentru povestea cu șalupa, despre care am aflat pentru că însuși domnia sa a postat, mândru, fotografii pe Facebook. A susținut că și-a luat fiii doar pentru că era nevoie de „contragreutăți" umane ca să testeze barca abia reparată și care trebuia recepționată înainte de a se face plata din bani publici.

„Șalupa are 8 locuri, erau cei doi marinari proprietari ai hangarului care au reparat-o, directorul stațiunii de la Agigea, directorul general al universității și eu. Mai erau câteva locuri libere și i-am luat și pe ei", a declarat fostul ministru, actual rector.

Desigur, acesta nu a dorit să explice ce căutau fiii săi la o operațiune de recepționare a unui bun al universității, tocmai la mare, la Agigea, când niciunul dintre ei nu are vreo atribuție oficială în acest sens și nici pregătire tehnică.

În schimb, omul care a obținut în 2018 peste 164.000 de euro din salariul de ministru și de rector, dar și din uriașa pensie specială de 7.000 de euro pe care o primește lunar, a invocat faptul că tot el a ieșit în pagubă pentru că a plătit „o bună parte din benzină".

Așadar, nu toată benzina, ci doar o parte, restul a fost plătit de altcineva, nu știm dacă reparatorii sau universitatea, pentru că fostul ministru nu a spus.

În mintea celui care a fost complice alături de PSD și ALDE la distrugerea sistemului de justiție din România, faptul că a plătit „o bună parte din benzină" pentru a se plimba cu o șalupă care este destinată cercetării, justifică abuzul asupra bunului public.

Filosofia fostului ministru al Justiției e cumva de genul „am luat, dar nu am luat tot, am mai lăsat ceva" și asta ar face gestul acceptabil.

O mentalitate, de altfel, larg răspândită printre cei care intră în contact cu banul public. Căci tot cu mândrie mi-a declarat, acum vreo cinci ani, fostul lider de sindicat de la CFR Ioan Molea: „Am băgat mâna în borcanul cu miere, dar am avut degetul mare opritor". Adică nu a băgat până la cot.

Conceptul „furtului justificat", al furtului „legitim" prin moderație, ideea că „a furat, dar a și făcut", va dispărea greu din mentalitatea românească. A fost adânc înfipt acolo de comunism în care să iei ilegal de la stat a fost văzut fie ca o reparație, căci statul dictatorial le-a luat oamenilor pământul și averile, fie ca o necesitate, pentru a trăi, mai ales în ultimii ani când nu se mai găseau de nici unele.

O tot mai consistentă parte a populației a început să înțeleagă că furtul, de orice fel, inclusiv cel intelectual, nu mai e acceptabil, dar suntem departe de momentul când vom elimina din viața publică astfel de personaje precum Tudorel Toader.

Însă merită măcar să încercăm.

RĂZVAN CHIRUȚĂ
este redactor-șef al *Newsweek România*

Ce-ți cobesc eu ție, tristă Românie

Cobea este un agent al maleficului. În fondul național de superstiții, cobea profețește neplăceri, ororii sau măcar mici neajunsuri. Un zeul ostil României a preluat de câtăva vreme rolul cobei și s-a apucat de țesut chipuri ale viitorului național. Cum? Cu ajutorul unora și altora care, fără control la cap, își declară candidatura la președinția României. Bunăoară, Ion Cristoiu îl propune ca adversar al lui Klaus Iohannis pe Alexandru Cumpănașu, semn că pasul de la odios la sinistru e mai mic decât cel de la Nicolae la Elena (pentru cine mai știe aceste formule datând din decembrie 1985). Liviu „fie să FIM" Pleșoianu bate și el în poartă la Cotroceni, cu un program scris cu litere chirilice și redactat în apropiere de Vasili Blajenîi. Nu cu mult în urmă, când încă i se mai puneau microfoane sub nas, Codrin Ștefănescu a prezentat un veritabil desant PSD-ist pentru prezidențiale, alăturându-i lui Pleșoianu candidați ca Lia-Olguța Vasilescu, Eugen Teodorovici, Gabriela Firea și Șerban Nicolae. Sigur, o țară care i-a avut pe buletinele de vot pe Nati Meir și Raj Tunaru ar putea trece și de acest hop. Ăsta o fi pesemne motivul pentru care, îndrăgostit de partitura cobei, zeul ostil de la început ne-a fericit recent cu candidatul Gheorghe Funar.

Situațiunea pendulează aici între funambulesc și funarburlesc. Aparent, noul candidat certifică eșecul cămășilor de forță și al clinicilor de specialitate. În realitate, dincolo de pitorescul delirant al cuvintelor lui Funar se ascunde primejdia

RADU PARASCHIVESCU

unei desprieteniri a României de multe țări cu care întreține în prezent raporturi fructuoase. Placat pe o statornică batere a câmpilor, naționalismul funariot te obligă la ruşine şi la frunte plecată. Nu te poți simți altfel decât incomod când ştii că există fie şi riscul teoretic să ai ca președinte un ins care crede că a fi patriot înseamnă să stai cu fundul pe o bancă vopsită în trei culori şi să arunci hârtii la coşuri vopsite în aceleaşi trei. Iar Funar nu e doar genul de nătărău care îşi lasă gura să divorțeze de creier şi să vorbească singură. Metalele pe care noi le avem, pe când Tabelul lui Mendeleev nu, sunt strict partea caricaturală din Gheorghe Funar. Tot aici intră şi părerile lui despre „handicapatul Einstein" şi despre felul cum l-a plagiat el pe Eminescu, poetul fiind, după Funar, „primul pe planeta Pământ care s-a ocupat de teoria relativității şi care a scris formula de calcul a vitezei luminii".
Sigur, asta e apă de ploaie pe lângă aserțiunea despre originea dacă a lui Isus, nume care provine, conform aceleiaşi şcoli de gândire cu intestinul gros, din „îi sus", adică „este sus" în grai ardelenesc.
Grotească şi neplauzibilă, candidatura lui Gheorghe Funar trebuie totuşi să îndemne la sondarea memoriei. Pe lângă moftul cromatic al vopsirii băncilor şi pubelelor în trei culori (de fapt, o insultă adusă drapelului), Gheorghe Funar mai are cel puțin două ghiulele atârnate de gleznele candidaturii. Prima ține de interdicția lanțului de benzinării Mol de a opera în Cluj cât timp Funar a fost primar acolo. Se ştie, țâfna şovină sau xenofobă poate produce efecte catastrofale, pe care e greu să le împiedici sau să le atenuezi. Funar n-are decât să creadă că romanii au învățat latină de la Gerula şi că tunelurile pe sub Bucegi sunt tapetate cu diamante şi duc direct în Paradis. Când însă interzici funcționarea unei companii fiindcă vine dintr-o țară pe care n-o suporți lucrurile nu mai pot fi luate în derâdere. La fel de greu ar trebui să cântărească, în zborul într-o aripă al lui Funar la Cotroceni, şi ghiuleaua Caritas.
La Cluj, nu în altă parte, şi cu Funar, nu cu altcineva la primărie, şi-a desfăşurat Ioan Stoica escrocheria care a făcut din Sala Sporturilor loc de pelerinaj şi din înmulțirea cu opt o nouă pârghie de îmbogățire a Securității.

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

CRISTIAN PREDA

Şapcă

Sunt convins că ați văzut poza recentă în care apar Klaus Iohannis şi Donald Trump! Sunt împreună cu delegațiile română şi americană, într-o sală de reuniuni de la Casa Albă. Președintele român are pe cap o şapcă. Alături de el, consilierii şi ambasadorul nostru la Washington surâd. De partea cealaltă a mesei, președintele american zâmbeşte şi el, iar câțiva dintre colaboratorii săi aplaudă. Pe şapcă scrie: *Make Romania Great Again*.
Aceste patru cuvinte şi şapca pe care erau scrise au stârnit mai multe comentarii decât toate celelalte componente – economice, militare ori diplomatice – ale vizitei. Într-un fel, era inevitabil. Sloganul e ironic, copiindu-l pe cel folosit în campania de Trump: *Make America Great Again*. Tocmai de aceea nu e de mirare că multe comentarii din România au trimis la pre-campania prezidențială de la noi. E neîndoielnic faptul că dl. Iohannis a căutat să includă vizita la Casa Albă în parcursul croit pentru a obține un nou mandat. Aşa a procedat şi cu reuniunea ținută la Sibiu pe 9 mai, când președintele a găzduit un summit informal al Consiliului European. Nimic anormal: cine vrea să fie reales se foloseşte de funcție. Cârcotaşii nu puteau rata ocazia. Unii dintre ei au observat că la o reuniune a PSD, organizată de către un deputat european cu câteva zile înainte de vizita şefului statului în America, Viorica Dăncilă a vorbit sub un panou imens pe care scria: *Let's make PSD great again*. Nu e chiar acelaşi lucru: pesediştii au şterpelit formula americană şi au aplicat-o partidului (care e, pentru ei, egal cu țara), în vreme ce Trump, care are drepturile de autor pentru slogan, a confecționat unul pentru omologul său de la București.
Alte critici au țintit reputația proastă a președintelui american în unele capitale europene şi i-au reproşat lui Klaus Iohannis că a fost primit la Washington în ziua în care Trump îşi anula vizita în Danemarca, după ce guvernul acestei țări anunțase că nu-i vinde Groenlanda, un proiect vechi al SUA, reluat acum.
În fine, o a treia categorie de obiecții asocia textul de pe şapca primită cadou cu o încurajare revizionistă: „Make Romania Great Again" ar fi o invitație la refacerea unei „Greater Romania". Aşa că unii se temeau că-n curând Trump îi va încuraja şi pe sârbi să viseze la Serbia Mare, iar pe albanezi – la o Albanie Mare. Ei, aş! Nu e de mirare că o biată şapcă declanşează atâtea simțăminte şi trăiri. La noi nu se obişnuieşte să se discute despre politică externă. Asemenea dezbateri sunt lăsate în grija diplomaților. Care nu vorbesc public decât rareori şi nicidecum pentru a dezbate. Ei anunță, justifică, se scuză, dar nu dialoghează. Un slogan pe un cozoroc stimulează discuția mai mult decât MAE.

CRISTIAN PREDA
este europarlamentar şi profesor de ştiințe politice la Universitatea București

DEZVĂLUIRI

Mafia italiană, protejată de mafia statului român

Zeci de italieni implicați în operațiuni ale 'Ndrangheta în Italia, liberi să facă afaceri cu bani publici în România.

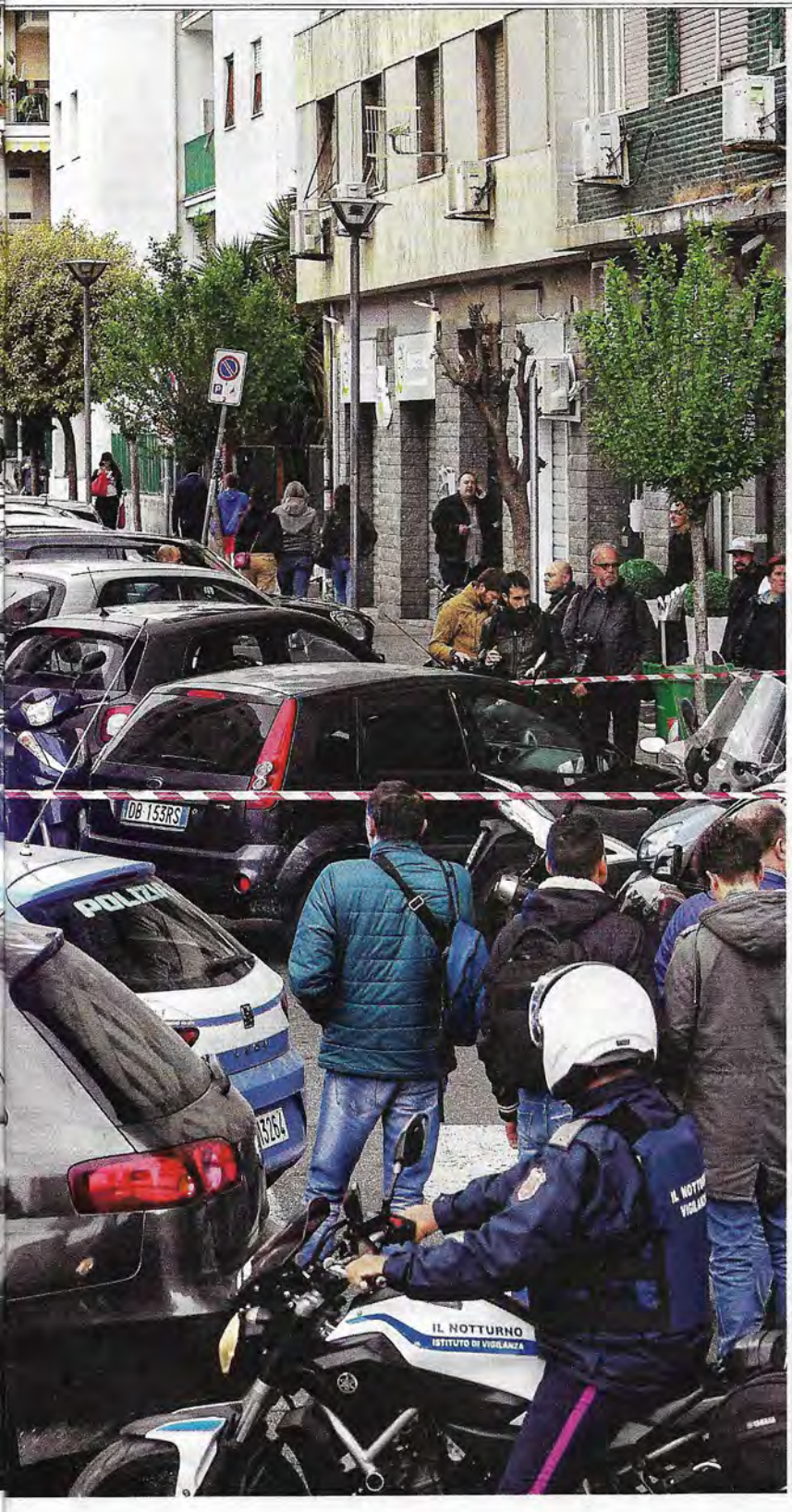

MAFIA (FIE CĂ E VORBA DE CELEBRA organizația ilegală siciliană sau de orice grupare infracțională) este, cel mai adesea, asociată cu violențe (uneori extreme), contrabandă (de la produse de larg consum până la arme) și trafic de droguri de mare risc și mai puțin cu activități economice aparent legitime. Într-o societate foarte controlată, însă, banii negri nu pot circula liber, așadar „spălarea" unor sume enorme, de ordinul miliardelor de euro anual, are nevoie de mecanisme pe măsură. Astfel apar zeci, sute, mii de companii care funcționează (mai mult sau mai puțin legal) pe piața liberă și care au rolul principal de a filtra banii proveniți din infracțiuni.

Una din „mafiile" cele mai eficiente în astfel de activități este cea calabreză, 'Ndrangheta. În căutare perpetuă de piețe pe care să își instaleze „mașinile de spălat" averile din infracțiuni, organizația italiană și-a întins tentaculele în multe țări europene dar, mai ales, în acelea în care statul este slab, corupt(ibil), prost organizat, indiferent. Cum e România, candidatul perfect pentru o colaborare fructuoasă cu „mafia" calabreză. România, o țară în care o firmă ștampilată în Italia cu „'Ndrangheta" a participat la licitații publice, pe unele le-a și câștigat, la altele „doar" a dat o mână de ajutor unor companii susținute politic. România, statul în care într-un singur apartament se înghesuie zeci de firme deținute de asociați ai „mafiei" fără ca vreo instituție să fie măcar suspicioasă. România, al cărei buget este drenat chiar în timp ce citiți acest articol de multe firme, conectate la grupări infracționale italiene care câștigă licitații de construcții, restaurări, amenajări și multe altele.

Șocant, dar nici după ce italienii care dețineau firme aici au fost condamnați în Italia, asociații lor nu au fost deranjați de inspectori financiari, procurori sau alți reprezentanți ai statului. Așa că fac afaceri în continuare sub umbrela statului român, membru al UE. Și al NATO.

DE

SORIN OZON
CĂTĂLIN PRISACARIU
catalin.prisacariu@newsweek.ro

Foto GULIVER / GETTY IMAGES

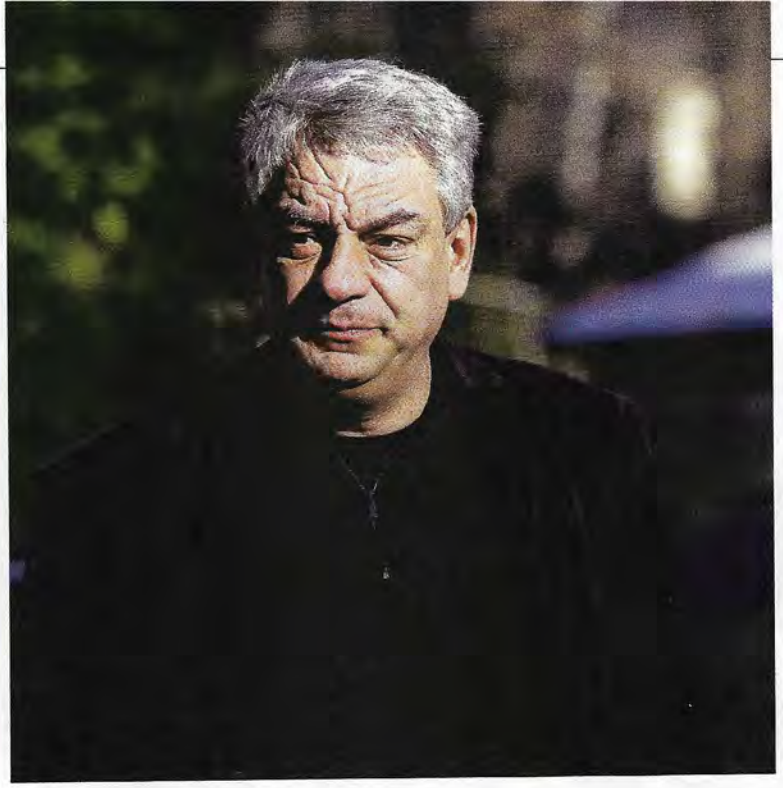

Firmă asociată cu 'Ndrangheta, la licitații publice în România

Banii statului român se duc la companii italiene conectate la mafii italiene tradiționale.

GRANCHI SRL DIN PONTE DI FERRO este o firmă de construcții destul de cunoscută în Calabria, Italia. În 2017, pe activele firmei au fost puse sechestre, iar Granchi SRL a fost cercetată, împreună cu acționarii și filialele sale, pentru asociere cu 'Ndrangheta. Patronul firmei, Rossano Granchi, a declarat la acea vreme în toată presa italiană că este nevinovat și că firma lui nu a făcut altceva decât să participe la niște licitații publice.

Mână moartă la licitații

În 2014, Granchi SRL (Italia) și-a deschis în România două firme: Granchi SRL – Ponte di Ferro, sucursala București și Granchi Romanian SRL (redenumită, în 2015, Ares Construction SRL). După scandalul din Italia, Granchi și-a închis sucursala din România.

Înainte să aibă probleme în Italia, Granchi SRL (România) participa la multe licitații aici, dar fără prea mare succes. De exemplu, firma a făcut figurație la licitații precum cea pentru centura Bușteni (câștigată de altă asociere de firme italiene, dar licitația a fost anulată, în final) unde au fost concurați și de Groma Societa Di Ingegneria, o altă societate italiană. Această din urmă firmă a participat la licitații în România în asociere cu o altă firmă italiană, Pezzella Raffaele, controlată de Nicola Inquieto, un cetățen italian care a făcut afaceri ani la rând la Pitești, dar a fost condamnat recent în Italia la 16 ani pentru spălarea banilor Camorra.

Granchi SRL (România) a mai participat și la licitația pentru reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene din Ilfov, la cea pentru centura Comarnic (unde a concurat, printre alții, cu aceeași Groma Societa Di Ingegneria de mai sus - care a și câștigat licitația, ca mai apoi statul român să rezilieze contractul), la procedura pentru iluminatul Constanței, la cea pentru extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în localitatea Călărași etc.

Firme cu pedigree pesedist, susținute de italieni cercetați

Rata extrem de mică de succes a Granchi SRL (România) pare cel puțin suspectă. Totuși, în cel puțin un caz, rolul firmei pare să fi fost acela de proptea pentru firme locale. Astfel, în 2017, în presa de la București s-a publicat un articol care vorbea de o legătură între Corina Tudose, soția fostului premier și ministru al Economiei, Mihai

LEGĂTURI
Companii apropiate de Marian Oprișan și Mihai Tudose (stânga), au beneficiat de sprijinul oferit de compania lui Rossano Granchi (jos), cercetat în Italia pentru implicare în operațiuni mafiote

Tudose, și italieni. Conform articolului, Corina Tudose era angajată cu statut privilegiat a firmei EN Electric. Care, pe lângă alte contracte cu statul, a câștigat și reabilitarea/extinderea rețelei de apă în Bușteni, în calitate de lider al unei asocieri de firme. Condițiile de licitație prevedeau ca fiecare asociere de firme să fi avut o cifră de afaceri de minimum 12,3 milioane de euro în precedenții trei ani. Doar că EN Electric, firma angajatoare a Corinei Tudose, avusese o cifră de afaceri de doar 67.101,87 euro, adică mult sub 1% din plafonul cerut. Salvarea a venit de la asociații italieni: VAMS Ingegneria (2,27 milioane euro) și Granchi SRL (14,3 milioane euro).

Granchi s-a mai aflat în asociere cu firma nevestei lui Tudose la licitația pentru extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizarea - epurarea apelor uzate în județul Botoșani. De această dată, asocierea a fost între EN Electric Proiect Office SRL, Granchi SRL și Research Consorzio Stabile. De data aceasta, italienii de la Granchi au fost asociați cu cei de la Research Consorzio Stabile, în ciuda statutului lor de concurenți la alte licitații. Potrivit presei locale din Vrancea, la multe licitații organizate de către Primăria Focșani, dar și de către Consiliul Județean Vrancea, participă și Blue Konnyk SRL din Golești, Vrancea, având ca terț susținător firma Granchi SRL. Blue Konnyk SRL este deținută de un fost consilier UNPR din Focșani, aflat în grațiile lui Marian Oprișan.

Sabatino, omul de legătură: „Au avut ceva probleme în Italia"

Italienii de la Granchi SRL au fost aduși în România de către Franco Sabatino, un om de afaceri italian stabilit de mulți ani la București. De altfel, la înființarea Granchi Romanian SRL, Sabatino a deținut 10% din părțile sociale, pe care le-a cesionat în 2015 italianului Alessandro Barsacchi, odată cu schimbarea denumirii firmei în Ares Construction și cu mutarea sediului social din Calea Călărași unde își are și Sabatino sediul firmelor sale.

Franco Sabatino este cel mai important om de legătură al oamenilor de afaceri italieni cu România, cărora le oferă consultanță pentru a participa la licitații pentru drumuri, canalizări, clădiri (prin compania lui, ADEF Management).

Franco Sabatino, omul care a adus Granchi în România, se apără spunând că „în Italia, toate firmele mari au probleme"

Sabatino a admis că a colaborat cu conaționalii de la Granchi. „Am început (în România – n.r.) împreună cu Granchi, care la un moment dat s-a retras, că nu le-a plăcut în România și după aceea a avut ceva probleme în Italia, dar nu știu ce s-a întâmplat. În Italia, toate firmele mari au probleme. Cred că majoritatea firmelor care au un contract au probleme. Din momentul în care se naște o suspiciune, imediat se pregătește un dosar. După aceea, firma trebuie să dovedească nevinovăția. Toate firmele cu care lucrăm noi trebuie să aibă un certificat anti-mafia. Există un așa numit certificat alb fără care nu poți participa la licitații. Toate firmele care vin aici, în România sunt curate 100%. Niciuna nu are probleme cu legea, cu fiscul. Dar dacă are ceva ascuns în spate, eu nu am cum să știu", a spus Sabatino pentru LINX (un proiect al Centrului Român pentru Jurnalism de Investigație).

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA, GEORGE CĂLIN: FACEBOOK

Condamnare de zece ani în Italia, firmă la București

Un membru al clanului emilian al 'Ndrangheta deține o firmă la București, nederanjat de nicio instituție.

O ALTĂ LEGĂTURĂ DIRECTĂ A 'Ndrangheta cu România este făcută tot prin intermediul unei firme, deținută de către Carmine Sarcone și domiciliată într-un biet apartament dintr-un bloc gri din Sălăjan, București. Carmine Sarcone este un membru al clanului Sarcone, familie care controlează o divizie a 'Ndrangheta, cea din regiunea Reggio Emilia. În iunie a.c., Carmine Sarcone a fost condamnat la zece ani de închisoare pentru activități criminale în calitate de nou „boss" al 'Ndranghetei emiliene.

Sarcone e la închisoare, firma din Sălăjan e liberă

Avocata Andra Mogoș, fostă parteneră de viață a lui Franco Sabatino, se ocupă și ea de consilierea, înființarea și reprezentarea firmelor deschise de către italieni in România. Majoritatea firmelor pe care Mogoș le-a înființat în România în numele unor italieni au sediul la aceeași adresă de pe bulevardul Pallady, numărul 3, într-un apartament dintr-un bloc comunist.

La aceeași adresă are sediul și firma Metalservice Global Import Export SRL al cărei unic acționar este Carmine Sarcone. Firma, înființată în octombrie 2016, este activă și azi, conform Ministerului de Finanțe, și are ca activitate principală comerțul cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare. Niciodată până acum, însă, firma nu a depus bilanț contabil sau vreo altă declarație financiară la Fisc. Cel mai probabil, rolul firmei a fost să facă niște tranzacții, apoi să fie abandonată.

Deși contactată, Mogoș a refuzat să comenteze, motivând că-și protejează clienții.

Apartamentul cu 30 de firme

Apartamentul din Pallady nr. 3 a fost un adevărat magnet pentru firme de italieni înființate de cuplul Andra Mogoș – Franco Sabatino. Conform Registrului Comerțului, câteva zeci de firme au sediul în acel apartament.

Înainte de apartamentul din Sălăjan, multe dintre firmele înființate de către Mogoș & Sabatino au avut o altă adresă preferată, pe strada Brăiliță, nr. 9. Tot acolo figura oficial și cabinetul de avocatură al Andrei Mogoș, dar și afaceri deschise în România ale lui Franco Sabatino.

În urma unei solicitări de informații a LINX (un proiect al Centrului Român pentru Jurnalism de Investigație), Oficiul Național al Registrului Comerțului a comunicat că „La același sediu vor putea funcționa mai multe societăți numai dacă imobilul, prin structura lui și suprafața sa utilă, permite funcționarea mai multor societăți în încăperi diferite sau în spații distinct partajate. Numărul societăților ce funcționează într-un imobil nu poate depăși numărul de încăperi sau spații distincte obținute prin partajare".

Practic, apartamentul din bulevardul Pallady ar fi trebuit să aibă 30 de camere pentru ca toate firmele să poată fi înființate acolo. Este un mister cum de aceste firme au putut nu doar fi înființate, ci și menținute active, câtă vreme Registrul Comerțului este foarte scrupulos cu îndeplinirea condițiilor referitoare la sediu. Cel puțin în majoritatea cazurilor.

În 2016, cel mai tânăr dintre frații Sarcone, capi ai grupării 'Ndrangheta din Reggio Emilia, înființa o firmă la București

Pariuri online, paravan pentru spălare de bani

Istoricul 'Ndrangheta în România este destul de bogat în ultimii ani. În 2015, în urma unei anchete privind pariurile online aranjate de rețeaua italiană de tip mafiot, autoritățile italiene arestau patruzeci și unu de suspecți. Investigația a vizat companii italiene și străine, inclusiv 1.500 de site-uri și puncte de pariuri online, în principal din Italia, dar și din România, Malta, Austria și Spania.

Șase cetățeni italieni au fost arestați atunci în Malta: Mario Gennaro, Margherita Giudetti, Francesco Ripepi, Alessandro Ciaffi, Rocco Ripepi, și Fortunato Stracuzzi. Aceștia aveau legături cu brandul Betuniq, parte a grupului Uniq. 'Ndrangheta folosise aceste operațiuni de pariuri legale de mai multe milioane pentru spălarea banilor și evaziune fiscală.

În România, rețeaua opera prin firmele Be.uniq Est SRL și Zeta Gaming SRL, administrate de frații Marco și Claudio Zucco. În 2015, sediul social

CIRCUIT
Într-un bloc banal din cartierul bucureștean Sălăjan, avocata Andra Mogoș i-a înființat o firmă lui Carmine Sarcone, boss al 'Ndrangheta

al firmei Zeta Gaming era în strada Brăiliţa nr. 9 din Bucureşti. Be.uniq Est SRL este în funcţiune şi azi iar ca acţionar încă mai figurează firma Start Games Limited din Malta.

„Nişte domni care au venit din Calabria"

Zeta Gaming SRL şi-a schimbat denumirea în Coffins Di C.M.Z. SRL, şi-a mutat sediul social la altă adresă şi se ocupă acum cu lucrări de construcţii a clădirilor rezidenţiale şi nerezidenţiale.

„Nişte domni care au venit din Calabria şi au înfiinţat o firmă cu Andra şi, la un moment dat, ne-am trezit că au fost anchetaţi. Este vorba de Zucco. Aveau afaceri cu jocuri de noroc online. Dar vă spun sincer că pe aceştia eu nu i-am văzut niciodată. Noi avem reclamă pe internet că înfiinţăm firme. În momentul în care vine unul aici şi este curat, ne plăteşte şi înfiinţăm firma. Dar nu putem să ştim ce are în spate", a spus Sabatino pentru LINX despre fraţii implicaţi în pariuri.

Sabatino a fost foarte precaut şi când a venit vorba despre zecile de firme din Pallady: „Dacă sunt fime din Pallady, sunt clienţii Andrei. Nu ştiu cum ajung clienţii la ea. (...) Eu am lucrat cu Andra, dar aveam birouri separate. (...) Dar firmele înregistrate în Pallady nu au nicio legătură între ele. Nu cred că au. De exemplu, noi lucrăm cu multe persoane din Italia, agenţi de vânzări care au clienţi. Şi în momentul în care se întâlnesc cu clienţii, îi întreabă dacă vor să meargă în România că avem posibilitatea să participăm la licitaţii. Şi aşa atragem clienţi. Şi, dacă aceştia sunt curaţi, nu avem de ce să-i refuzăm. Noi căutăm clienţi. Din asta trăim. În momentul în care unul are în spate ceva ascuns, asta ne depăşeşte".

„Dacă are bani de spălat, cumpără un teren, construieşte un bloc, un restaurant"

Totuşi, Sabatino pare să ştie care sunt afacerile mafiote.

„În baza legii române, noi trebuie să verificăm dacă (afaceristul – n.r.) are cazierul curat şi să nu aibe taxele şi impozitele neplătite. Şi, când ne înscriem la licitaţii, la fel. Până acum, nu cred că am adus aici persoane implicate cu mafia. Ei merg la afaceri mai mari. Dacă are bani de spălat, nu vine la mine să meargă la o licitaţie. Cumpără un teren, face o afacere, construieşte un bloc, un restaurant unde câştigă nişte bani adevăraţi. Şi nu stă aici cu dureri de cap în fiecare zi că cine îmi plăteşte şi cine nu. Adevărul este că, în momentul de faţă, toţi italienii care vin acum în România sunt persoane care nu au altceva de făcut în Italia. (...) Sunt firme care în trecut au trăit bine, au utilaje, şi acum a venit criza şi nu au nimic de făcut", a detaliat italianul pentru LINX.

Apoi a continuat: „În Italia, în fiecare zi este o operaţiune şi cineva este condamnat. Cred că dacă ar închide toate pesoanele acuzate, nu am mai vedea pe nimeni pe stradă. Nu am avut de-a face niciodată cu vreo instituţie de anchetă din Italia sau România. Pe Sarcone nu-l cunosc. Este posibil să fie clientul Andrei. Eu nu ştiu. Eu nu îi cunosc pe toţi italienii care vin să facem afaceri în România. Majoritatea vin prin recomandări".

FOTO: MAPS.GOOGLE.COM; FACEBOOK.COM; GAZZETTADIPARMA.IT

Italienii se concurează și asociază pentru bani publici

Permutările companiilor consiliate de „creierul" Sabatino garantează succese de zeci de milioane de euro.

CUM FUNCȚIONEAZĂ, TOTUȘI, afacerea lui Franco Sabatino, omul-cheie al desantului italienesc în România? După cum a declarat chiar Sabatino, acesta identifică licitațiile organizate de diverse insituții publice și care ar putea fi interesante pentru firmele pe care le reprezintă și apoi consiliază aceste companii în legătură cu pașii de urmat. Până aici, totul este simplu și, cel puțin aparent, legal. O analiză a acționariatelor companiilor care participă la aceste licitații, dar și a procedurilor de acordare a contractelor, arată că la mijloc ar putea fi vorba de încălcări grosolane ale regulilor de concurență liberă.

Mai întâi primești contractul, apoi faci firma

De ceva vreme, Franco Sabatino pare a fi cel mai mare fan al primarului de Iași, Mihai Chirica: îi share-uiește la greu pe Facebook toate postările și conferințele primarului, mai ales cele legate de investiții în construcții. Și are și un motiv foarte bun pentru asta: în ultimul an, mai multe milioane de euro au fost alocate de către Primăria Iași unor lucrări executate de către companii reprezentate și consiliate de către Sabatino.

De exemplu, licitația pentru restaurarea monumentului istoric ieșean cu-

Doar două firme italiene, în asociere, au depus ofertă pentru un contract de peste patru milioane de euro la Primăria Iași

noscut ca Palatul Braunstein, în valoare de peste 20 milioane lei, a fost câștigată de asocierea firmelor Coimpredil Societa' Cooperativa ARL (filială română a firmei omonime italiene) și Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL – Italia (și aceasta, filiala română a firmei omonime italiene).

Contractul a fost atribuit pe 22 martie 2018, dar Coimpredil și-a deschis filială în România o lună mai târziu. Nici Research Consorzio Stabile nu era foarte veche în România, se înființase ca persoană juridică în mai 2017.

În ciuda interesului mare pentru acest contract de la Iași, doar cele două firme, în tandem, au și depus ofertă. Coimpredil este o firmă de dimensiuni mici în Italia. Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL, însă, este o companie italiană importantă, cu multe lucrări la activ. Unele dintre aceste lucrări au fost desfășurate în situl arheologic de la Pompeii și, conform unui articol din „Il Sole 24 ore" din 2016, ar indica legături, cercetate de procurorii italieni, care duc până la numărul 1 din Cosa Nostra, Matteo Messina Denaro.

Mai multe întrebări adresate de către *Newsweek România* Primăriei Iași pe acest subiect au rămas fără răspuns.

Sabatino: „La Iași nimeni nu mi-a cerut un leu"

Tot la Iași și tot pe banii Primăriei locale, Sabatino are un interes în contractul pentru lucrările de eficientizare energetică a Spitalului Clinic de Recuperare. Licitația de circa 3,56 milioane de euro a fost câștigată de către asocierea dintre Emmeci Project & Building SRL (firmă deținută de către Mario Antonino Calderone, inginer în construcții care mai deține câteva firme în Malta), ca lider de proiect, și Jonica 2001 Societa' Cooperativa, companie italiană, fără reprezentare în România.

Franco Sabatino își afișează la liber prietenia de Facebook cu Mario Antonino Calderone, deci cei doi nu sunt străini unul de celălalt. Iar în cazul licitației de la Spitalul de Recuperare, firma lui Calderone a concurat cu asocierea dintre firmele STC Engeneering Concept SRL (lider de proiect) – Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL.

Practic, Calderone, prietenul lui Sabatino, a concurat cu unul dintre clienții lui Sabatino.

Întrebat despre relația cu primarul Iașiului, Franco Sabatino a spus (pentru LINX) că totul este minunat: „Știți cum merge în România, tot cu bani. Și vă spun sincer, la Iași nimeni nu mi-a cerut un leu. Am multe licitații în țară cu clienții noștri. Și s-a întâmplat orice. La Iași, nimeni nu a venit la noi cu o cerere de genul ăsta. La Iași avem Spitalul de Recuperare, Palatul Braunstein, Baia Turcească, care sunt ale Primăriei și sunt cu fonduri europene și mai avem un muzeu. Când spun «noi» este impropriu, de fapt. Firma mea, ADEF, pregătește ofertele, dosarele de licitație, oferta tehnică, financiară și de eligibilitate".

Italienii, concurenți la o licitație, parteneri la alta

Interacțiunile italienilor la licitațiile publice din România sunt la ordinea zilei. La licitația pentru lucrări la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, de exemplu, au fost în competiție asocierea dintre Emmeci Project & Building SRL, Madbeton SRL, Jonica 2001 Societa Cooperativa, Moroianu și Ciurea Arhitects SRL cu asocierea dintre Research Consorzio Stabile Societa Consortile A.R.L., Icoge Mapino SRL și Groma Societa Di Ingegneria. Așadar, ca și la Iași, Emmeci (prietenie

CONTRACT
Primarul de Iași, Mihai Chirica (stânga), a acordat unei firme consiliate de Franco Sabatini (jos), contractul pentru reabilitarea Palatului Braunstein

FOTO: L INQUAM PHOTOS /. ALEXANDRU BUSCA; LINX.CRJI.ORG; PRIMARIA-IASI.RO

cu Sabatino) de o parte și Research Consorzio Stabile (client al lui Sabatino), de cealaltă.

Dar asta nu e tot: la o altă licitație, la Muzeului de Istorie Naturală Iași, câștigătoare a fost declarată asocierea dintre Madbeton SRL și Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL. Aceeași Madbeton care, la licitația de la Oradea, de la Muzeul Țării Crișului, era asociată cu concurenții de la Emmeci.

În Cluj, Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL, cercetată pentru legături cu Cosa Nostra în Italia, a castigat în luna mai a.c. un contract pentru reabilitare și creșterea eficienței energetice, de aproape 60 de milioane de lei, chiar cu Inspectoratul de Poliție.

În Vâlcea, la licitația pentru restaurarea, dotarea și punerea în valoare a Muzeului Memorial „Nicolae Bălcescu", au participat și au și câștigat ca asociere firmele Emmeci Project & Building SRL și Research Consorzio Stabile Societa' Consortile ARL. Adică cele două firme care s-au concurat și la Iași, dar și Oradea.

Contract câștigat, dar reziliat

În alte situații, câștigarea unei licitații de către clienții lui Sabatino duce la complicații dintre cele mai neașteptate. În luna aprilie a.c., de pildă, asocierea dintre Testa Building SRL, Dacia Building Structures SRL, Research Consorzio Stabile Societa Consortile ARL și Groma Societa Di Ingegneria a semnat contractul pentru reabilitarea Cetății Poenari. La toate cele patru firme, administratorii sunt italieni. Valoarea contractului era de 7,5 milioane lei. La scurt timp, contractul a fost reziliat, pentru că Testa Building SRL nu a mai depus documente originale în termenul legal. În plus, Testa Building a depus garanția de bună execuție la o firmă de asigurări din Londra care era inactivă de doi ani. Sandro Furno, administratorul Dacia Building Structures SRL, a fost cercetat în 2017 în Italia, alături de tatăl și fratele său, pentru bancrută frauduloasă, valoarea prejudiciului fiind de patru milioane euro. Testa Bulding este consiliată tot de Franco Sabatino și are sediul social la aceeași adresă cu Dacia Building.

„Oamenii se cunosc și vorbesc"

Sabatino a admis, parțial, problemele de la acea licitație. „La cetatea Poenari este un client de-al meu. A depus garanția, dar cu o săptămână întârziere. Este vorba despre firma Testa Building. Știu că patronul a fost cercetat în Italia. Familia lui a fost cercetată. A fost cercetat, dar poate nu este vinovat., a spus italianul pentru LINX.

Cum se face, totuși, că la aceeași licitație participă mai mulți clienți/cunoscuți ai lui Sabatino? Explicațiile italianului: „Niciodată nu se întâmplă să mergem la licitații cu mai multe firme care să se concureze. Politica noastră este să mergem cu o singură firmă. Pregătim un dosar pentru o singură firmă. Rar se întâmplă când licitația cuprinde mai multe loturi și dacă, de exemplu, sunt trei loturi, putem aduce trei firme. Și este posibil ca o firmă să fie din nordul Italiei și alta din sud. Ele nu s-au conoscut niciodată. Doar când ajung în România se cunosc. Vin cu același avion, stau la același hotel, mănâncă la același restaurant. Oamenii se cunosc și vorbesc. Se întreabă cu ce se ocupă și cu cine lucrează. Și așa află că lucrează în construcții și ambii lucrează cu Franco. Dar nu se întâmplă să meargă la aceași licitație să se concureze. Pierdem clienții așa. Se întâmplă ca la aceeași licitație să fie altă firmă din Italia, să ne cunoaștem, să fi făcut afaceri în trecut, dar cu care să nu avem relații contractuale în momentul licitației. Eu nu lucrez cu nimeni care are probleme în Italia".

CONSIGLIERE
Franco Sabatino și-a stabilit cartierul general pe Calea Călărașilor, în această clădire interbelică

Sabatino și membrii grupării Muto

Care este rolul fostei partenere a lui Sabatino, Andra Mogoș, în toată această schemă? Ca avocată, aceasta preia chestiunile de natură juridică. De exemplu, în procesele din România, ARES Construction (fosta Granchi Romanian SRL) și Granchi SRL Filiala București sunt reprezentate de avocata Andra Mogoș. Aceasta, de altfel, a participat în calitate de asociată la fondarea firmei „mamă" a lui

FOTO: MAPS.GOOGLE.COM; LINX.CRJI.ORG; PRESSHUB.RO

EȘEC
Cetatea Poenari trebuia reabilitată de câștigătorii italieni ai unui contract de milioane, dar aceștia nu au depus garanție și nici documente originale

Sabatino, ADEF Management SRL. Care firmă avut sediul social inițial pe bulevardul Pallady, la numărul 3, până când aceasta a fost mutată în Calea Călărașilor (o adresă la care figurează foarte multe firme cu italieni, inclusiv cele ale lui Franco Sabatino).

Asociații ARES (prieteni de afaceri cu Mogoș și Sabatino, dar și pe Facebook) și firma lor, Granchi din Italia, au fost cercetați de autoritățile italiene în 2017. Aceștia au apărut în investigația asupra unei grupări criminale asociate 'Ndrangheta, numită „Muto", și se referea la zeci de licitații publice trucate. În urma acestei acțiuni, firma italiană Granchi a fost sechestrată, alături de alte 53 de companii, și 35 de persoane au fost arestate.

Gruparea „Muto" (din clanul lui Sarcone), formată din Antonio, Cesare, Francesco, Luigi, Luigi și Virginia Muto a fost destructurată la sfârșitul lunii iunie a.c., când aceștia au fost acuzați de activități mafiote, alături de alte 70 de persoane în cadrul operațiunii Grimilde.

Misterioasa avocată Mogoș

Andra Mogoș a refuzat o discuție pe aceste teme, motivând raportul de confidențialitate cu clienții săi. Informațiile referitoare la relația acesteia cu Sabatino au venit chiar de la italian, care a declarat pentru LINX că avocata i-a fost parteneră de viață, însă nu mai este, că au un copil împreună și că au, în continuare, relații profesionale: „Andra are un business separat de al meu. Când avem nevoie, vorbim, colaborăm, dar acum suntem separați. Facem același lucru, cum ar fi: înființare firme, contabilitate, dar avem business-uri separate. Am fost asociați. ADEF am inființat-o împreună. La început era în strada Brăiliță și sediul în Theodor Pallady. În Pallady, Andra se ocupă, unde are un apartament". Avocata mai este asociată în câteva firme, majoritatea cu sediul la adresa din Sălăjan. Dar firmele care o leagă prin asociere de Franco Sabatino sunt Italwood Technology SRL și Saban Media Service SRL (care avea adresa la domiciul lui Mogoș).

Franco Sabatino a fost destul de evaziv atunci când a fost întrebat cum a cunoscut-o în Italia pe Andra Mogoș și ce fel de afaceri face aceasta acolo. A sugerat că ar exista un cabinet de avocatură al acesteia în Italia, însă nu a oferit niciun fel de amănunte. În orice caz, la cea mai simplă căutare pe internet, poate fi aflată informația că, într-adevăr, Mogoș are o relație solidă cu mediul de afaceri italienesc și un picior de pod în țara lui Sabatino.

DIICOT a refuzat să răspundă la întrebarea LINX referitoare la posibile investigații în ce-i privește pe cei doi, invocând lipsa caracterului public al acestui tip de informație. N

Bio-mafia care producea în România, asociată cu 'Ndrangheta

„Motanul încălțat" stătea în papucii clanului emilian Sarcone, destructurat în ultimii ani frate cu frate.

O OPERAȚIUNE A GĂRZII Financiare italiene a deconspirat o rețea de falsificare de produse, acum aproape zece ani, care avea ramificații puternice până în România. Abia acum, însă, ancheta noastră jurnalistică arată că italienii care se ocupau de trucarea de documente referitoare la produse bio aveau legături clare cu clanul Sarcone, vânat în ultimii ani de autoritățile italiene pentru activități criminale desfășurate sub acoperirea ramurii Emilia a 'Ndrangheta.

Legiunea italienilor din Satu Mare

La sfârșitul anului 2011, în urma unei ample operațiuni cu numele de cod „Motanul încălțat", Garda Financiară din Italia a destructurat o rețea transfrontalieră de evazioniști care comercializa produse agricole bio false. Mare parte dintre aceste produse proveneau din România și Bulgaria, unde actele erau falsificate de către patronii firmelor pentru a da produselor certificare bio. Pe scurt, produse agricole obținute în condiții intensive erau vândute drept produse bio. Diferența de preț și subvențiile comunitare au adus profituri ilicite de sute de milioane de euro membrilor rețelei. Acum aproape zece ani au fost arestați zeci de suspecți și confiscate mii de tone de produse agricole. Afacerea ilegală funcționa printr-o rețea de firme deschise de italieni în mai multe țări, printre care România, Bulgaria, Elveția și Italia.

Ancheta autorităților italiene a dezvăluit atunci că mai multe firme românești cu acționariat italian au fost implicate în schema frauduloasă cu produse bio. Una dintre acestea este Transilvania Organic SRL Satu Mare. Fondatorii ei din 2009 au fost italienii Alberto De Matteis, Aurelio Mastromauro, Rocco Adriano Montagano, Michele Meola și firma elvețiană AGRIDEA SA (firmă reprezentată de Montagano). La o lună de la înființare, De Matteis, Mastromauro și Montagano (acesta rămânând administrator, însă) se retrag din Transilvania Organic în favoarea firmei Agriromital SRL și a lui Giuseppe Calabrese, componență cu care firma sătmăreană funcționează și azi.

Firma elvețiană Agridea SA, care deține 30% din Transilvania Organic, a fost menționată în ancheta autorităților italiene, iar Rocco Adriano Montagano are un trecut criminal cunoscut în Italia (a fost arestat în 2005 pentru emiterea de facturi false în comerțul cu plante medicinale; de altfel, și fratele său, Dario Montagano, a fost arestat, împreună cu alți 15 complici, pentru importuri ilicite și falsificare de vin).

Firmele 'Ndrangheta (nu doar din România) nu au ca scop profitul din operațiuni economice reale, ci albirea banilor

Frații Sarcone, firme și conturi la București

Frații Mastromauro (Fernando Antonio, Aurelio, Salvatore, Natale, Gerardo, Giuseppe Pio) au deținut mai multe firme în județul Satu Mare, toate ocupându-se cu agricultura. Printre acestea, și Cereale BMS SRL (înființată în 2004 și radiată în 2009), în care Salvatore Mastromauro era asociat cu Antonio Brugnano și Gianluigi Sarcone.

Cine sunt Brugnano și Sarcone?

În 2015, frații Gianluigi și Nicolino Sarcone, șefii falangei 'Ndrangheta din Reggio Emilia, au fost arestați în Italia pentru asociere de tip mafiot în afaceri cu construcții și au fost condamnați în urma procesului „Aemilia", cea mai mare acțiune contra mafiei din Calabria. Nicolino Sarcone a fost condamnat la 15 ani de închisoare, fiind considerat șeful organizației criminale autonome din Emilia, legată de clanul Grande Aracri 'Ndrangheta din Cutro, Calabria.

Printre cele 23 de persoane arestate odată cu Gianluigi Sarcone s-a aflat și Bruno Milazzo. Acesta deschisese în 2013 la București firma de construcții Schele și Instalații Industriale SRL. Conform Registrului Comerțului, firma încă este funcțională. Milazzo deținea și în Italia o firmă de construcții implicată în acțiuni mafiote.

Nicolino și Gianluigi mai au un frate, pe Carmino Sarcone, condamnat la zece ani tot pentru activități mafiote, după preluarea conducerii clanului în urma arestării fraților lui. După cum am arătat în paginile anterioare,

PAOLO SARTORI

Carmine Sarcone deschisese în 2016 o firmă la București.

Din sentința de condamnare a lui Carmine Sarcone reiese că, în noiembrie 2017, în timpul unei percheziții la un depozit din Italia, au fost găsiți 10.000 de euro în numerar și o carte de vizită de la o sucursală Unicredit din București, cu coordonatele unor conturi românești. Potrivit anchetei, Sarcone ar fi făcut investiții imobiliare în România împreună cu Antonio Brugnano.

SRL, la fel și în română, și în italiană

Antonio Brugnano și-a implicat și familia în afacerile din România. Astfel, apar în firme românești și Luigi, Salvatore, Giuseppe și Massimo Brugnano. Toți aceștia au fost și ei arestați în cadrul operațiunii „Aemilia", cea mai mare acțiune împotriva grupării 'Ndrangheta din nordul Italiei, în care au fost acuzate peste 200 de persoane care au primit, în total, peste 1.700 de ani de închisoare.

Luigi Brugnano - condamnat, în 2018, în ultimul lot reținut în operațiunea „Aemilia", la zece ani și șase luni de închisoare - a fost asociat în România cu Clara Giuseppe, și acesta acuzat, împreună cu alte 167 de persoane din Calabria, Lombardia, Veneto, Emilia Romagna, Piemont, Lazio, Toscana, Campania și Germania, pentru asociere de tip mafiot, tentativă de omor, extorcare, spălare de bani, port ilegală de arme și muniții, titluri fictive de bunuri, nerespectarea sancțiunilor și concurență neloială cu amenințări de tip mafiot. La opt ani de închisoare a fost condamnat și Domenico Bonifazio, asociat în România cu Antonio Brugnano în firma Tre Bi Com SRL.

Dr. Sartori: 'Ndrangheta, specializată în contracte publice

Într-un interviu pentru LINX, dr. Paolo Sartori (chestor al Republicii Italiene, fost director al Oficiului regional de legătura operațională a Ministerului de Interne italian pentru Europa de Est și fost director din *INTERPOL* pentru Europa de Est, care a petrecut 17 ani în România) a spus că „'Ndrangheta are originea istorică în regiunea Calabria, în sudul Italiei și, de acolo, în cursul secolelor, s-a răspândit la nivel național și internațional. Este în esență organizată conform unei structuri «confederale» de clanuri, spre deosebire de Cosa Nostra, care are o structură piramidală, și de Camorra, împărțită în grupuri fără legături între ele relaționate și așezate în diferite zone din Regiunea Campania. Astăzi 'Ndrangheta reprezintă una dintre cele mai puternice și feroce organizații mafiote existente în lume. Clanurile aparținând 'Ndrangheta, numite «ndrine», se ocupă în primul rând de trafic internațional de droguri, de extorsiuni și de infracțiuni de natură economică (corupția în contracte publice, construcții și lucrări publice de infrastructură). Apoi reinvestesc banii reciclați în diferite activități economice și de afaceri de diferite tipuri: comerț, agricultură, hoteluri și restaurante, hotel, jocuri de noroc unde acestea sunt legale, industrie și firme de construcții și amenajare teritorială și dezvoltare imobiliară".

Spălarea de bani, cu ajutorul funcționarilor corupți

Sartori a adăugat că „activitățile de reciclare nu trebuie neapărat să fie profitabile (dimpotrivă, rar sunt astfel), dar trebuie să folosească la transformarea banilor «murdari» care provin din infracțiuni în bani «curați», astfel încât, o dată reinvestiți în activități legale, să devină parte a așa-numitei «economii consolidate» și, prin urmare, să devină în mod potențial de neatins de către forțele de poliție și magistratură. De obicei, toate activitățile ilegale care au legătură cu achizițiile publice, precum și cele de spălare de bani, se folosesc de funcționari publici corupți. Se întâmplă așa în toată lumea. În unele cazuri mai complexe, au fost identificate inițiative de parteneriat public (corupt) - privat (mafiot) cu scopul nu doar de a câștiga contracte pentru lucrări publice în mod ilegal, dar și, în același timp, pentru spălarea banilor murdari și obținerea de finanțări europene! În acest context, corupția devine un element indispensabil pentru succesul activităților lor. Poate exista și coincidența lipsei de atenție și/sau profesionalism a celor care trebuie să controleze, dar de obicei ne confruntăm cu fenomene de corupție".

Acest articol a fost documentat cu sprijinul journalismfund.eu

FOTO: DIGIFM.RO

POLITIZARE

Cultura, abandonată la indicațiile lui Dragnea

Un document complex, care stipula modul de promovare a culturii și identității naționale, a fost abandonat pentru a urma „Programul de guvernare" al PSD, gândit de Liviu Dragnea.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

PSD A ABANDONAT „STRATEGIA pentru cultură și patrimoniu național 2016 -2022" care avea aproape 200 de pagini și urmărea „planificarea culturală la nivel național, regional, județean și local".

Specialiștii, la coș

Documentul conținea „viziunea strategică, urmată de prezentarea axelor prioritare de acțiune, a obiectivelor aferente. Sunt prezentate o serie de inițiative, programe și proiecte-cheie pentru cultura română în perioada 2016-2022, precum și cele mai importante instrumente de finanțare de la bugetul de stat, fonduri europene și Granturile Spațiului Economic European".

Deși cultura nu ar fi trebuit politizată, după venirea la putere în 2016, PSD a aruncat la coș această strategie și a decis să urmeze direcțiile culturale din „Programul de guvernare al PSD", elaborat sub îndrumarea lui Liviu Dragnea.

Nu s-au obținut avizele

„În ceea ce privește Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, elaborată pe parcursul anului 2016, aceasta nu a parcurs tot circuitul de avizare interministerială, proiectul fiind promovat la finele mandatului Guvernului Cioloș. Din cele 21 de avize necesare au fost obținute un număr de 14... Având în vedere acest aspect, proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea strategiei nu a mai fost promovat. Ministerul Culturii și Identității Naționale are o strategie prin care se fac pași concreți în implemetarea Măsurilor de guvernare în domeniul culturii, asumate în Programul de Guvernare 2018-2020", se arată într-un răspuns al Ministerului Culturii pentru *Newsweek România*.

Cine a elaborat proiectul abandonat

„Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016 -2022", abandonată de PSD, a fost elaborată de specialiști, după consultări cu diverse organisme culturale și ținând cont de experiența altor state

„Echipa formată din angajați ai Ministerului Culturii, experți contractați a completat și actualizat date statistice, a reorganizat obiectivele și direcțiile de acțiune din documentul inițial și a adus modificări bazate pe consultări interne și cu organizații culturale, concluzii și recomandări ale unor studii și rapoarte ale altor strategii naționale", se arată în „Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022".

Probabil, urmând indicațiile prețioase ale lui Dragnea, PSD a decis că amestecul altor popoare este dăunător culturii naționale și a respins „Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022".

După ce a venit la putere, PSD a „pârjolit" cultura înaintașilor săi politici

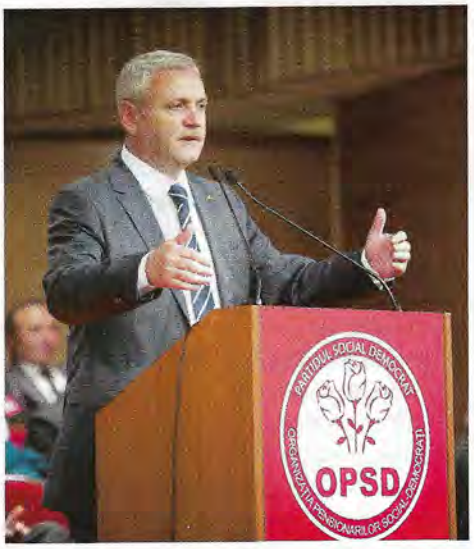

FOTO: INQUAM PHOTOS / OVIDIU DUMITRU MATIU, GEORGE CĂLIN

VIZIUNE
Pentru PSD, Liviu Dragnea a fost numărul unu și în cultură (stânga). Sărbătorirea Centenarului Unirii a fost un eșec (dreapta)

Un eșec cât o victorie la Timișoara

Newsweek România a cerut Ministerului Culturii să spună cum s-au derulat cele mai importante proiecte din strategia culturală a României.

Într-un răspuns oficial, Ministerul Culturii se referă la șase inițiative, deși, în „Programul de Guvernare" al PSD, sunt propuse 21 de măsuri.

Au uitat să dea bani

Proiectul „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii" se îndreaptă spre un eșec răsunător. În ziua în care i-a expirat mandatul de doi ani ca director artistic al Asociației Timișoara Capitală Culturală Europeană, Chris Torch a avertizat că există posibilitatea ca Timișoarei să îi fie retras titlul de Capitală Culturală Europeană, scrie tion.ro. Primarul orașului Nicolae Robu a recunoscut că asociația se află într-o situație dificilă din punct de vedere financiar și dă vina pentru un eventual eșec pe Consiliul Județean Timiș și Ministerul Culturii.

Trei ani de întârzieri

Arătat cu degetul, Ministerul Culturii spune, pentru *Newsweek România*, că Guvernul României a adoptat, în data de 12 iunie 2019, „o Ordonanță de Urgență privind stabilirea unor măsuri organizatorice și financiare pentru susținerea desfășurării Programului cultural național Timișoara – Capitală Europeană a Culturii în anul 2021. Odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ, începe implementarea efectivă a proiectelor din dosarul de candidatură, în special a proiectelor de infrastructură culturală și urbană care trebuie finalizate până la sfârșitul anului 2022".

Pentru implementarea programului „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii în anul 2021" s-a alocat suma de 52.900.000 lei, pentru perioada 2019-2022.

Primarul Nicolae Robu spune că Guvernul și Ministerul Culturii s-au angajat să sprijine financiar acest proiect prin dosarul de candidatură. Dosarul a fost depus în 2016. Ministerul Culturii a întârziat finanțarea cu trei ani.

Evenimentele pentru sărbătorirea Centenarului au fost atât de mult întârziate încât vor continua până în 2023

Centenarul din 2023

Guvernul României a reușit să întârzie sau să nu mai realizeze evenimente importante care ar fi trebuit să aibă loc anul trecut. Comitetul Interministerial pentru Centenar aproba, pe 28 noiembrie 2018, finanțarea a 34 de proiecte culturale, cu ocazia aniversării Centenarului. În ianuarie 2018, senatorul PSD, Robert Canzaciuc, spunea că singurul proiect realist pentru Centenar este realizarea catedralei Mânturii Neamului. Ministerul Culturii ne-a precizat că „Harta Interactivă a Centenarului cuprinde cele 671 de proiecte desfășurate pe teritoriul României cu ocazia Aniversării Centenarului Marii Uniri sub egida Ministerului Culturii și Identității Naționale... Mai mult, cu ocazia Centenarului Marii Uniri a fost inaugurat Monumentul de la Alba Iulia în data de 1 decembrie 2018". În primăvara anului 2018, fostul ministru al Culturii, George Ivașcu vorbea de 2.000 de astfel de proiecte. Pentru că membrii Comisiei care organiza evenimentele pentru Centenar au fost schimbați chiar în cursul anului trecut, Ivașcu a îndeamnat administrațiile locale să trimită în continuare ideile, finanțările fiind posibile până în 2020, iar finalizarea proiectelor până în 2023.

Cetățile dacice, promise și abandonate

Marile proiecte culturale din „Programul de guvernare al PSD" nu au fost realizate.

UN ALT PROIECT MENȚIONAT CA UN SUCCES AL MINISTERULUI Culturii este „E-cultura: Biblioteca digitală a României" vizează digitalizarea patrimoniului cultural cu ajutorul tehnologiilor IT. Implementarea Proiectului a demarat efectiv în luna iulie 2018... „În perioada următoare, vor deveni operaționale cele 7 centre regionale de digitalizare cu scopul de a coordona și monitoriza activitățile instituțiilor de cultură participante în cadrul proiectului".

Ministerul promite că anul viitor va crește numărul de informații ce vor fi expuse în Biblioteca Digitală a României - culturalia.ro.

Potrivit fonduri-structurale.ro, proiectul Biblioteca Digitală a României va fi terminat în 2021. Proiectul a fost pus pentru prima oară pe hârtie în 2007. O sincopă a proiectului e reprezentată de faptul că două dintre instituțiile culturale au anunțat, în 2018, că nu doresc să participe la proiectul Bibliotecii Digitale a României. E vorba de Biblioteca Națională a României și Biblioteca Centrală Universitară din Cluj. Directorul general al BNaR, Maria Răducu, a explicat, la acea dată, refuzul prin faptul că Ministerul Culturii nu a pus la dispoziția instituției proiectul de digitizare a resurselor culturale și nu ar fi fost transparent cu privire la realizarea Bibliotecii Digitale a României.

Situri arheologice fără stăpân

Programul Național „Limes" (2015–2019), instituit de Ministerul Culturii, are în vedere elaborarea documentației de specialitate privind monumentele care compun granița romană a provinciei Dacia. „Au fost identificate 350 de situri arheologice, 14 situri au fost cercetate în detaliu...

Pentru valorificarea cercetării siturilor care vor fi incluse în Patrimoniul Mondial, au fost publicate 36 de rapoarte de cercetare arheologică", arată Ministerul Culturii într-un răspuns pentru *Newsweek România*.

Arheologul Felix Marcu, președintele Comisiei Limes România, a identificat o serie de probleme care trebuie rezolvate de autoritățile locale. Marcu a arătat că cea mai mare parte a terenurilor pe care se află elementele de graniță romană nu sunt intabulate. Mai mult, spune arheologul, cea mai mare parte a granitei de nord, est și vest se află în zonă forestieră sau în proprietăți deținute de composesorate, lucru care va îngreuna procesul de clarificare a situației juridice a acestor obiective, potrivit ziarulfaclia.ro.

16 clădiri reabilitate

Ministerul Culturii ne-a prezentat și modul în care s-a realizat extinderea și modernizarea infrastructurii culturale. S-a realizat restaurarea, refacerea și repunerea în circuitul public a 16 clădiri aparținând unor instituții de cultură, precum: Teatrul Național „I.L. Caragiale" București, Muzeul Național de Artă al României - Palatul Regal, Teatrul Național „Vasile Alecsandri" Iași, Biblioteca Națională a României, Muzeul Național al Țăranului Român.

În următoarele 12 luni, vor demara lucrările de consolidare și restaurare a Palatului Cantacuzino. Vor fi contractate proiectarea și lucră-

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU FLORIN ALBEI; DAVID MUNTEAN; GETTY IMAGES

PROIECTE
Roșia Montană, o controversă adâncită de PSD (stânga sus). Digitalizarea bibliotecilor nu cuprinde toate arhivele (stânga jos). Cetățile dacice, lăsate de izbeliște. (dreapta)

rile de execuție pentru Sala „Omnia" din București, pentru Biblioteca Franceză „Omnia" Craiova și Muzeul „Kalinderu", precum și pentru Muzeul Național al Revoluției Anticomuniste din Decembrie 1989.

Centru cultural nemultifuncțional

PSD și-a asumat zeci de măsuri în Programul de guvernare la capitolul „Cultură, culte, minorități". De multe nici nu s-a atins.

„Guvernul își asumă majorarea an de an a bugetului pentru investiții în domeniul cultural, cu peste 50%, astfel încât acesta să ajungă în anul 2020 la o valoare care să satisfacă de o manieră rezonabilă necesitățile domeniului", scrie în „Programul de guvernare". Anul acesta, bugetul Culturii a crescut cu numai 30%.

De interes național și nu prea

PSD și-a propus în „Programul de Guvernare": „revizuirea actelor normative din domeniul culturii". Și a detaliat: „Guvernul dorește introducerea în legislația specifică a conceptului de manifestare culturală strategică, cu referire la evenimentele cu caracter cultural, precum Festivalul Internațional George Enescu".

Urmarea: Ministerul Culturii a decis să finanțeze Festivalul George Enescu, în ultimul moment, după ce organizatorii au anunțat că există riscul ca evenimentul să nu mai aibă loc. Abia în luna iunie, Ministerul Culturii a confirmat finanțarea evenimentului cu 31 milioane de lei.

Invitație pentru căutătorii de comori

În Programul PSD, la capitolul „Investim în cetățile dacice!" se spune: „Guvernul va demara un proiect complex privind Cetățile dacice din Munții Orăștiei, sit aflat pe Lista Patrimoniului Mondial din anul 1999, de o valoare excepțională din punct de vedere istoric și cultural pentru România. Este absolut necesară oprirea degradării prin implementarea unor măsuri concrete de protecție, conservare și restaurare". Realitatea este prezentată de Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO: „Statutul juridic al terenurilor, desemnarea unor administratori, lipsa căilor de acces, suprapunerea, pe aceeași suprafață a statutului de sit arheologic cu cel de arie naturală protejată, lipsa pazei, ceea ce duce la braconajul artefactelor sunt amenințări la adresa acestor obiective. Toate acestea rămân probleme nerezolvate timp de 20 de ani, de când Cetățile dacice din Munții Orăștiei, recunoscute pentru unicitatea lor în lume, au fost înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Cu o singură excepție, cea de la Sarmisegetuza Regia, unde Consiliul Județean a devenit administratorul sitului, restul cetăților sunt o invitație deschisă pentru căutătorii de comori, cât timp nimeni nu le are în administrare și nu se ocupă de ele".

Festivalul „George Enescu" a primit finanțare la presiunea publică, în ultimul moment

Unde e patrimoniul industrial

PSD a promis „Continuarea și finalizarea celor două mari proiecte care presupun construirea unei săli moderne de concerte și a unui centru cultural multifuncțional (parte a proiectului «Cartierul Justiției») în municipiul București".

Nu s-a realizat nimic.

PSD a mai promis să facă statui ale artizanilor marii Uniri de la 1918, sprijinirea autorităților locale prin oferirea de suport tehnic, legislativ și financiar în procesul de reconversie a spațiilor industriale dezafectate în hub-uri culturale și de protejare și valorificare a patrimoniului industrial, dezvoltarea educației artistice și culturale la nivelul învățământului preuniversitar.

Toate au rămas strict pe hârtie. N

POLUARE

Pe urmele unui prădător tăcut: PLASTICUL

Estimările arată că, în ritmul actual, dacă nu se face nimic, cantitatea de plastic din oceane va depăși în greutate peștele care trăiește în ele. Munții de PET-uri care inundă România se vor degrada în sute de ani. Ce putem face?

DE

ALEXANDRU POP

SPECIALIȘTII SPUN CĂ DEȘEURILE din plastic ar putea rămâne alături de noi timp de sute sau chiar mii de ani.

Materialele plastice eliberează substanțe chimice periculoase, iar o mare parte din acestea ajung în pânza freatică și afectează speciile care populează apa. Aceste substanțe au un impact negativ și asupra culturilor și plantelor sălbatice.

Un alt pericol îl reprezintă fragmentarea acestor deșeuri în bucăți mici și pătrunderea acestora în organism cu efecte dezastruoase pentru sănătate. În plus, biodegradarea maselor plastice, atunci când are loc, eliberează metan – un gaz cu puternic efect de seră care contribuie la încălzirea globală. Însă cele mai multe plastice nu sunt biodegradabile, astfel încât ne vor afecta viața pentru mult timp de acum înainte.

Un PET (polietilenă tereftalat) se degradează natural în perioade cuprinse între câteva zeci și câteva sute de ani, în funcție de condițiile de mediu (expuse la soare, îngropate în pământ, ajunse în apă etc.).

În momentul de față, cea mai mare problemă este faptul că populația nu conștientizează efectele extrem de nocive ale plasticului și, ca atare, nu sunt luate nici măcar măsuri minime de limitare a consumului. Neavând o reprezentare reală a fenomenului, poate părea că un pai pentru cocktail aruncat nu e mare lucru. În realitate, nu este deloc așa.

Pe fondul îngrijorării tot mai mari legate de poluarea mărilor cu plastic, Comisia Europeană propune noi măsuri pentru a interzice plasticul de unică folosință. Acestea vizează principalele 10 obiecte de plastic care poluează cel mai mult mările și plajele europene,

SEMNAL DE ALARMĂ
Dacă nu se schimbă ceva, până în 2050, 99% dintre păsările marine vor fi ingerat plastic. Muzeul Antipa a găzduit diorama multimedia „Plasticul, noua specie de prădător acvatic", o instalație interactivă despre impactul plasticului în ecosistemele acvatice (sus dreapta)

FOTO: GETTY IMAGES

cum ar fi beţişoarele de urechi, tacâmurile şi farfuriile, paiele, beţişoare de cocktail şi tijele de la baloane. Începând cu 1 ianuarie 2020, vor fi interzise paharele şi farfuriile de plastic. Însă oamenilor trebuie să le explici de ce sunt luate astfel de măsuri şi să le oferi alternative.

Soluţii pentru România

România nu poate rămâne în afara programelor care se dezvoltă la nivel mondial, iar acest lucru va fi analizat, pe 10 septembrie, în cadrul mesei rotunde cu tema „Să regândim plasticul", eveniment organizat de compania Veolia România cu sprijinul Camerei Franceze de Comerţ şi Industrie în România (CCIFER), partener media *Newsweek România*. Cu această ocazie, vor fi puse în discuţie cele mai potrivite soluţii pentru ţara noastră, astfel încât necesitatea luptei împotriva consumului excesiv de plastic să fie mai întâi conştientizată pentru a deveni apoi eficientă.

Alături de organizatori, la eveniment vor participa reprezentanţi ai Comisiei Europene, ai Ambasadei Franţei în România, ai Ministerului Mediului, ai autorităţilor locale, oameni de afaceri, jurnalişti şi reprezentanţi ai societăţii civile.

Un PET se degradează natural în perioade cuprinse între câteva zeci şi câteva sute de ani

Vor fi discutate proiectele de infrastructură la nivel european şi naţional, dar şi iniţiativele, tehnologiile şi soluţiile operaţionale folosite în lupta împotriva consumului excesiv de plastic la nivel local, dar şi internaţional.

Oportunităţi de business

Proiectele de mediu trebuie să ofere însă şi o alternativă pentru industria maselor plastice. În acest sens a fost dezvoltat un nou concept, cel al economiei circulare care funcţionează pe principiul utilizării celor mai noi tehnologii pentru a transforma deşeurile din plastic în materie primă ce poate fi reutilizată. Pentru acest lucru este necesară transformarea modurilor de producţie şi de consum. Spre exemplu, la nivel mondial, grupul Veolia sortează şi reciclează 250.000 tone plastic anual, evitând astfel emisia a 100.000 tone CO_2, compania propunându-şi dublarea acestei cantităţi până în 2025. Evident, dezvoltarea zonei de reciclare este o oportunitate de business, dar şi o ofertă de noi locuri de muncă. De altfel, Veolia este semnatara iniţiativei de a pune capăt abandonării deşeurilor plastice în mediul înconjurător în cadrul Alliance to End Plastic Waste.

Idei noi, proiecte comune

Conştientizarea asupra pericolului pe care-l reprezintă plasticul poate fi făcută, aşadar, prin programe la îndemână, uşor de înţeles şi fără costuri prea mari.

Plecând de la aceste exemple, evenimentul organizat pe 10 septembrie, la Camera Franceză de Comerţ şi Industrie din România, are ca scop găsirea unor soluţii eficiente şi adaptate local pentru a face faţă acestei provocări de mediu majore. În ideea încurajării schimbului de experienţă şi a identificării unor proiecte adaptate ţării noastre, au fost invitate autorităţi ale statului, centrale şi locale, dar şi companii private, oameni de afaceri şi jurnalişti. Evenimentul va fi concretizat printr-o prezentare a soluţiilor identificate şi a modului în care pot fi puse în practică, urmând ca, ulterior, toate părţile implicate să stabilească o nouă întâlnire pentru a evalua şi a continua proiectele comune.

Cifre alarmante

- **95%** din valoarea ambalajelor de plastic, estimată la 120 miliarde de dolari pe an, se pierde după prima utilizare;
- **99%** dintre păsările marine vor fi ingerat plastic până în 2050;
- **20 kg** reprezintă consumul mediu de peşte pe cap de locuitor la nivel mondial în 2016;
- **3,5 miliarde** de oameni depind de oceane pentru a-şi câştiga existenţa.

SORINA PINTEA,
într-una dintre vizitele ei la Spitalul de Psihiatrie Brăila. Impresia ministrului: „Secția arată normal pentru una de profil"

ANALIZĂ

Săpoca, o tragedie anunțată

DUPĂ CAZURILE RECENTE care au șocat opinia publică, crimele de la Caracal și fetița plină de sânge de la Galați, o nouă tragedie arată incapacitatea statului român de a-și proteja cetățenii.

De data aceasta, este vorba despre pacienții de la Spitalul de Psihiatrie Săpoca, din județul Buzău, unitate medicală aflată în subordinea Ministerului Sănătății. În urmă cu două săptămâni, unul dintre pacienți, internat cu sevraj etilic, a omorât cinci bolnavi și a rănit alți opt, cu stativul de la perfuzii.

După tragedie, sindicaliștii de la Sanitas Săpoca au aruncat vina pe Ministerul Sănătății, invocând personalul insuficient, în vreme ce ministrul Sănătății, Sorina Pintea, a acuzat neglijența angajaților.

„Este inadmisibil ca, în weekend, o asistentă, un instructor și o infirmieră să rămână să supravegheze 70 de pacienți cu probleme psihice și în Cod Penal. A trebuit să moară oameni pentru a fi crezuți", au susținut sindicaliștii de la Săpoca, într-un comunicat postat pe Facebook. Ei au mai acuzat și că sporul de periculozitate al angajaților a scăzut de la 75% la 50%, pe motiv că „nu sunt bani".

Replica Sorinei Pintea nu a întârziat: „Personalul este la limita minimă în anumite secții și peste medie în alte secții. De prea multe ori folosim «nu mă lasă Ministerul», încercând să acoperim neputința noastră. A fost pur și simplu o neglijență care trebuie pedepsită", potrivit unui interviu acordat televiziunii Digi 24.

Pacientul, despre care s-a spus că s-a internat voluntar, dar, potrivit declarației Sorinei Pintea, „familia a chemat ambulanța pentru că avea manifestări ciudate", este cercetat penal pentru omor, iar procurorii Parchetului de pe lângă Tribunalul Buzău au început urmărirea penală in rem (pentru fapte) în cazul angajaților, pentru neglijență în serviciu și ucidere din culpă.

Ce rămâne, însă,neschimbată, după războiul declarațiilor, este situația oamenilor cu probleme de sănătate mintală, unii dintre ei părăsiți de familie, alții petrecându-și toată viața în sistemul de protecție, care au parte de multe ori de tratamente degradante din partea celor care ar trebui să aibă grijă de ei, își trăiesc zilele izolați de comunitate, stigmatizați pe viață pentru că „sunt nebuni".

17 morți la Săpoca, din 2017 până în 2018

La Săpoca, din septembrie 2017 până în septembrie 2018, au murit 17 oameni - între ei, un bărbat de 45 de ani, care s-a spânzurat. 564 de persoane au fost internate nevoluntar și doar în 14 cazuri internarea a fost confirmată de o instanță de judecată, deși Legea sănătății mintale prevede că orice internare nevoluntară trebuie confirmată de un judecător, arată un raport recent publicat de Centrul de Resurse Juridice (CRJ), pe baza datelor obținute de la Spitalul de Psihiatrie Săpoca. Tot la Săpoca mai erau și 259 de „cazuri sociale", adică oameni pentru care statul ar trebui să găsească soluții de îngrijire

DE
FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

în familie sau în comunitate. 81 dintre ei erau internați de 10 ani.

Spitalul nu este străin nici de alte incidente: presa a relatat cum, în 2017, un pacient de la Săpoca s-a tăiat cu un cutter la gât, dar și cum a evadat un bărbat închis pentru că și-a ucis mama. Doi asistenți au fost dați afară, după ce bărbatul a fost găsit mort în pădure. În 2018, doi pacienți au fugit din spital și au fost găsiți câteva ore mai târziu, pe malul unui râu.

Mai mult, două rapoarte de monitorizare ale Avocatului Poporului și CRJ arată condițiile deplorabile în care erau ținuți pacienții în 2017. Raportul Avocatului Poporului nota că pacienții nu erau legați doar în cazuri excepționale, ci ca o practică recurentă. Uneori, oamenii erau legați sub privirile celorlalți pacienți. Atât pacienților, cât și rudelor le era teamă să semnaleze abuzuri ale personalului, din cauza represaliilor. În raportul CRJ, sunt consemnate două cazuri în care pacienții au încercat să-și taie gâtul, unul murind, dar și mai multe relatări ale bolnavilor, care acuzau că sunt bătuți de personal („cu mătura, cu ce nimeresc"), legați de pat și că nu primeau haine groase iarna. Un bărbat era închis de trei luni în izolator, pentru că spărsese două geamuri.

La nivelul întregii țări, din septembrie 2017 până în septembrie 2018, au murit 1.447 de persoane cu dizabilități, instituționalizate: 968 în centre de tip rezidențial și 479 în spitale și secții de psihiatrie, potrivit CRJ. 40 erau copii. Între cauzele deceselor, se numără infecții ale căilor respiratorii, înecarea cu mâncare, ocluzia intestinală, peritonita, malnutriția, TBC, enterocolita. Multe dintre victime aveau escare, răni provocate de statul întins extrem de mult

EȘEC
Spitalul de Psihiatrie Săpoca, aflat în subordinea Ministerului Sănătății, își face reclamă cu serviciile oferite. Rapoartele de monitorizare din 2017 arată că, printre altele, oamenii sunt legați de paturi

FOTO: FACEBOOK MINISTERUL SĂNĂTĂȚII; CATALOGAFACERI.RO

Aproape 500 de persoane internate în spitale și secții de psihiatrie au murit în perioada septembrie 2017 - septembrie 2018, conform CRJ

timp, infectate cu E-coli sau B Pioceanic, „indicând o îngrijire deficitară".

Doar 97 de decese au fost notificate la Poliție, iar 635 au fost notificate la Consiliul de Monitorizare. Consiliul nu a formulat nicio sesizare privind morțile survenite în instituții, potrivit raportului publicat de instituție pentru anul 2018.

În total, în România trăiesc puțin peste 826.000 de oameni cu dizabilități, potrivit cifrelor publicate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități. Dintre ei, 17.700 sunt în grija statului. Circa 5.000 de copii cu dizabilități cresc în centre. Aproximativ 200.000 sunt încadrați în grad de handicap mental sau psihic.

La Săpoca, „statul a fost criminalul"

Tragedia de la Săpoca nu ar trebui să ne surprindă, explică Georgiana Pascu, manager de programe la CRJ, care face vizite de monitorizare în centre de mai bine de 15 ani. „Îmi pare rău să spun, dar statul a fost criminalul, nu pacientul. Pacientul a ajuns acolo tocmai pentru că s-a sesizat că ar fi putut să aibă un comportament agresiv față de cei din jur. Și a fost adus pentru a fi apărat împotriva unor comportamente violente", declară Georgiana Pascu, într-un interviu pentru *Newsweek România*.

Astfel, arată experta, cazul de la Săpoca nu ar trebui să ne mire, pentru că „acum un an, a fost Tălmaciu (Sibiu), unde un beneficiar i-a scos ochii altuia, pentru că, la Dumbrăveni, acum două luni de zile, un bărbat a atacat mai mulți beneficiari, a bătut crunt, a desfigurat și a violat o altă beneficiară. Nu ar trebui să ne mire, pentru că datele pe care noi le strângem de mai bine de 15 ani ne indică faptul că personalul medical și managerii au fost reticenți în a modifica internările nevoluntare, fie să facă aceste internări ca la carte. Apoi, dacă instanțele de judecată și-ar face treaba, oamenii nu ar mai sta acolo pe o perioadă de timp nedeterminată, în așteptarea unei hotărâri judecătorești care să infirme sau să confirme internarea nevoluntară".

GEORGIANA PASCU (CRJ) face vizite de monitorizare în centre pentru persoane cu dizabilități și spitale de psihiatrie de mai bine de 15 ani.

„Din observațiile noastre, magistrații se tem să asculte cu adevărat un pacient care este supus internării nevoluntare. Sunt doi ani de când nu mai intrăm în vizite inopinate și nici nu face altcineva lucrul acesta, nu mai există presiune pe sistem", continuă activista.

De la sfârșitul lui 2017, CRJ nu a mai făcut vizite inopinate, după ce ministrul Muncii de atunci, Lia Olguța Vasilescu, a suspendat protocolul de colaborare pe care ONG-ul îl avea cu ministerul, motivând că tocmai se înființase Consiliul de Monitorizare. În primăvara lui 2019, CRJ a primit autorizație de la Ministerul Sănătății pentru efectuarea vizitelor de monitorizare, însă după o săptămână s-a răzgândit.

Alte probleme identificate de activistă se referă la faptul că, de multe ori, spitalele de psihiatrie sunt în locuri izolate, pacienții sunt ascunși de ochii lumii, iar, dacă se întorc în comunitate, se izbesc de prejudecățile celorlalți.

„Continuăm să avem aceste spitale în locuri izolate, departe de ochii lumii, unde nimeni nu vrea să lucreze. Sunt oameni care nu sunt văzuți în comunitate. Este un sistem depopulat, nu mai avem asistente medicale de psihiatrie. Nu avem cursuri pentru managementul comportamentelor violente. Și mai sunt și stigma și prejudecata că bolnavul psihic este periculos, cu toate că, dacă ne uităm la Săpoca - ne spunea doamna ministru - cei mai mulți oameni erau pentru îngrijiri de paleație, cu demență și foarte în vârstă. Organizația Mondială a Sănătății spune că tulburările psihice vor fi prima cauza a deceselor și a bolilor în toată lumea, pentru că numărul persoanelor cu depresie este în foarte mare creștere", adaugă Georgiana Pascu.

Sorina Pintea s-a gândit să reformeze sistemul încălcând legile

După tragedia de la Spitalul de Psihiatrie Săpoca, ministrul Sănătății, Sorina Pintea, a anunțat controale în toate spitalele de psihiatrie din țară, dar și refacerea Legii sănătății mintale, anunțând chiar și consultări cu ONG-urile din domeniu.

Sorina Pintea a declarat că vrea eliminarea instanței judecătorești din Legea sănătății mintale, astfel că internarea nevoluntară ar urma să o decidă, ca și până acum, medicul, însă fără ca hotărârea să mai fie confirmată de un judecător. Cu alte cuvinte, medicul psihiatru ar trebui să aibă putere deplină să interneze fără voia ei o persoană despre care consideră că reprezintă un pericol pentru sine sau pentru societate, fără ni-

O instituție cvasi-absentă pe bani publici

Consiliul de Monitorizare a Implementării Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități este instituția statului a cărei principală atribuție este să vegheze la modul în care sunt tratate persoanele cu dizabilități din centrele rezidențiale, să depună plângeri atunci când sunt indicii de moarte suspectă sau de încălcare a drepturilor omului, să sesizeze Avocatul Poporului și să facă recomandări instituțiilor de asistență socială, pentru îmbunătățirea vieții persoanelor cu dizabilități.

Cu toate acestea, Consiliul de Monitorizare nu a avut niciun punct de vedere public cu privire la tragedia de la Săpoca, deși primise notificări cu privire la decesele survenite în Spitalul de Psihiatrie, și nu a anunțat vreo măsură pe care intenționează să o ia. Șeful Consiliului, Florinel Butnaru, a fost de negăsit, nerăspunzând apelurilor repetate ale reporterului *Newsweek România*. Florinel Butnaru, care se află în fruntea Consiliului din decembrie 2017, este un ex-membru al partidului lui Dan Diaconescu, migrat la PSD, cu un trecut fără tangențe cu drepturile omului, de profesie inginer auto.

Primul raport de activitate al Consiliului, din 2018, conținea rapoarte de monitorizare incomplete, cu fraze la indigo și fără nicio referire la cele 1.260 de decese ale persoanelor cu dizabilități, survenite din decembrie 2017 până în august 2018 în sistemul de protecție, potrivit datelor CRJ. Atunci, Butnaru explica reporterului *Newsweek România* că raportul instituției conține doar recomandări pentru remedierea problemelor, iar decesele nu sunt remedieri, deci nu sunt cuprinse în bilanțul pe 2018. Anul acesta, potrivit informațiilor publicate pe site-ul instituției, Consiliul și experții independenți ale căror nume și CV-uri sunt ținute secrete au efectuat 27 de vizite de monitorizare. Rapoartele sunt aproape identice, unele nedatate, iar din toate lipsește fix vocea celor pe care Consiliul îi reprezintă: persoanele cu dizabilități din grija statului.

În 2019, instituția a primit un buget de 8,96 milioane de lei.

ciun fel de control al legii, amintind de măsurile pe care regimul comunist le lua pentru a le închide gura disidenților.

„Vom face niște schimbări legislative care se pot face imediat. În primul rând, vom lua măsura posibilității ca medicul să poată interna și nevoluntar, pentru că până acum nu putea decât dacă exista o hotărâre judecătorească și îl împiedica în munca sa", a susținut Pintea, după o vizită de monitorizare la Spitalul de Psihiatrie din Brăila, despre care nu a avut de spus decât că „secția arată normal pentru una de profil".

Ce pare să încurce Sorina Pintea în procedura internării nevoluntare este că și acum medicul decide internarea unui pacient fără acordul acestuia, înainte să existe hotărârea instanței: potrivit legii, în decurs de 48 de ore de la internare, medicul transmite propunerea de internare nevoluntară unei comisii de psihiatri formată în spital, apoi este înștiințată instanța de judecată, care trebuie să se pronunțe în regim de urgență, în camera de consiliu.

Propunerea ministrului Sănătății a fost criticată de Asociația Română de Psihiatrie și Psihoterapie (ARPP), care arată, într-un răspuns pentru *Newsweek România,* că „poziția corpului profesional este în favoarea păstrării controlului de legalitate și juridic oferit de autoritatea judecătorească pentru internările nevoluntare, în conformitate cu practica și legislația europeană și internațională în materie".

De altfel, ARPP propune, într-o scrisoare deschisă adresată Sorinei Pintea, înființarea unor programe naționale dedicate, cu finanțare de la bugetul statului, pentru pacienții cu psihoze, tulburări depresive și bipolare, demență, alcoolism și dependență de droguri, înființarea unui registru național pentru tulburările psihice, dezvoltarea la nivel național a unor centre de sănătate mintală comunitare și a unor echipe mobile, traininguri pentru intervenția în urgențele psihiatrice, investiții în infrastructura psihiatrică, asigurarea unui „număr optim" de cadre medicale și programe naționale de educare a populației în legătură cu tulburările psihice și consumul de substanțe.

Și Georgiana Pascu, de la CRJ, spune că „dacă instanța apreciază că nu se impune menținerea internării, însă tratamentul este necesar, poate dispune, după ascultarea reprezentantului legal ori convențional al pacientului, înlocuirea internării medicale cu tratamentul ambulatoriu. Așadar, nu există niciun pericol că pacientul nu va fi internat nevoluntar, dacă starea de sănătate a acestuia o impune".

Mai mult, activista arată că, dacă Legea sănătății mintale va fi modificată în sensul propus de Sorina Pintea, România riscă sancțiuni din partea Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, care verifică modul în care sunt executate hotărârile CEDO, dar și din partea Comisiei Europene, pentru că România a ratificat Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

De altfel, România este criticată în mai multe rapoarte internaționale pentru modul în care (nu) respectă drepturile omului. Astfel, în raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale (FRA) a Uniunii Europene, pentru anul 2018, se menționează „eșecul Consiliului de Monitorizare a Implementării Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, care a fost politizat și care refuză colaborarea cu societatea civilă".

Totodată, Guvernul României este criticat de Comitetul de Miniștri pentru că, din 2014, de când statul român a fost condamnat la CEDO în cauza Câmpeanu/CRJ, nu face eforturi pentru a îmbunătăți situația persoanelor cu dizabilități și nu cooperează cu societatea civilă, pentru că nu permite accesul ONG-urilor în instituțiile de sănătate mintală.

În 2014, CEDO a stabilit că România a încălcat dreptul la viață al lui Valentin Câmpeanu, tânăr seropozitiv care a murit la 19 ani, la Spitalul Poiana Mare din Dolj, după ce și-a petrecut viața doar în orfelinate. Deși era incapabil să se hrănească singur și să meargă la toaletă, personalul spitalului nu l-a ajutat, de teamă să nu ia HIV. Când a decedat, spitalul a considerat că nu este o moarte suspectă, procurorii au decis neînceperea urmăririi penale, pe motiv că nu există o legătură de cauzalitate între tratamentul care i-a fost administrat tânărului și decesul său, iar Tribunalul Dolj a confirmat decizia. Atunci, CRJ a contestat hotărârea la CEDO. Curtea a decis că statul trebuie să le asigure persoanelor cu handicap mintal o reprezentare independentă.

Consiliul de Monitorizare, cu un buget de 8,96 milioane de lei, nu a avut nici măcar un comunicat de presă despre tragedia de la Săpoca

FLORINEL BUTNARU, de profesie inginer auto, se ocupă de protecția drepturilor oamenilor cu dizabilități cu binecuvântarea PSD, din 2017.

FOTO: CRJ; CAPTURĂ FOTO YOUTUBE TV ETALON

DEMERSURI

De ce nu se grăbește CNSAS să preia arhiva fostei Securități

Peste patru milioane de documente care ar trebui să ajungă în arhiva Consilului Național pentru Studierea Arhivelor Securității de la instituțiile care mai dețin încă documente ale fostei Securități sunt blocate, de aproape doi ani, în amânări nejustificate, venite, în bună parte, chiar din partea CNSAS.

DOCUMENTELE AR PUTEA AVEA un impact uriaș nu doar asupra istoriei României, cât și asupra unor dosare penale importante, precum dosarul „Revoluției", trimis recent în judecată de procurorii militari, dosarul privind uciderea disidentului Gheorghe Ursu sau dosarul care vizează revolta muncitorilor de la Brașov, din 15 noiembrie 1987. Documentele fostei Securități, păstrate încă în arhiva SRI, a Ministerului de Interne, a Ministerului Apărării Naționale și a Serviciului Extern de Informații, ar trebui să fie predate, conform legii, către CNSAS. Demersuri semnificative au fost făcute în ultimii doi ani, în special în ceea ce privește arhiva SRI, însă lentoarea conducerii Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, instituție care ar trebui să fie interesată direct de preluarea arhivelor, pentru a se putea ocupa de deconspirarea foștilor ofițeri de Securitate, este inexplicabilă. Dar să vedem cum s-a ajuns ca, la doi ani de când câțiva istorici și fiul disidentului Ursu să reușească să urnească un demers întepenit între instituțiile statului, demers susținut inclusiv de președintele Klaus Iohannis, CNSAS să nu fie în stare să preia efectiv o arhivă esențială pentru România.

Traseul arhivei

În 29 septembrie 2017, trei istorici, Oana Demetriade, Mihai Demetriade și Mădălin Hodor, alături de Andrei Ursu, fiul disidentului Gheorghe Ursu, semnau o scrisoare deschisă adresată lui Klaus Iohannis, prin care îi solicitau președintelui să dispună, „în virtutea prerogativelor funcției" pe care le deține, „îndreptarea unor disfuncționalități care persistă în procesul de predare a arhivelor fostelor instituții represive ale statului comunist (Ministerul de Interne, Departamentul Securității Statului, Inspectoratul General al Milției, Procuratura Generală) către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității". Cei patru făceau referire la invocarea unor motive din partea instituțiilor statului vizate, precum „siguranța națională", care ar pune însă în dificultate lămurirea unor „evenimente istorice precum Revoluția din decembrie 1989, represiunea împotriva manifestanților de la Brașov, din 15 noiembrie 1987, unele dosare privind proceselor ofițerilor Serviciului Secret de Informații (SSI) implicați în Holocaust sau cazuri notorii de disidență". Miza, mai spuneau semnatarii scrisorii, ar avea nu doar o componentă care să ofere o clarificare juridică a unor procese/dosare notorii, în care sunt investigate și judecate crime, abuzuri și încălcări flagrante ale drepturilor și libertăților omului, dar și o componentă istorică și civică. Cei trei istorici și fiul disidentului Gheorghe Ursu îi mai adresau șefului statului rugămintea de a sprijini demersul lor, astfel încât toate instituțiile deținătoare de arhive care să aibă legătură cu felul în care a acționat fosta Securitate să predea documentele către CNSAS, așa cum prevede legea.

Câteva zile mai târziu, în 5 octombrie 2017, Eduard Hellvig, directorul SRI de Informații, a declarat, într-un

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS - OVIDIU MICSIK

discurs ținut la Universitatea de Vest din Timișoara, că „SRI a încheiat orice legătură cu trecutul nefast de dinainte de 1989". Hellvig asigura, dând exemplu cazul lui Gheorghe Ursu, că „am finalizat în cadrul unor structuri interne specializate procedurile pentru a preda către CNSAS și anumite documente care nu au putut fi predate până acum, potrivit legii, și care sper că vor lămuri anumite aspecte importante legate de trecutul controversat. De fapt, conform legii, SRI a predat CNSAS toate dosarele solicitate de Consiliu – referitoare la cadre stabilite prin sentințe judecătorești ca fiind lucrători ai Securității".

Luna următoare, în 14 noiembrie 2017, Administrația Prezidențială transmitea răspunsul președintelui Klaus Iohannis la scrisoarea deschisă primită la finele lui septembrie. Șeful statului își manifesta susținerea pentru „proiectele care vizează problematica recuperării trecutului, mai cu seamă a trecutului totalitar" și, făcând referire la declarația șefului SRI, „potrivit căreia, în perioada următoare un număr de dosare ale fostei Securități va fi predat CNSAS", încuraja „fluidizarea dialogului instituțional între CNSAS și instituțiile deținătoare de arhivă".

Ce a urmat? Imediat după scrisoarea deschisă, Klaus Iohannis a intermediat o întâlnire între semnatarii documentului și oficialii SRI, în care s-a discutat despre faptul că instituția se angaja să predea restul arhivei către CNSAS. Și tot ca urmare a celor patru persoane fizice, șefii Consiliului Național pentru studierea Arhivelor Securității s-au văzut puși față în față cu o problemă de care ar fi trebuit să se ocupe direct și cu mult timp înainte. Anume să facă demersurile necesare pentru ca toate instituțiile vizate să predea CNSAS documentele fostei Securități.

După doi ani

În 19 iulie 2019, istoricii Mădălin Hodor și Mihai Demetriade, alături de Andrei Ursu transmiteau, printr-un comunicat de presă, că deși SRI a anunțat că predă către CNSAS documentele vizate, problema, în mod aberant, s-a mutat chiar în curtea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Aceștia aminteau și de noua lege promulgată, în august, de președintele Klaus Iohannis, prin care se completează OUG 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, arătând importanța preluării a milioane de documente.

În doi ani, CNSAS nu a rezolvat problema unui spațiu pentru preluarea arhivei de la SRI

„Cu surprindere suntem nevoiți să constatăm că tergiversarea predării acestei ultime părți consistente a arhivei fostei Securități se datorează tocmai instituției care împlinește, anul acesta, 20 de ani de la înființare (CNSAS). Este greu de înțeles atitudinea pasivă și dezinteresată a conducerii instituției mai ales în contextul în care legea de funcționare a fost recent modificată de Parlament, modificare care permite reverificarea tuturor persoanelor care ocupă funcții publice.

Prin această modificare legislativă instituția va fi obligată să reia verificările privind aceste persoane, iar în absența preluării fondurilor menționate, între care se regăsesc și dosare clasate anterior la «siguranță națională»", se arată în comunicatul, de luna trecută, semnat de cei trei.

Newsweek România a solicitat Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității un răspuns privind demersurile concrete făcute de instituție în privința preluării arhivei de la SRI, precum și data la care documentele vor fi preluate. Într-un răspuns care ne-a fost oferit, la începutul lunii august, președintele CNSAS, Constantin Buchet, susține, la aproape doi ani de când Serviciul Român de Informații și-a dat acordul pentru predarea completă a arhivei, că CNSAS a făcut demersuri pentru a găsi un spațiu de depozitare a documentelor, la Popești-Leordeni, lângă București, și că va fi stabilit „de comun acord (cu SRI – n.r.), un calendar al predării fișelor de cartotecă".

Mădălin Hodor: „SRI poate preda oricând ce a rămas din arhiva Securității. Mingea e în terenul CNSAS"

MĂDĂLIN HODOR, ISTORIC angajat al CNSAS și unul dintre semnatarii scrisorii deschise adresate președintelui Klaus Iohannis în toamna lui 2017, privind predarea către CNSAS a tuturor arhivelor fostei Securități deținute de instituțiile statului, a declarat, într-un interviu oferit revistei *Newsweek România*, ce a urmat demersului de acum doi ani.

Newsweek România: **Concret, la ce documente făceați referie în scrisoarea pe care, în 2017, i-ați trimis-o președintelui Klaus Iohannis?**

Mădălin Hodor: Ne refeream, în special, la secțiunile din arhivă care nu erau predate pe dosarul „Procesul comunismului". Ceream documente legate de cazul lui Gheorghe Ursu, de Revoluție și de Brașov 1987.

Aceste documente au ajuns în arhiva CNSAS?

Doar o parte din ceea ce am cerut noi a fost predat. Au fost predate două dosare de cadre în cazul Ursu, adică dosarele de cadre ale celor doi ofițeri de Securitate inculpați, Marin Pârvuleescu și Vasile Hodiș. Nu s-a predat nimic pe Brașov 1987. S-a predat ceva, în urma demersului nostru, legat de dosarul „Revoluției", dar asta am aflat-o de la șeful Parchetul Militar, Gheorghe Coșneanu, care ne-a spus că a primit o sută de volume de la SRI. Dar nu a spus ce anume conțin volumele respective.

Din ceea ce știți, legat de Revoluție, au fost predate către CNSAS toate documentele fostei Securități?

În scrisoarea deschisă pe care i-am adresat-o președintelui Klaus Iohannis, în 2017, am indicat, de exemplu, că e de notorietate că, în timpul Revoluției, au existat filmări și interceptări făcute de Securitate, documente care au fost întocmite de Securitate, înainte și în timpul evenimentelor din decembrie 1989. În toate astea, am primit răspunsuri foarte vagi. În privința celor o sută de volume date Parchetului, s-au prevalat de faptul că noi am făcut acea scrisoare în sprijinul ajutării anchetelor în curs, astfel că le-au trimis la parchet.

Acele documente nu trebuie, conform legii, să fie în arhiva CNSAS?

Așa ar trebui, doar că există o mică problemă de legalitate, care vine din ignoranța celor care au lucrat la textul OUG 24/2008 și a Legii CNSAS, în care se face referire la Securitate, dar pentru perioada martie 1948 – 22 decembrie 1989. De unde a fost scos 22 decembrie 1989 ca data la care Securitatea s-a desființat, asta îmi e greu să răspund. Cred că au fost unii care știau de la TV că pe 22 decembrie 1989, a fugit Ceaușescu și, atunci, musai s-ar fi desființat și Securitatea.

Când a fost desființată Securitatea?

Securitatea a fost desființată, prin decret, în 31 decembrie 1989. O parte din cele mai importante zile legate de Revoluție, 22 decembrie 1989 – 31 decembrie 1989, nu sunt cuprinse în niciun text de lege din România. Nicio in-

stituție nu poate solicita sau primi arhiva Securității pentru acele zile, în afară de Parchetul Militar care desfășoară cercetările în dosarul „Revoluției". Teoretic, practic și legal, CNSAS ar trebui să fie îndreptățit să primească tot ce s-a făcut, legat de Securitate, până în 31 decembrie 1989, când legal s-a desființat Securitatea, nu când au aflat unii de la TV că s-a desființat Securitatea.

Ce demersuri instituționale au urmat după scrisoarea pe care i-ați adresat-o, în toamna lui 2017, președintelui Klaus Iohannis?

Directorul SRI, Eduard Hellvig, a spus că este de acord cu ceea ce solicitam noi. Administrația Prezidențială ne-a răspuns în scris, președintele și-a arătat sprijinul pentru demersul nostru și, ca urmare, a intermediat și o discuție cu cei de la SRI. Am profitat de acea întâlnire și am venit și cu alte solicitări, pe lângă cele punctuale semnalate în scrisoarea deschisă. Ulterior, a venit discuția și despre restul arhivei care nu fusese predată către CNSAS, așa că am solicitat și alte fonduri arhivistice despre care știam că nu sunt predate: dosare de cadre, cele de cartotecă, dar și altele. Directorul SRI ne-a asigurat că ce am solicitat noi se va rezolva, spunând că instituția pe care o reprezintă vrea să lichideze pasivul rămas, ceea ce este un lucru firesc. Cum noi, semnatarii scrisorii deschise, nu reprezentăm CNSAS, urma să se stabilească oficial, între SRI și Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, procedura de predare și de preluare a arhivei.

Și au urmat discuții între CNSAS și SRI.

Au avut loc astfel de discuții, a existat un schimb de corespondență între cele două instituții, în care SRI a spus că vrea să predea milioane de documente.

În afară de SRI, mai există și alte instituții ale statului la care făceați referire în scrisoarea deschisă și care ar trebui să predea către CNSAS arhive legate de activitatea fostei Securități. Vorbim despre SIE, Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale.

Din păcate, doar SRI a răspuns la solicitarea noastră. Nu am cunoștință ca celelalte instituții vizate să fi avut vreun fel de reacție.

Au trecut doi ani de la scrisoare. Din ultimul comunicat pe care l-ați transmis public reiese că CNSAS pare să întârzie, inexplicabil, să preia arhiva de la SRI. Ce știți despre demersurile Consiliului?

După aceste discuții și negocieri între cele două instituții, s-a ajuns la ideea concretă că SRI va preda dosarele, moment în care a apărut o problemă legată de spațiul de depozitare. Pentru că CNSAS are arhiva la Popești-Leordeni, s-a pus problema unui spațiu suplimentar. Lucrurile au trenat foarte mult, pentru că o lungă perioadă de timp conducerea CNSAS nu a făcut niciun fel de demers pentru a obține un spațiu. În acest context, a trebuit să se găsească un spațiu, demers în care ne-am implicat și noi, cei care am trimis scrisoarea deschisă către președinte. A fost identificat un spațiu la Popești-Leordeni, dat în folosință de Rezervele Statului către Radio România. Au fost purtate negocieri cu cei din Consiliul de Administrație al Societății Române de Radiodifuziune și, cum ei nu mai foloseau spațiul, au fost de acord să-l înapoieze către Rezervele Statului. Doar că, în această chestiune, trebuie dată o hotărâre de guvern, pentru a trece spațiul de la Rezervele Statului în custodia CNSAS, astfel încât imobilul să fie amenajat și să fie adusă arhiva. Totul a rămas în aer și, câteva săptămâni, din iunie și până la jumătatea lui august, conducerea Consiliului CNSAS nu a pus pe ordinea de zi această problemă, a spațiului de la Popești-Leordeni și a preluării arhivei CNSAS. Până la rezolvarea problemei spațiului, demersul e blocat și, așa cum anunțam recent, mingea e în terenul CNSAS, pentru că SRI poate predea oricând arhiva.

Doar că, în această chestiune, trebuie dată o hotărâre de guvern, pentru a trece spațiul de la Rezervele Statului în custodia CNSAS, pentru ca imobilul să fie amenajat și să fie adusă arhiva. Totul a rămas în aer și, câteva săptămâni, din iunie și până la jumătatea lui august, conducerea Consiliului CNSAS nu a pus pe ordinea de zi această problemă, a spațiului de la Popești-Leordeni și a preluării arhivei CNSAS. Până la rezolvarea problemei spațiului, demersul e blocat și, așa cum anunțam recent, mingea e în terenul CNSAS, pentru că SRI poate predea oricând arhiva.

Credeți că există niște interese ascunse din cauza cărora CNSAS întârzie să preia această arhivă? Cât de importantă e arhiva despre care vorbim?

Nu pot specula dacă există interese sau nu în această privință. Însă pot spune că aceste dosare care au mai rămas la SRI sunt cele care au fost încadrate la „siguranță națională". Adică ceea ce, de la înființarea CNSAS, în 2000, s-a considerat de către comisiile mixte CNSAS – SRI ca fiind dosare de siguranță națională, care privesc diverse probleme sau persoane care au fost considerate, în acești ani, intangibile. Vorbim despre un fond de dosare cu un potențial enorm. Recent s-a modificat și legea CNSAS, care permite reverificarea unor persoane care înainte au fost date ca necunoscute, pentru că nu existau dosare sau documente pe numele lor, din ceea ce se știa, fie au adeverințe de necolaborare cu Securitatea, tot datorită faptului că nu s-au găsit în arhivă suficiente documente care să probeze o eventuală colaborare. Putem vorbi despre jurnaliști, politicieni, diverse persoane din instituțiile statului, tot felul de persoane publice.

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN

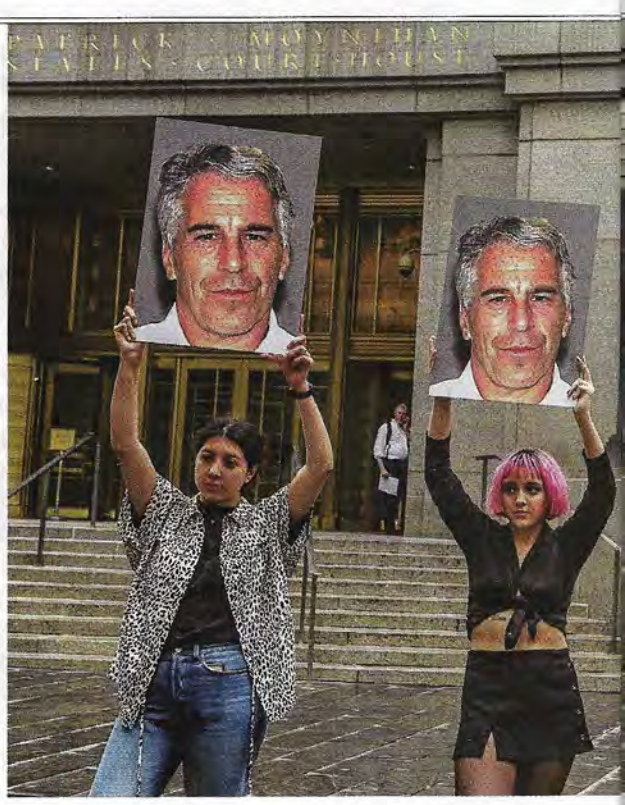

MOARTE ȘI SEX

Secretele murdare ale Washingtonului

Scandalul sexual din jurul omului de afaceri Jeffrey Epstein și sinuciderea suspectă a acestuia au alimentat speculațiile legate de adevărata față a politicienilor de la Washington.

JEFFREY EPSTEIN AVEA 66 ANI când a decis să-și pună capăt zilelor în „penitenciarul de fițe" din Manhattan.

Era 10 august. Ziua în care Epstein a ales să se spânzure în celula sa.

Cu o lună înainte, în iulie, fusese arestat și acuzat de o serie de infracțiuni sexuale grave, printre care și trafic de minore. Risca 45 de ani de închisoare. Risca să-și petreacă restul vieții dincolo de gratii.

Cu două zile înainte să facă acest gest extrem își scrisese testamentul, detaliu care a alimentat și mai mult speculațiile despre moartea sa.

Pentru că teoria conspirației a explodat după ce știrea morții lui a devenit publică.

Sexualitate... nesănătoasă

Epstein era un personaj foarte influent. Miliardar, prieten atât cu Donald Trump, cât și cu Bill Clinton.

Investitor financiar, Jeffrey Epstein a fost acuzat că a abuzat sexual de zeci de minore, pe care le-a dus la reședințele sale luxoase din New York, sub pretextul că voia ca acestea să-i facă masaj, și le-a molestat sexual. Mai mult, a fost acuzat de trafic de minore, respectiv că a recrutat tinere pentru a le abuza sexual și a le pune la dispoziția unor cunoscuți.

Epstein a susținut în permanență că a întreținut raporturi sexuale cu consimțământul victimelor sale și că nu ar fi știut că sunt minore. A pledat nevinovat. Problemele sale cu legea au apărut după ce o femeie pe nume Jennifer Araoz a declarat, într-un interviu pentru publicația „Today", că a violat-o în 2002, pe când avea doar 15 ani.

Pe parcurs, au apărut detalii înfricoșătoare despre trecutul sexual al lui Epstein, inclusiv declarații ale unor apropiați, potrivit cărora voia „să-și răspândească ADN-ul lăsând femei gravide la ferma sa din New Mexico", după cum a dezvăluit „The New York Times".

Când autoritățile au început să-l investigheze pe Epstein, acesta a angajat o echipă privată de investigatori, care să caute informații compromițătoare în trecutul fetelor, polițiștilor și procurorilor care-l acuzau.

Avocații săi au fost celebrii Alan Dershowitz și Kenneth Star, nimeni altul decât procurorul care l-a acuzat pe Bill Clinton în scandalul Monica

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

OAMENII
au ieșit în stradă în apărarea victimelor sexuale ale lui Jeffrey Epstein. Miliardarul avea pe perete un tablou ciudat cu fostul președinte, Bill Clinton (stânga)

Lewinski. Legăturile cu Bill Clinton nu se opresc aici, după cum vom vedea în cele ce urmează.

Jeffrey Epstein s-a lăudat mereu cu prietenii săi puternici, inclusiv cu doi președinți americani, Bill Clinton și Donald Trump. Au existat chiar speculații că unii dintre prietenii săi au participat la abuzurile sexuale. Chiar Donald Trump a alimentat astfel de speculații.

Sub haștagul de Twitter #EpsteinMurder, Trump a distribuit o postare a actorului Terrence K. Williams, în care acesta afirma că Epstein „avea informații despre Bill Clinton", lăsând să se înțeleagă că acest lucru ar avea legătură cu moartea sa.

Cumva, Epstein a reușit să țină detaliile sordide despre abuzurile sale departe de ochii opiniei publice. În acest fel și-a ținut prietenii „safe". De altfel, în 2007, el a reușit să evite o pedeapsă drastică în justiție, grație influenței sale și prieteniei cu personaje puternice. Publicația americană „Vox" acuză fățiș justiția americană că, în urmă cu 12 ani, a preferat să ignore acuzațiile unor tinere la adresa unor personaje bogate și influente.

„Acum, când aceste femei au șansa ca povestea lor să fie cunoscută, să li se facă dreptate, Epstein este mort. Acuzarea nu va putea merge înainte. Nu este foarte clar cum va influența moartea sa ancheta, dacă se va putea merge mai departe, eventual către complicii săi", scrie „Vox".

Avocata Lisa Bloom, cea care le reprezintă pe victimele lui Epstein, a precizat că va continua să deschidă procese civile, pentru ca acestea să fie despăgubite. „Suntem abia la început!", a punctat ea.

Cum a făcut avere

Până în 2007, adică până la prima sa condamnare pentru infracțiuni de natură sexuală, Jeffrey Epstein a fost un important investitor financiar, deși nu este foarte clar nici acum cum a reușit să facă avere.

După ce a lucrat la banca de investiții „Bear Stearns", la începutul anilor '80, Jeffrey Epstein și-a fondat propria firmă de investiții financiare, J. Epstein & Co., în 1982. Și-a ales clienți dintre cei ale căror averi depășeau 1 miliard de dolari. A ajuns, astfel, să managerieze miliarde de dolari și să câștige sume importante. În 1992, era deja proprietarul celei mai mari reședințe private din Manhattan. Din rațiuni fiscale, și-a condus afacerea, până în 1996, de pe insula St. Thomas, din Insulele Virgine americane, un bine-cunoscut paradis fiscal. A ajuns să cumpere una dintre insule: Little St. James.

Unul dintre avocații lui Epstein a fost Kenneth Starr, procurorul care l-a pus sub acuzare pe Bill Clinton în scandalul Lewinski

Ea găzduiește și fundația lui Jeffrey Epstein, fundație care a donat Universității Harvard 6,5 milioane de dolari pentru finanțarea unor studii de biologie matematică și dinamică evolutivă.

În 2002, într-un portret publicat de „The New York Magazine", apropiații lui Epstein îl caracterizau drept „misterios", cu multe dintre sursele imensei sale averi necunoscute. Ei l-au comparat pe miliardar cu „Vrăjitorul din Oz", sugerând că în spatele cortinei este mult mai mult decât se bănuiește sau se afișează.

„Se spune că Jeffrey Epstein administrează 15 miliarde. Totuși, lista bogaților săi clienți este secretă. Îi place să se știe despre el că este foarte bogat, își întreține această percepție. Este misterios, are ceva din Gatsby. Este foarte ciudat", a scris publicația sus-citată.

Michael Stroll, care l-a dat în judecată pe Epstein după o afacere ratată din 2000, a povestit pentru „The New York Magazine": „Pretenii săi îl caracterizează ca fiind genial pentru că este atât de bogat. Nu am văzut asta la el. Nu l-am văzut la treabă. Toți cunoscuții mei care sunt atât de bogați muncesc 26 de ore pe zi. Tipul ăsta se joacă 26 de ore pe zi".

Era excentric și risipitor. La un moment dat, a cheltuit 20 de milioane de dolari pe an pentru a finanța un grup de oameni de știință care studiau... altruismul călugărilor tibetani.

FOTO: GETTY IMAGES

Colecția de prieteni

După cum spuneam, Jeffrey Epstein a avut foarte mulți prieteni influenți, care l-au ajutat să scape de primele acuzații sexuale.

În 2002, Epstein descria faimoasa sa listă de contacte drept o colecție de instrumente. „Investesc în oameni, fie că sunt politicieni, fie că sunt oameni de știință. Asta fac", obișnuia el să spună.

A devenit faimos grație relației cu Bill Clinton. La începutul anilor 2000, a călătorit în Africa, cu avionul său privat, împreună cu fostul președinte american, cu actorul Kevin Spacey și comedianul Chris Tucker, pentru a inaugura niște centre de tratament împotriva SIDA.

De altfel, între 2002 și 2003, Clinton a zburat de multe ori cu avionul privat al lui Epstein, potrivit jurnalelor de zbor obținute în 2015 de blogul new-yorkez „Gawker", specializat în viața intimă a vedetelor. „Gawker" a obținut și publicat și lista contactelor personale ale lui Epstein, pe care erau politicieni, actori și alte celebrități.

În timpul campaniei prezidențiale din 2016, Reince Priebus, președinte al Comitetului Național Republican, a speculat faptul că Bill Clinton ar fi fost implicat în abuzurile sexuale ale lui Jeffrey Epstein. „Când obișnuiești să petreci timpul liber în preajma unui tip care are reputația lui Jeffrey Epstein, cu regularitate, în avioane private, în weekend-uri, în călătorii, în locuri în care nu se întâmplă lucruri bune, ar trebui să aflăm cu exactitate ce făcea fostul nostru președinte", a declarat Priebus, la acea vreme, pentru „Bloomberg". Clinton nu a fost însă acuzat niciodată de nimic care să aibă legătură cu relația sa apropiată cu Epstein.

Tabloul

În ceea ce-l privește pe Bill Clinton, un alt aspect a rămas nelămurit. Un lucru extrem de ciudat, care a surprins opinia publică de peste Ocean. Într-una din reședințele lui Epstein a fost găsit un tablou reprezentându-l pe fostul președinte, tolănit pe un fotoliu într-o postură erotică și purtând o rochie albastră.

Autoarea tabloului intitulat „Parsing Bill" („Examinându-l pe Bill"), Petrina Ryan-Kleid, a declarat ulterior că rochia albastră este o referire explicită la celebra piesă vestimentară purtată de fosta stagiară de la Casa Albă, Monica Lewinski, una din probele materiale care au demonstrat că Bill Clinton a avut o aventură cu aceasta. „Nicio pictură nu trebuie luată ca atare. Este o operă de artă, nu o reproducere întocmai a realității", a spus artista.

Rămâne, însă, întrebarea: „De ce a cumpărat Jeffrey Epstein acest tablou și ce semnifică acest gest?"

Miliardarul american a fost prieten și cu Donald Trump, care l-a descris, în portretul „The New York Magazine" drept „cineva care se bucură de viața sa socială".

„Îl știu pe Jeff de 15 ani", declara Trump în 2002. „Un tip senzațional. E foarte reconfortant să fii în preajma lui. Se poate spune că-i plac femeile la fel de mult ca și mie, și multe dintre ele sunt foarte tinere", a completat el.

În 2016, o femeie pe nume Katie Johnson l-a dat în judecată pe Donald Trump pe motiv că ar fi violat-o la una din petrecerile date de Jeffrey Epstein, pe când avea doar 13 ani, după cum a scris „The Daily Beast". Ulterior, ea a renunțat la acuzații.

Comportament deviant

În ciuda excentricităților sale, apropiații lui Jeffrey Epstein au continuat să-l viziteze. Câțiva dintre ei au povestit ulterior că voia să-și transforme ferma din New Mexico într-un loc unde femeile să fie inseminate cu sperma sa, după cum a relatat, în luna iulie a acestui an, „The New York Times".

Epstein voia să-și transforme ferma din New Mexico într-un loc unde femeile să fie inseminate cu materialul său genetic

Michael Wolff, editorialist la „Vanity Fair", care, în anii 1990, a zburat cu avionul privat al lui Epstein, a povestit că acesta s-a urcat în aparatul de zbor fiind urmat de trei adolescente, „genul fotomodel", care nu erau fiicele sale și care aveau „18, 19, 20 de ani, cine poate știi".

„Nu era deloc secretos când venea vorba de fete", a spus Wolff. „Când a început să aibă probleme, mi-a spus «Ce pot să fac? Îmi plac fetele tinere». I-am replicat că poate ar fi mai bine să spună «Îmi plac femeile tinere»".

Apoi, în 2005, o femeie a depus plângere la poliția din Florida că fata sa vitregă a fost molestată sexual de un bogătaș, după cum a publicat „The Daily Beast". Dosarul a fost preluat de FBI, iar, în 2008, după trei ani de investigații, Epstein a pledat vinovat.

S-a dovedit ulterior că, în mod regulat, Jeffrey Epstein aducea fete tinere la reședința sa din Palm Beach și le plătea pentru a-i face masaj. În timpul masajului, adeseori Jeffrey Epstein le molesta sexual. Apoi le oferea bani pentru a aduce și alte fete, la petrecerile pe care le dădea. Lucru care s-a și întâmplat.

Joseph Recarey, detectivul-șef din Palm Beach care s-a ocupat de cazul său, a apreciat că Epstein a creat o veritabilă „schemă sexuală piramidală". Au fost identificate circa 80 de femei tinere, care au declarat că au fost molestate sau abuzate de Epstein.

Anumite surse au declarat presei americane că numărul fetelor era mult mai mare.

„Mi-a spus să aduc cât de multe fete pot. Niciodată nu era suficient", a declarat Courtney Wild, una din victimele lui Epstein. Miliardarul a susținut că fe-

PROPRIETAR al unei insule tropicale (foto sus), Jeffrey Epstein a fost un donator generos al Universității Harvard (dreapta jos). Bun prieten cu Donald Trump, și-a rezolvat problemele legale cu ajutorul lui Alexander Acosta (stânga jos), fost ministru al lui Trump

tele și-au dat acordul să facă sex cu el și că nu știa că au sub 18 ani, după cum a scris "The Daily Beast".

O tânără de 14 ani, care a acceptat să meargă la reședința lui Epstein, a devenit ulterior dependentă de droguri și a petrecut trei ani în închisoare din cauza asta. O altă tânără molestată de Epstein a murit de supradoză anul trecut, lăsând în urma sa un fiu.

Imunitate pentru complici

Actul de acuzare din 2007, întocmit de FBI, avea nu mai puțin de 53 de pagini, și l-ar fi putut trimite lesne pe Epstein în închisoare pe viață. Acesta a încheiat, însă, o înțelegere cu procurorul Alexander Acosta, și a stat în închisoare doar 13 luni. Mai exact, într-o aripă privată a închisorii de stat din Palm Beach.

I s-a permis să muncească 12 ore pe zi, într-un „birou confortabil", șase zile pe săptămână.

Acordul semnat de Epstein garanta imunitate pentru posibilii complici, astfel că, dacă vreunul din influenții săi prieteni s-ar fi dovedit că este implicat în infracțiuni sexuale, nu ar fi suportat nicio consecință. Mai mult, Acosta a acceptat ca înțelegerea să nu fie făcută cunoscută victimelor, pentru ca acestea să nu încerce să o conteste în instanță. În februarie anul acesta, un judecător federal a stabilit că Acosta a încălcat drepturile victimelor infracțiunilor, pentru că nu a dezvăluit existența acordului unui număr de 30 de victime ale miliardarului. În iunie, însă, procurorii federali au insistat că nu există baze legale pentru ca înțelegerea obținută de Epstein să fie anulată.

În luna iulie, Epstein a fost arestat pe aeroportul din New Jersey, pe când se întorcea dintr-o călătorie din Franța. A fost acuzat de trafic de minore, riscând 45 de ani de închisoare și confiscarea proprietății din Manhattan, potrivit „New York Times".

Noul act de acuzare nu cade sub incidența acordului din 2007, pentru că este vorba de alte infracțiuni. În document se scrie că Epstein știa că fetele sunt minore, pentru că fetele i-au spus în mod explicit asta.

În plus actul de acuzare susține că Epstein a conspirat cu alții, inclusiv cu angajați și asociați, care i-au facilitat acest comportament, contactând victimele și programând întâlnirile cu Epstein. Există indicii că acest nou caz va duce la punerea sub acuzare a acestor asociați.

În presa americană au apărut informații că Epstein se pregătea să ofere informații procurorilor despre acești complici, personaje deosebit de influente, în speranța că va obține o pedeapsă mai ușoară. „Probabil multă lume transpiră după arestarea lui Epstein", a scris jurnalista „Miami Herald". „Va trebui să așteptăm să vedem dacă Epstein va pronunța nume". Epstein nu a mai trăit suficient pentru asta. Cu două zile înainte să se spânzure, Epstein și-a scris testamentul. Potrivit documentului, activele în valoare de 577 milioane de dolari au drept unic moștenitor pe pe fratele omului de afaceri, Mark.

În urma unor repetate cereri publice de a-și da demisia, Alexander Acosta și-a dat demisia din funcția de secretar al Muncii în Cabinetul Donald Trump.

FOTOI: GETTY IMAGES

ISTORIE

Ultimul interviu cu ultimul stalinist

Newsweek a fost publicația occidentală care în ediția sa, din 21 august 1989, publica ultimul interviu care i-a fost luat lui Nicolae Ceaușescu înainte de debarcarea de la putere și executarea sa.

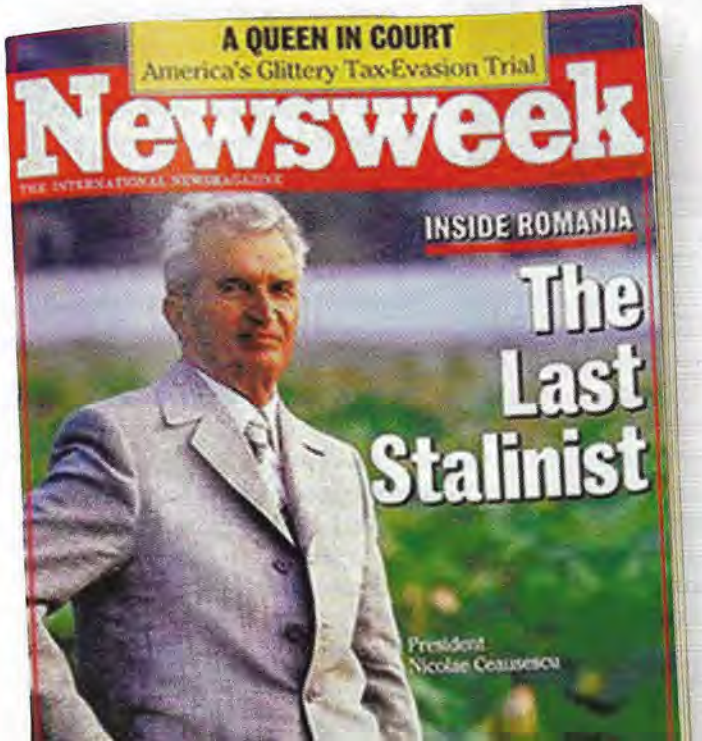

MICHAEL MEYER, JURNALISTUL CARE A REALIZAT INTERVIUL, publicat sub titlul „Ultimul stalinist", era șeful biroului *Newsweek* pentru Germania, Europa de Est și Balcani.

În cartea „1989. Anul care a schimbat lumea. Povestea nespusă din spatele căderii zidului Berlinului", acesta dezvăluie culisele întâlnirii cu Nicolae Ceaușescu, dar și senzațiile pe care le-a avut despre societatea românească la final de comunism și despre micul dictator din coasta URSS.

„N-am întâlnit niciodată pe cineva cu mai puține calități umane"

Acum treizeci de ani, o serie de manifestații pașnice în Europa de Est au pornit un lanț de evenimente care au culminat cu prăbușirea Uniunii Sovietice. 1989 a fost un an politic esențial în Europa de Est comunistă, care avea să schimbe geopolitica mondială.

În vara anului 1988, Michael R. Meyer a devenit șeful Biroului *Newsweek* pentru Germania, Europa Centrală și de Est și Balcani. În același an, regimurile comuniste au căzut în Ungaria, Polonia, Germania de Est, Cehoslovacia și România. Meyer a fost singurul reporter *Newsweek* pentru Germania și întregul bloc estic la acea vreme, așa că a acoperit toată povestea. S-a mișcat dintr-un punct fierbinte în altul, observând, notând, întâlnindu-se cu noii lideri care au împins revoluția la hiper-viteză.

A fost și ultimul jurnalist care i-au luat interviu lui Ceaușescu, în august 1989, după ce el și editorul său de la *Newsweek* au fost lăsați să aștepte întâlnirea cu „micul mare dictator", cum l-a numit Meyer. Iar în acest timp de așteptare, jurnalistul s-a plimbat prin București și împrejurimi, observând nivelul de saturație al poporului ce suferea în ultima parte - și cea mai grea - a dictaturii ceaușiste.

Și așa cum notase și în privința celorlalte mișcări de răsturnare a regimurilor comuniste, în cartea sa „1989. Anul care a schimbat lumea. Povestea nespusă din spatele căderii zidului Berlinului", considera că prăbușirea Blocului Estic era un fenomen pornit din interior, nicidecum un rezultat al unei forțe hotărâtoare dinafară.

Intervenția Occidentul a fost slabă și doar unul dintre mulții factori care au provocat o astfel de schimbare zguduitoare a lumii.

Al nouălea cerc din Infernul lui Dante

În România, Michael Meyer nu a găsit efervescența schimbării observată în alte țări. A fost izbit de tăcerea sinistră așternută peste „țara nefericită" condusă de „ultimul stalinist al Europei".

„România lui Ceaușescu? Cum să o descriu? Metaforic, este ca al nouălea cerc din Infernul lui Dante, inelul de tăcere înghețată din apropierea Întunericului. Acesta este primul lucru pe care l-am ob-

OM MIC
Peter Turnley, fotograf pentru Newsweek, l-a pus pe Ceaușescu să pozeze pe un pod, pe Lacul Snagov, cu nuferi în spate. Dictatorul a acceptat. Moment tragicomic: „stejarul din Carpați" era să cadă când fotograful l-a atins

FOTO: PETER TURNLEY/NEWSWEEK

Meyer venea în România din Ungaria, unde bătea vântul schimbării și se pregătea Picnicul Pan-European, demonstrația pașnică austro-ungară de la frontiera Sopron, un test pentru cum vor reacționa autoritățile sovietice, demonstrație care urma să se petreacă la 19 august, ca o prevestire a căderii Zidului Berlinului. Era curios dacă și în România se petrecea „ceva".

„Terminalul era gol. Se auzea ecoul pașilor noștri. Parcarea de afară era, de asemenea, goală, doar câteva taxiuri. Milițieni la fiecare ușă a aeroportului. Șoferii de taxi, cu pantofi rupți și haine terfelite, își împingeau mașinile în rând, ca să salveze combustibil. Bucureștiul era un oraș-fantomă cu oameni. A trecut un autobuz. Toți pasagerii se uitau la tine, dar când și tu te uitai la ei, întorceau capetele".

Aceasta era atmosfera în capitala României. Apăsătoare sub povara unei sărăcii vizibile. Pantofii sport ai reporterului atrăgeau atenția tuturor, marfă de calitate, pe care o mai puteai vedea doar în cercurile elitei. Meyer a plătit un șofer cu 10 dolari – o sumă uriașă – ca să-l plimbe. Și să vorbească. Oamenii vorbeau liber, fără teamă. Despre faptul că abia mai aveau cu ce să trăiască, fără produsele de bază, fără serviciile publice de bază, ca de exemplu asigurarea electricității zi/noapte.

„Toată ziua îmi fac griji și noaptea stau treaz. Voi găsi alimente, medicamente pentru copii, pantofi?", îi spunea șoferul. Nu avea cum să nu observe pantofii reporterului.

Au trecut pe lângă Casa Poporului, „mai mare decât orice altă clădire de pe pământ, care a costat întregul export de produse pe un an". „Ceaușescu e nebun. Toți românii gândim așa. Dar dacă ies pe stradă și spun că «asta nu e bine», miliția vine după mine imediat și dispar în spațiu. N-o să fie nicio revoluție în România. Niciodată".

Șoferul avea curaj să spună toate acestea, dar când au intrat într-un parc, imediat i s-a schimbat atitudinea. Nu mai era ușor amuzat, distrat, ca înainte. Se tot uita în jur. Oare îl observa cineva că stă de vorbă cu un străin? Că se vedea că e străin, după îmbrăcăminte. Și după pantofi.

O țară izolată, în care oamenii nu aveau voie să aibă relații cu străinii. Întors la Intercontinental, Meyer se pregătea să plece, convins fiind că Ceaușescu nu va accepta să-i acorde un interviu. Și, totuși, vestea a venit pe neașteptate. Ba da, voia. Urma să-i primească pe Meyer și pe șeful său de la *Newsweek* a doua zi, la Snagov.

Au trecut 30 de ani de când *Newsweek* a publicat ultimul interviu cu Nicolae Ceaușescu

Cei doi s-au dus cu mintea plină de titluri pompoase din ziare, față de realitatea cruntă observată cu ochiul liber.

„Oficial, în România sunt doar știri bune. După cum susțin și oficialii, epoca lui Ceaușescu este una «de aur», cu un nivel de trai fără precedent. «Venitul național a crescut de 40 de ori», declara un senior al Ministerului de Externe, cu fața iradiind de entuziasm asemeni unui vânzător de mașini uzate care încearcă să încheie o afacere. «Producția industrială e de 122 de ori mai mare ca în 1938! Producția agricolă e de șase ori mai mare! În această perioadă, populația țării a crescut de la 19 milioane la 23 de milioane. Judecați și dumneavoastră cu cât ne merge mai bine!». Realitatea era că Ceaușescu a ordonat la începutul anilor 1980 exportarea a tot ceea ce poate fi vândut peste hotare: resurse naturale, mâncare, bunuri de larg consum, pentru plata datoriilor externe cu care nu făcuse nimic durabil. Datoriile României au fost plătite, dar sacrificiile au fost uriașe. Penuria era generalizată".

O păpușă stricată, bâlbâită

La Snagov, Meyer a fost de la început surprins neplăcut de aranjamentul pentru interviu, un podium cu două scaune mai impozante pentru Ceaușescu și șeful lui de la *Newsweek* și un taburet în afara scenei, pentru el. A cerut un scaun decent și l-a așezat pe podium, aproape de cei doi. Și au așteptat. O oră. Să-și termine „iubitul conducător" somnul. Când a apărut, iarăși un impact neplăcut, micul tiran ară-

tând exact ca trezit din somn, nearanjat, nepieptănat, neglijent.

„România în vara lui 1989 era ultimul templu al unei credințe comuniste stafidite, o paria internațională, la fel de izolată ca și Coreea de Nord. Dar, pentru mai mult de două ore, Ceaușescu a declamat despre glorioasa Românie comunistă și despre perfidia și corupția Occidentului. Uneori, se oprea brusc, ca o păpușă stricată, apoi se bâlbâia cu o grimasă epileptică, cu buzele strâmbe, pline de salivă, cu fața și corpul contorsionate, plin de ticuri și spasme, înainte de a izbucni din nou, continuîndu-și discursul.

Parodia lui Chaplin, «Marele dictator», nu putea rivaliza cu acest autentic personaj. Am fost primii jurnaliști americani care i-au luat un interviu lui Ceaușescu în ultima decadă și ultimii care l-au văzut în viață".

Pentru Meyer, Ceaușescu era un paradox. Nu îl putea asocia cu noțiunea de dictator care inspira o teamă cumplită, așa cum apăruse la interviu, neglijent, pipernicit, fragil, în ciuda faptului că voia să impresioneze prin discursul cu aplomb, dar nebunesc. Și totuși, Meyer i-a simțit puterea când l-a întrebat dacă el crede că poporul său se va ridica împotriva lui.

„M-a privit contemplativ, ca un om care mă poate ucide cu un cuvânt și așa ar fi făcut dacă aș fi fost român. Ochii lui s-au mărit de o imensă inteligență, dar erau complet morți. Ochi de pește, dacă peștii ar putea gândi. Am revăzut acea privire șase luni mai târziu, când zăcea mort la pământ, ucis de un pluton de execuție".

Greu să te atragă cu ceva acest om. Meyer avea experiență cu tot felul de lideri, îi plăcea să-i „citească". Însă Ceaușescu pur și simplu îi frâna logica, îl bulversa.

„Omul nu părea prezent, n-avea charismă, n-avea aură. Dacă Erich Honecker era impenetrabil, Ceaușescu era un cifru. N-am întâlnit niciodată pe cineva cu mai puține calități umane. Părea rupt total din viața cotidiană, de sentimentele normale, de emoții, de realitate, de empatie, de înțelegere. Trăia într-o lume a fanteziei și a puterii ce a constituit odată forța sa, iar la sfârșit i-a fost fatală".

Dar, a observat Meyer, românii nu dădeau semne că ar vrea să răstoarne dictatura acestui mic lider cu ambiții cosmice.

„Dacă ar fi avut mai multă mâncare și mai puține opriri de curent și mai mult program de divertisment, în loc de cele două ore de preaslăvire a Cârmaciului, ar mai fi îndurat. Sperau că sănătatea șubredă va duce în curând la sfârșitul natural al tiranicului Ceaușescu.

Se zvonea că dictatorul e foarte bolnav, într-o fază avansată, probabil, de cancer. Unii diplomați se așteaptau ca următorul lider al țării să vină din partea Armatei sau a Securității, perpetuând statul polițienesc. Alții credeau că puterea va fi preluată de soția cu voință de fier a lui Ceaușescu, de 70 de ani, membră și ea a Biroului Politic.

Băiatul lui Ceaușescu, Nicu, de 39 de ani, și cei trei frați ai dictatorului, Ilie, Ion și Nicolae Andruța, au toți posturi înalte de conducere. Abuzurile clanului Ceaușescu nu i-au menajat pe români. Oricum va fi atunci când Nicolae Ceaușescu va părăsi scena, epoca sa de opresiune va lua fără îndoială sfârșit". Însă oamenii se săturaseră și, odată cu Timișoara, revolta a cuprins Bucureștiul. Era momentul dorit de cei ce-i plănuiseră debarcarea. Era momentul intervenției. A cui?

Românii credeau că vor scăpa de Ceaușescu doar dacă moare de bătrânețe

Cartea lui Michael Meyer se încheie cu scurte descrieri ale schimbărilor de regimuri care nu au mers atât de bine, în special în România. De ce în special în România? Pentru că întreaga carte a fostului corespondent *Newsweek* pentru Europa de Est răstoarnă mitul intervenției din afară, a mașinațiunilor americane în distrugerea Blocului de Est.

Meyer susține că oamenii din țările acestui bloc au fost forța majoră care a determinat schimbările, venind cu oameni noi la putere, deschiși la democrație. Dar nu și în România.

„Desigur, și în România, a început ca o revoluție a oamenilor, cel puțin la Timișoara. Dar a devenit altceva odată ce a ajuns la București".

Oamenii pe care Meyer i-a văzut la Televiziunea Română, compunând „noua" conducere, erau tot cei vechi.

„Știți, aceștia nu au fost conducătorii unei revolte a oamenilor. Aceștia făceau parte din vechea gardă. OK, în mod clar, s-a schimbat garda, s-a întors valul, iar oamenii lui Ceaușescu s-au întors împotriva lui. Dar a fost o lovitură de stat înfășurată într-o revoluție. A fost o prevestire pentru Iugoslavia, oameni cu putere manipulând evenimente pentru propriile scopuri".

„The Washington Post", despre cartea lui Michael Meyer

„Trecutul este ceea ce s-a întâmplat, istoria ceea ce hotărâm să ne amintim. Istoricul bun este un mit-buster. Iar Michael Meyer este un istoric foarte bun. În calitate de șef al biroului *Newsweek* pentru Europa de Est în 1989, a arătat că regimurile din Europa de Est au fost distruse nu de forța monolitică, ci de numeroase ființe umane reacționând impulsiv la posibilitatea libertății. Ceea ce s-a întâmplat a fost la fel de capricios și de dezordonat ca o tornadă. Șansa a jucat un rol imens". N

FOTO: PETER TURNLEY/NEWSWEEK; WWW.RFERL.ORG

Michael Meyer: Ceauşescu, un bărbat micuţ, cu un costum prost şi papuci din ţesătură de plastic

PE 16 DECEMBRIE 2009, RADIO Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) a difuzat un interviu cu Michael Meyer despre experienţa jurnalistică cu „ultimul stalinist", dar şi despre viaţa în România înainte şi după căderea lui Ceauşescu.

RFE/RL: Aţi călătorit destul de mult în toată România pentru pregătirea interviului dvs. din august 1989 cu Nicolae Ceauşescu. Până la acel moment, schimbări uriaşe au căpătat impuls în alte ţări din Europa de Est. Însă România a fost o excepţie - aproape complet izolată de lumea exterioară, în strânsoarea unui aparat de securitate represiv şi adesea violent şi tulburată de deficienţe grave în sectoarele alimentaţie şi energie. Îmi aduc aminte că în vara înfiorătoare a anului 1989, cu greu puteam găsi o sticlă de apă rece în magazine sau restaurante. Aţi observat vreun semn de fierbere, de furie în ţară?

Michael Meyer: Nimic. Unii dintre şoferii de taxi ascultau Radio Europa Liberă – ceea ce era o crimă împotriva statului, dar oamenii vorbeau liber, voiau să ştie ce se întâmplă, exista o imensă nefericire în privinţa regimului.

Am întâlnit un preot într-o mănăstire de la poalele Carpaţilor. Vorbea de magazinele goale, de foamete, că trebuia să conducă o dată pe săptămână două ore şi jumătate spre Bucureşti pentru a lua pâine pentru congregaţia lui. Şi spunea că oamenii se vor ridica. „Publicaţi ce spun eu, acest regim groaznic care îşi omoară oamenii, care îşi devorează oamenii, spuneţi, folosiţi numele meu", a insistat. Desigur, nu am făcut-o, pentru că m-am temut pentru viaţa acestui bărbat.

Un şofer de taxi m-a dus la o plimbare şi mi-a povestit că mama şi soţia lui îşi petrec cea mai mare parte din zi stând la cozi. Când un magazin începea să vândă ceva - fie că era vorba de carne sau mere sau altceva – se forma imediat o coadă. Nu se ştia ce se vinde, dar orice ar fi fost se cumpăra, ca apoi să fie schimbat pe produse de care era nevoie. Spunea că viaţa e ca într-o închisoare. Şi asta a fost România.

Mâncarea a fost cea mai apăsătoare dintre toate problemele pe care românii le-au avut atunci şi unii spuneau că regimul, oricât de represiv, ar fi fost mai tolerabil dacă oamenii ar fi avut puţin mai mult decât raţiile lor de mâncare slabe şi mai puţine opriri de curent noaptea. Persoanele în vârstă glumeau cu amărăciune că situaţia le aminteşte de anii din cel de-al Doilea Război Mondial, doar cu şi mai puţină mâncare.

Îmi amintesc o scenă din centrul Bucureştiului: maşina ambasadorului american, de un negru strălucitor, cu stelele şi dungile steagului fluturând, trecând pe lângă o femeie îmbrăcată într-o ţinută îngrijită, de birou, aplecată pe trotuar, răzuind de pe jos un ou spart, pe care l-a pus într-o bucată de hârtie şi a pliat-o cu grijă, deoarece un ou spart era atât de preţios, îl ducea acasă pentru a-l găti.

Când, după două săptămâni de călătorie prin România, Ceaușescu a decis în cele din urmă să vă ofere interviul la reședința sa de vară din Snagov, în afara Bucureștiului, care a fost prima impresie când l-ați văzut? A fost o apariție glorioasă, demnă de „conducătorul suprem" care era?

A apărut târșâindu-și picioarele, un bărbat micuț, cu un costum prost și papuci din țesătură de plastic. Avea o palmă umedă, o strânsoare slabă, acest om mic de care românii se temeau ca de un tiran, zeul atotputernic și atotștiutor de pe pământ. Era o figură mică, aplecată, nu foarte curat, nu foarte bine pieptănat, cu o ținută neîngrijită.

Ne-am ocupat locurile pe scaune mici și a început interviul. Și am avut câteva întrebări, de exemplu, am vorbit despre lipsa de alimente. Și Ceaușescu a întrebat: „Cum să fie lipsă de alimente?" Și am spus: „Ei bine, am intrat în magazine și n-am văzut nimic pe rafturi". Și Ceaușescu a replicat: „Ei bine, asta pentru că totul este păstrat în depozit".

Răspunsul său dovedește că - în ciuda unor zvonuri la acea vreme, că „marele lider", care avea 71 de ani, poate nu știa ce se întâmplă cu adevărat în țară - era de fapt conștient de greutățile oamenilor și încerca să ascundă adevărul. V-a dat impresia că încă deținea controlul ferm al României sau dimpotrivă?

L-am întrebat la un moment dat dacă el crede că cineva se va ridica împotriva lui în modul în care au făcut-o în alte țări și ce gândește despre Piața Tiananmen (protestele din iunie 1989) și a răspuns că autoritățile chineze au acționat exact așa cum ar trebui, că rolul studenților este să învețe, iar al guvernului de a menține ordinea. Bineînțeles că au gestionat situația în mod corespunzător.

Editorul *Newsweek*, șeful meu, Ken Auchincloss, a întrebat: „Vă deranjează să fiți numit ultimul stalinist al Europei?". Și Ceaușescu a spus: „Stalin avea multe chestiuni care îl recomandau, dacă aș cădea contribuind la țara mea la fel de mult ca Stalin la a sa, aș fi fericit să fiu văzut în lumina istoriei ca un Stalin modern".

Michael Meyer a fost uimit să vadă că revoluția era controlată de oamenii care fuseseră în preajma lui Ceaușescu

Și am vorbit despre cultul personalității, iar el a spus: „Cultul personalității? Eu sunt un om al poporului meu, ce cult al personalității? Tot ce fac este să aduc bine oamenilor mei. Dacă acesta este un cult al personalității, lumea ar avea nevoie de mai multe astfel de culte ale personalității".

Și, în curând, sesiunea de întrebări și răspunsuri a dat loc unor discursuri lungi, cu Ceaușescu fluturând pumnul în aer și împungând brațul scaunului său.

În timpul interviului, Ceaușescu și Auchincloss au stat pe un fel de podium. De unde ați stat, ați avut o viziune mai bună asupra „Geniului Carpaților", așa cum îi plăcea să fie menționat în mass-media românească. Ce v-a atras cel mai mult atenția în legătură cu aspectul lui?

Tocmai începusem să iau notițe, când am scris „bile", iar acesta nu era un comentariu editorial, era o observație precisă. Ceaușescu stătea și eu mă uitam la testiculele lui, rezemându-se pe scaun, în pantalonii lui mari, iar testiculele arătau, așa cum am notat în caietul meu, ca niște roșii răscoapte, aplatizate, ghemuite acolo pe picioarele lui, maligne, atât de mari, iar el un dictator atât de mic.

Am scris și observații mai obiective despre modul în care acest om părea că nu are umanitate, părea un recipient gol de idei, povestind doar despre putere și declamând. Așa îmi imaginam că psihiatrul și gânditorul elvețian Carl Gustav Jung s-a uitat la Hitler - ca la un vas gol gata să fie umplut cu speranțele și năzuințele neîmplinite ale unui popor și apoi îndepărtat de la putere. Așa l-am văzut pe Ceaușescu.

În cartea dvs., evocați o altă scenă tragicomică în timpul ședinței foto după interviu care pentru mine a sunat aproape ca o premoniție.

I-am spus că, din moment ce este vorba despre o copertă din *Newsweek*, ar trebui să-l arătăm în cea mai umană postură și am ieșit la un mic doc de pe Lacul Snagov, înconjurat de trestii mici.

El stătea în lumina soarelui, iar fotograful nostru Peter Turnley trăgea secvență după secvență. La un moment dat, Peter l-a atins pe umăr, pentru a-l poziționa pe Ceaușescu în lumină și acesta era un om care nu fusese atins niciodată - i-a oferit imediat mâna.

Dar gestul brusc, atingerea lui de către Peter, l-a făcut pe dictator să-și piardă echilibrul, a pălit, s-a sprijinit pe picior învârtind brațele mici în cercuri, în soarele luminos și linia finală în acest capitolul (din cartea mea) este: „Oare ar putea fi «Cugetul Dunării» (unul dintre titlurile glorificante atribuite lui Ceaușescu) răsturnat dintr-o sorbire?".

Din păcate, nu, și au mai fost nevoie de alte patru luni până când o revoltă populară din Timișoara avea să ajungă în cele din urmă la București și să se încheie atât cu Ceaușescu, cât și cu soția sa, fiind executați sumar după un proces batjocoritor în ziua de Crăciun. Până atunci, devenise evident că noua putere era mai puțin a unui consiliu revoluționar și mai mult un

al doilea eşalon al partidului Acest eşalon a preluat puterea atât de la Ceauşescu, cât şi de la oamenii care şi-au riscat viaţa. V-aţi întors la Bucureşti în ziua execuţiei şi aţi întâlnit nişte cunoscuţi vechi, acum deghizaţi în revoluţionari.

Însoţitorul meu, şeful echipei care m-a însoţit în timpul vizitei din vară (cel mai probabil formată din agenţi de Securitate), a venit la mine şi m-a întrebat: „Ţi-ar plăcea să mergi la postul de televiziune?". Aşa că m-a scos de unde eram şi cum am ieşit pe o uşă, dintr-o dată, am auzit o rafală de gloanţe. El nici nu a clipit. Eu am albit!

Părea să se simtă foarte confortabil în această lume. El m-a dus la postul de televiziune, a condus chiar prin inelul de soldaţi care păzeau obiectivul, am trecut pe lângă securitatea postată la uşi, care aveau găuri de gloanţe în ferestre şi am urcat în camera unde se întâmpla să fie o întrunire a Frontului Salvării Naţionale (guvernul provizoriu nou înfiinţat).

Erau acolo fostul membru al aparatului de stat şi viitorul preşedinte al României, Ion Iliescu, fostul disident comunist Dumitru Mazilu şi generalul Victor Stănculescu. El a fost cea mai mare surpriză! El, desigur, a fost tipul care pe 22 decembrie l-a dus pe Ceauşescu pe acoperiş la elicopter şi tot el a fost cel care la 25 decembrie făcea parte din echipa care a organizat execuţia şi acel proces pe care i l-au făcut lui Ceauşescu!

Şi apoi era acel adjunct de ministru de Externe, Constantin Oancea, omul care m-a măsurat când Ceauşescu a intrat în cameră pentru interviu, în august 1989. M-am uitat la el, el s-a uitat la mine şi a râs, apoi mi-a spus: „Este amuzant să te întâlnesc aici, domnule Meyer. Minciunile pe care vi le-am spus...". Am râs şi eu. „Ei bine, nu am crezut nimic din ce mi-aţi spus". Am râs amândoi copios.

După atâta timp, există încă o dezbatere continuă cu privire la tipul evenimentelor din 1989, a fost o revoluţie spontană sau o lovitură de stat, în care multe persoane au murit inutil. Care este opinia dvs.?

Mi-a luat mult timp să pun cap la cap impresiile, dar în momentul acela mi-am spus: „Ceva nu se leagă aici. Se presupune că este o revoluţie a oamenilor - a început ca o revoluţie a oamenilor, cel puţin la Timişoara - dar a devenit altceva odată ce a ajuns la Bucureşti".

Ştiţi, aceştia nu au fost conducătorii unei revolte a oamenilor. Aceştia făceau parte din vechea gardă, erau oameni care aveau acces peste tot, care se deplasau foarte confortabil în aceste cercuri. În mod clar, şi-au luat viaţa în mâini, în mod clar şi-au asumat mari riscuri, dar am început imediat să mă întreb, ştiţi, OK, în mod clar, s-a schimbat garda, s-a întors valul, iar oamenii lui Ceauşescu s-au întors împotriva lui.

A fost o lovitură de stat înfăşurată într-o revoluţie. Era un hibrid şi era o chestie de lucruri care aveau să vină. La fel ca gloria - la gloire - revoluţiei franceze transformată în teroare. Mulţi oameni şi-au pierdut viaţa în mod inutil în România. Revoluţia română a fost o prevestire pentru Iugoslavia, oameni cu putere manipulând evenimente pentru propriile scopuri. N

Ce a spus Nicolae Ceauşescu în interviul pentru *Newsweek SUA*

Despre satele demolate

Am decis să acordăm o atenţie mai mare dezvoltării comunelor... Intenţionăm să oferim celor de la ţară, practic, tot ceea ce au şi oamenii orăşenii, mai puţin gălăgia şi poluarea.

Despre nivelul de trai

N-avem rafturi goale. Din contră, avem o mulţime de stocuri în magazinele noastre. E posibil să existe unele neglijenţe în magazine, dar nu vrem să mărim stocul [de pe rafturi].

Despre reformele lui Gorbaciov

Fiecare ţară, fiecare partid ar trebui să înfăptuiască dezvoltarea socio-economică şi construcţia socialismului ţinând cont de propriile realităţi şi de propria concepţie despre acestea. Suntem însă îngrijoraţi de anumite măsuri luate de unele ţări, măsuri care înseamnă, de fapt, renunţarea la principiile socialismului.

Despre propriul cult al personalităţii

Toate personalităţile... se pot bucura de simpatie sau de sprijin când activitatea lor se identifică cu cauza clasei muncitoare... Dacă asta înseamnă un cult al personalităţii, atunci ar trebui să îmi placă toate ţările slab dezvoltate care se bucură de aceste personalităţi.

Despre succesiunea fiului său la conducerea ţării.

În acest moment, nu există o astfel de posibilitate. Dacă însă va trebui să primească sprijinul poporului şi al partidului, nu există niciun obstacol pentru el, cum nu există obstacole nici pentru alţii, dacă se bucură de încrederea oamenilor. În sistemul simplu al democraţiei noastre, oricine poate ocupa orice post de conducere prin meritul muncii sale. *(Traducere de Marius Cosmeanu)*

VEGAN ȘI CARNIVOR

Cina verde

Puteți face o friptură vegetală cu o imprimantă 3D? Ați dori? Giuseppe Scionti consideră că este o idee bună.

ÎN AȘTEPTAREA CELEI DE-A 50-A ANIVERSĂRI de la aselenizarea astronauților NASA, *Newsweek* a pus accentul pe pionierii în știință și tehnologie, care își lansează propriile invenții și cum speră ei să schimbe lumea.

Giuseppe Scionti, fondatorul în vârstă de 33 de ani și CEO la NovaMeat, o companie spaniolă de bioinginerie, este pe cale de a crea friptura făcută doar din ingrediente vegetale care imită textura, gustul și proprietățile nutritive ale cărnii de vită folosind o imprimantă 3D personalizată, brevetată. Inspirația sa de a îmbina biotehnologia cu tehnologia alimentară a provenit de la munca sa ca inginer tisular și de la cunoașterea efectelor negative ale creșterii animalelor asupra schimbărilor climatice. Scionti a fost numit inventatorul primului înlocuitor vegetal de carne obținut cu imprimată 3D din lume.

DE

JULIANA PIGNATARO
@julie_pignataro

Care este „Luna" ta?

Produsul meu creează o carne de vită pe bază de plante care va rivaliza cu carnea reală, ca gust, textură și aspect.

Puteți descrie produsul la care lucrați?

Pentru a crea acest tip de carne de vită pe bază de plante, e nevoie de o nouă generație de tehnologie. Asta am creat, NovaMeat și cu mine.

Este o adevărată tehnologie în curs de brevetare, bazată pe micro-extrudare, ceea ce înseamnă că amestecăm vegetale cu ingredientele noastre obținute tot din plante. Proteinele din surse vegetale pot dobândi proprietăți similare cu cele găsite în carne - textura, gustul și aspectul său. Vrem să creăm ceva nutritiv, astfel încât să poată servi cu adevărat ca alternativă la o carne de vită.

Am vrut să încerc să protejez viața pe planeta noastră prin aplicarea unor dorește poate să scadă cantitatea de carne din dietă.

cunoștințe de obicei folosite în ingineria tisulară, astfel că oricine

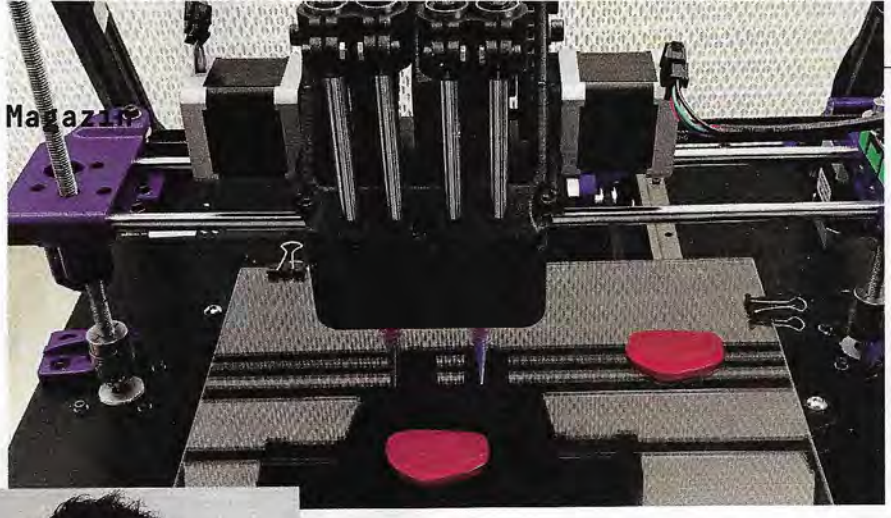

PRĂJIŢI CU AIA?
Scionti (jos stânga) s-a inspirat din munca sa în inginerie tisulară pentru a dezvolta o imprimantă 3D, brevetată, pentru a obține carne vegetală, care arată, are gustul și poate fi gătită ca și carnea adevărată

De ce este diferită de celelalte alternative de carne?
În SUA, există deja unele exemple foarte bune de alternative de carne, în special în domeniul burgerilor, cum ar fi Impossible Burger și Beyond Meat burger. Dar nu pot înlocui textura fibroasă a unei bucăți de carne. Alții reușesc cu textura unei bucăți de carne, dar nu obțin gustul. Cu tehnologia de micro-extrudare pe care am brevetat-o, varietatea de ingrediente pe bază de plante păstrează ambele.

Ce gust are?
Momentan, gustul este încă similar cu cel al produselor din ingrediente vegetale pentru că ne-am concentrat asupra altor proprietăți. Avem textura bună și acum lucrăm la aspect. Am demonstrat că putem include o varietate de ingrediente inclusiv cele necesare gustului. Acest lucru ne va duce la produsul nostru final, cu toate proprietățile unui bucăți de carne de vită.

Care a fost inspirația ta?
Lucram în inginerie tisulară pe aplicații biomedicale folosind bioprinting. Am vrut să încerc să ne protejăm planeta aplicând aceste abilități de inginerie, astfel încât oricine dorește ar putea scădea cantitatea de carne în dieta lor.

Ce ai învățat de la alții care au abordat teme și proiecte asemănătoare?
Am admirat întotdeauna oameni care au încercat să schimbe lumea. Până și inovatorii din Evul Mediu au încercat proiecte exploratorii. Unul dintre favoriții mei este Leonardo da Vinci. Poți aplica inovații pentru schimbare, cum ar fi încercarea de a realiza o economie cu deșeuri zero și sustenabilă în domeniul creșterii animalelor. Dacă așteptăm prea mult, vor fi consecințe asupra planetei pe care nu le mai putem rezolva. De exemplu, cred că în jur de 200 de specii de animale sunt pe cale de dispariție în fiecare zi!

Cât de aproape sunteți de succes?
Cred că inovația poate oferi alternative pentru consumatori, corporații alimentare și guverne. Substituenții vegetali sunt foarte la modă acum. Poate în următorii 20 de ani, 30% din toată carnea consumată va fi de fapt un înlocuitor al cărnii. Dar nu este doar tehnologia în sine. E nevoie și să faci lumea să conștientizeze, ceea ce vine din informații.

Oamenii din întreaga lume au acum acces la informații pe care nu l-au avut în urmă cu câțiva ani. În Suedia, de exemplu, au început grevele „Vineri pentru viitor", unde tinerii din școli fac grevă săptămânal pentru conștientizarea schimbării climatice. Cred nu numai în proiectul meu, dar încerc și să susțin alte proiecte și să induc schimbări.

Cine sunt mentorii tăi?
Am mentori din diferite discipline. În domeniul gastronomic, bucătari de la două restaurante foarte importante din Barcelona - Terranova și El Celler de Can Roca – mi-au fost foarte utili. În medicină, persoana cu cel mai mare impact asupra mea este un profesor spaniol, Antonio Campos, un inovator în bioingineria tisulară.

Cum îți imaginezi lumea în 20 ani dacă reușești?
Visul meu ar fi să schimb lumea, nu prin rezolvarea problemei din industria alimentară, dar prin atragerea tinerilor în proiecte inovatoare care pot schimba lumea în mai bine. Asta mi-aș dori să văd peste câțiva ani și în acest sens aș vrea să particip. N

FOTO: PRIN AMABILITATEA NOVAMEAT [3] / C.J. BURTON/GETTY

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

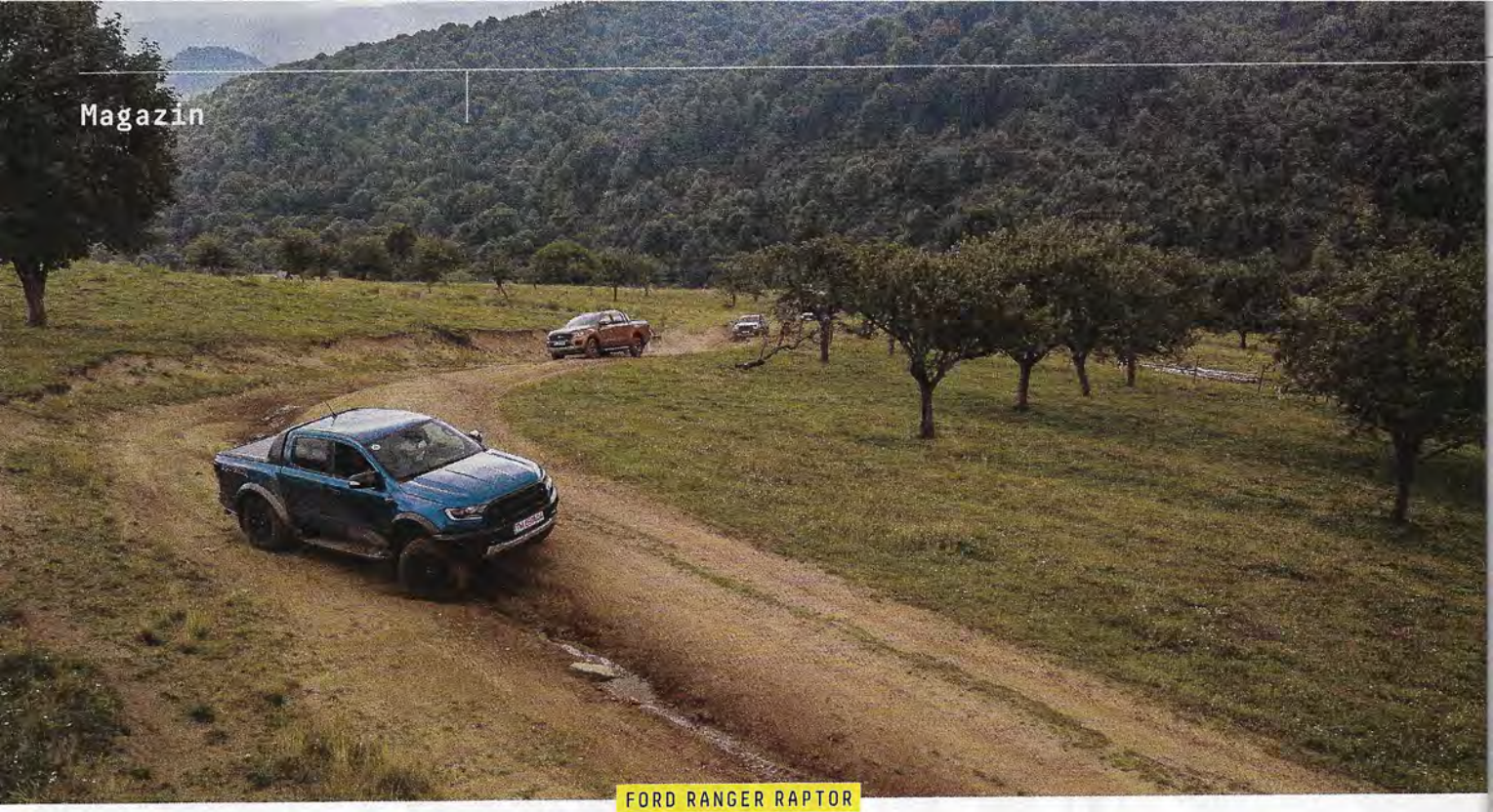

FORD RANGER RAPTOR

RS-ul de off-road

Dacă pasionații de cai putere și adrenalină pe asfalt au la dispoziție fel de fel de versiuni de performanță ale modelelor de stradă și mașini sport, la amatorii de off-road nu s-a gândit niciun constructor. Până acum, însă!

FORD A INTERPRETAT PICK-UP-UL Ranger după rețeta „Focus – Focus RS" și a ieșit Ranger Raptor, un off-roader dezvoltat pentru aventuri extreme de divizia Ford Performance.

Ranger Raptor pornește de la ideea Ranger-ului normal, dar, ca și Focus-ul RS, nu prea are nicio legătură cu modelul de bază. Seamănă și împarte unele tehnologii, evident. Însă, începând de la șasiu, totul a fost regândit, ca și cum la ușa Ford Performance ar fi sunat un împătimit de off-road care dorea să-și modifice mașina pentru a participa la un rally-raid de tip Baja. Nu e nicio exagerare.

Newsweek România a participat la evenimentul de lansare în România, care a inclus o experiență off-road de circa cinci ore, pe un traseu destul de dur, desenat de Bogdan Marișca și echipa sa de la Napoca Rally, prin zone spectaculoase din jurul Sibiului, dar necălcate decât de tractoare forestiere.

Unde Ranger-ul normal te hurduca și îți scotea pietrele de la rinichi la viteze de 20 km/h – 30 km/h, Ranger-ul Raptor plutea aproape imperceptibil la 50 km/h – 60 km/h și te îmbia să apeși accelerația. Părea că se joacă. Dune de nisip pe care să sărim ca în Baja Desert Rally din Peninsula California nu am avut, dar am văzut la lucru în toată splendoarea ei suspensia specială cu amortizoare Fox pe macadam, șleauri, hârtoape și pietre de râu. Experiența cu Raptor în teren este greu de transpus în cuvinte, trebuie trăită.

Clar, însă, Ranger Raptor merită cumpărat și folosit pentru ceea ce este făcut, adică pentru aventuri și distracție off-road fără limite, nu pentru a defila pe bulevard cu un pick-up de aproape 60.000 de euro. Nu-i place asfaltul. Pe șosea sau autostradă, senzația la volan este mai plăcută în Ford-ul Ranger normal, care are gardă la sol mai mică și amortizoare cu o cursă mai scurtă. Să nu înțelegeți greșit, Ranger Raptor zburdă și la drum, dar se apleacă destul de pronunțat pe viraje sau pe frânare. Iar profilul puternic sculptat al anvelopelor AT (All-Terrain), special dezvoltate de BF Goodrich pentru acest model, oferă aderență în noroi, în nisip, pe zăpadă sau pe macadam, dar, evident, nu și pe asfalt. Pasionații de off-road cunosc aceste aspecte.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

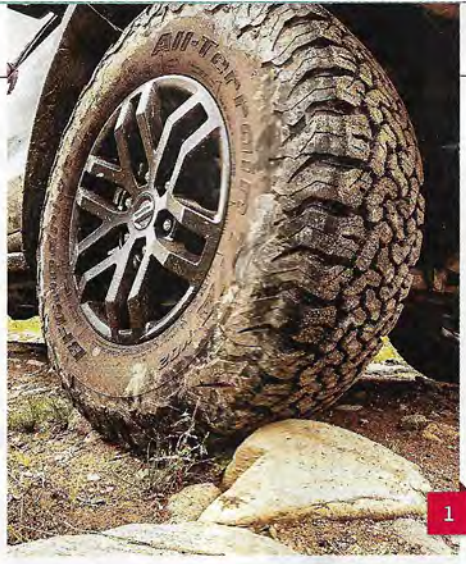

1

2

3

1,2,3,4: Raptor este cea mai dură și mai peformantă versiune a celui mai vândut pick-up din Europa, Ford Ranger.
5,6: Odată cu facelift-ul primit la începutul anului 2019, Ford Ranger oferă mai multă putere, mai multă eficiență, un nivel mai ridicat de rafinament și tehnologii avansate de asistență a șoferului.

4

5

6

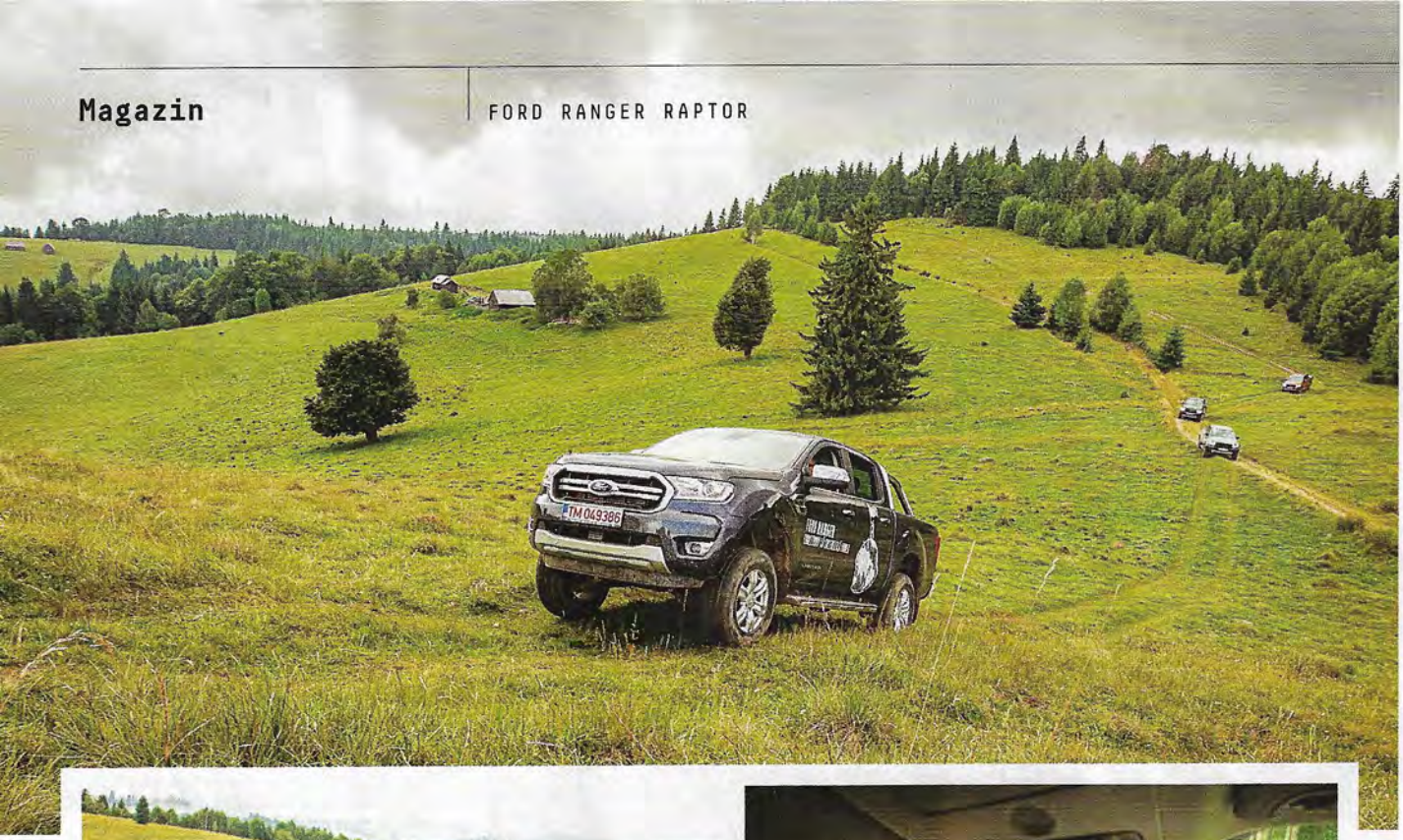

Ingredientele Raptor

Raptor are o gardă la sol de 28,3 centimetri (+ 5 cm față de Ranger), ceea ce îi permite să treacă printr-un vad de până la 85 de centimetri adâncime. Caroseria e mai lată cu cinci centimetri decât cea a gamei Ranger Double Cab. Iar unghiurile de atac și de degajare sunt și ele mai generoase, de 32,5 grade și, respectiv, 24 de grade.

Amortizoarele Fox, cu Position Sensitive Damping, sunt dublate de brațe de control din aluminiu și permit forțe mai mari de amortizare în condiții extreme. Cursa amortizoarelor față este mai mare cu 32%, iar cea a amortizoarelor spate, cu 18%, față de Ranger-ul normal.

Sistemul de frânare de pe puntea față al Raptor-ului beneficiază de etriere cu pistoane duble și de discuri ventilate cu dimensiunea de 332 de milimetri. Iar pe spate are tot discuri de 332 de milimetri.

ADN-ul Ford Performance este prezent peste tot la interior: scaunele profilate, construite special pentru off-road la viteze înalte, care oferă sprijin lateral și confort de top cu ajutorul unei perne cu două niveluri de fermitate și a materialelor care îmbunătățesc nivelul de aderență al șezutului, cusături albastre și inserțiile din piele și, de exemplu, volan sport exclusiv, cu clapete de schimbare a treptelor de viteză din magneziu, ca în motorsport.

Ranger Raptor are sub capotă un motor diesel EcoBlue Bi-Turbo de 2.0 litri, are dezvoltă 213 de cai putere și un cuplu de 500 Nm, cuplat la o cutie automată cu zece trepte și un sistem Terrain Management, optimizat tot de specialiștii Ford Performance, cu șase moduri de rulare (Normal, Sport, Grass/Gravel/Snow, Mud/Sand, Rock și Baja – performanțe off-road la viteze ridicate).

Trage bine, se aude... în boxe și oferă senzații, dar, pentru a fi un adevărat „RS" al pick-up-urilor, ar mai fi nevoie de vreo 80-100 de căluți. N

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

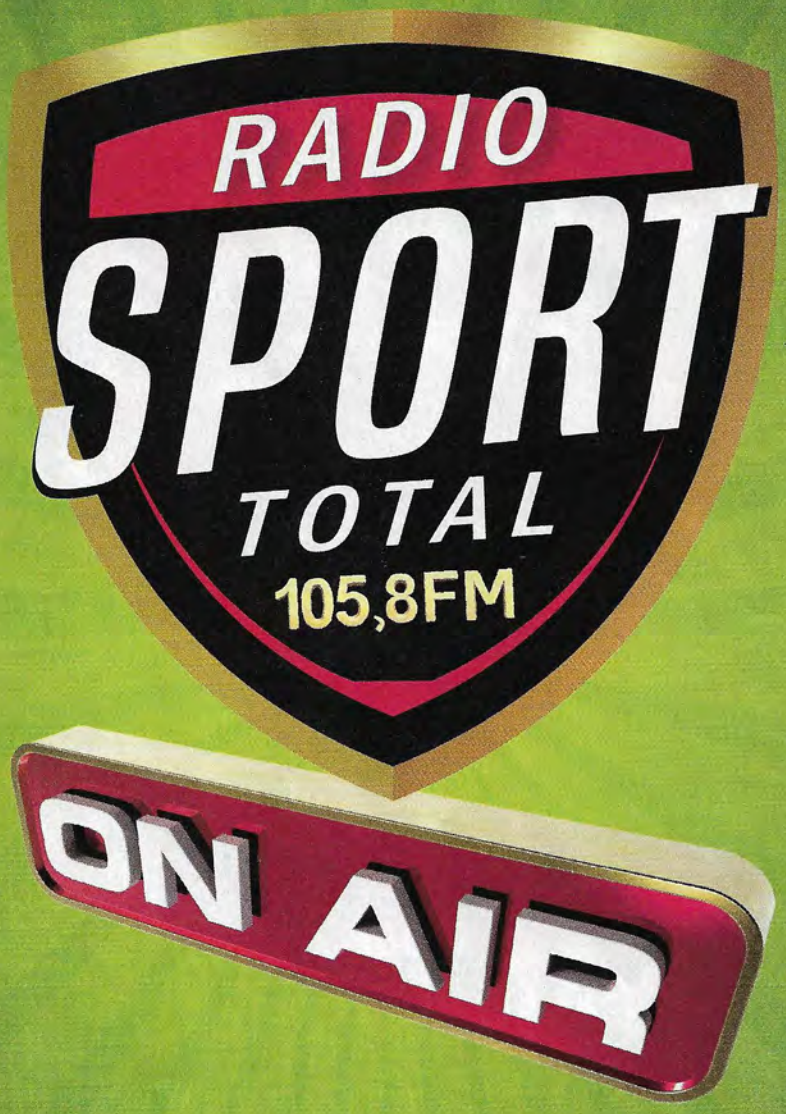

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

LIBAȚII

Călătorind spre whisky

Una dintre cele mai fierbinți și la modă călătorii. Turul schotch-ului în, ei bine, Scoția.

FOTO: DAVID CROCKETT/GETTY; TOPRIGHT: DAVID CROTTY/PATRICK MCMULLAN/GETTY

UITAȚI DE PODGORII ȘI DEGUSTĂRI DE VINURI. Turul whisky-ului în țara de origine a scotch-ului a devenit acum o chestie. O mare chestie. Scoția, țara kilt-urilor în carouri, a fost întotdeauna o destinație de top pentru americani.

Acum, însă, turiștii se revarsă cu un scop specific, acela de a încerca fiecare mostră veche de scotch de pe planetă. Atât timp cât au existat oameni în Scoția, a existat whisky scoțian, dar nu a fost o mare afacere până în secolul 19, când a devenit legal și profitabil. Astăzi, sunt peste 120 de distilerii în cinci regiuni (Campbeltown, Highland, Islay, Lowlands și Speyside).Iar afacerile sunt în plină expansiune, întrucât o renaștere a whisky-ului continuă să pună stăpânire pe America. În ultimii ani, barurile care servesc whisky și-au deschis ușile în orașe precum New York, Chicago și Los Angeles pentru cei în căutare de marfă bună. Renașterea a adus cu sine dorința de a călători la origini, pentru a vedea cum este făcută această băutură. Potrivit Asociației Scotch Whisky (SWA), un record de 1,9 milioane de turiști au vizitat distileriile din Scoția în 2018 (în creștere de la 1,6 milioane în 2017) - majoritatea provenind din Germania și Statele Unite - iar numărul pentru 2019 este de așteptat să fie și mai mare.

DE

PAULA FROELICH

Este o afacere atât de mare, încât gigantul de lichioruri și băuturi spirtoase Diageo, care deține Lagavulin, a declarat în 2018 că va investi 190 de milioane de dolari în următorii trei ani pentru a-și „transforma" oferta în ceea ce doresc turiștii băutori de whisky scoțian. Bineînțeles, a trebuit să verific singură acest fenomen. În luna mai, m-am îndreptat direct spre Islay - mica insulă vântoasă din sudul Hebridelor, chiar în largul coastei de vest a Scoției și la 40 de kilometri nord de Irlanda. Iată ce am găsit, eu fiind un „whisky Luddite". Ce înseamnă aceasta? Că și acum, după 200 de ani de când țesătorii din Nottinghamshire au dat foc la mașinile de țesut de teamă că acestea îi vor înlocui, încă mai folosim acest termen ce ne definește teama de tehnologia modernă.

În căutarea malțului unic

Islay nu este doar o insulă sălbatică frumoasă, cu un câmp de zambile albastre, păduri străvechi și kilometri de plaje virgine. Este, de asemenea, locul unde se află nouă dintre cele mai faimoase distilerii din Scoția, care fac cel mai celebru și prețios whisky dintr-un singur malț din întreaga țară. Am luat un zbor de la Glasgow spre insulă și, la sosire, m-am dus imediat la casa modernă a whisky-ului, distileria Bruichladdich, situată în partea de vest a insulei, pe malul lacului Indaal.

Bruichladdich funcționează din 1881, însă până în momentul în care a fost achiziționată, în 2001, de către distribuitorii de vin Mark Reynier și Simon Coughlin, a fost închisă mai bine de șase ani. Dorind să păstreze o producție mică, echipamentele și depozitele istorice, victoriene, au fost reasamblate și recondiționate.

Reynier și Coughlin s-au angajat să producă manual folosind o gamă inovatoare de butoaie, în special butoaie de vin din podgorii, pentru a-și îmbătrâni whisky-ul. (Spre deosebire de butoaiele folosite pentru bourbon și sherry, mai utilizate în mod obișnuit în producția scoțiană). Aventura a fost un succes, iar în 2012 distileria a fost vândută lui Remy Cointreau pentru 74 de milioane de dolari, cu condiția să continue procesul manual.

Astăzi, Bruichladdich este al doilea angajator ca mărime de pe insulă, după administrația locală, și încearcă să utilizeze toate resursele locale, inclusiv apă de izvor și orz de la un fermier, James Brown, căruia i se mai spune „Nașul solului".

Înapoi la școală

OK, sună ca o vizită grozavă, nu? Dar ce se întâmplă dacă singurul lucru pe care îl știi despre whisky este că e maro și bun? Ar putea fi o idee bună să studiați înainte de a vizita. Eu am fost școlită de către maestrul distilator Adam Hannatt. Iată ce am învățat.

În primul rând: degustarea de whisky este similară cu cea a vinului - dar totuși diferită! Puteți fi obsedați de unele elemente ca solul, clima, ingredientele, procesul de transformare a fructelor sau a strugurilor în alcool, precum și de gustul și aspectul produsului final. Dar degustarea de whisky diferă într-un punct capital. Vinul, degustați și scuipi. Whisky... doar înghițiți.

BEA PÂNĂ LA FUND
Renașterea whisky-ului a dus la un turism la locurile de origine, să vezi cum este făcut. 1,9 milioane de turiști și-au făcut drum spre distileriile din Scoția anul trecut

Cu siguranță, nu sfârșești degrabă cu whisky-ul single malt. Nu că nu poți, desigur că poți, dar scotch-ul nu trebuie sorbit, amestecat sau băut în grabă. Este menit să fie savurat încet, pe măsură ce aromele prind viață pe limbă și înfierbântă gradat gâtlejul.

„Un whisky grozav se va deschide încet și va avea un gust diferit pe bolta palatină, de la o secundă la alta", spune Hannatt. Și fiecare brand de whisky și fiecare butoi, aceeași etichetă sau nu, vor avea o aromă distinctă, singulară.

„Islay are mai multe micro-ecosisteme", subliniază Hannatt. „Și pentru că facem totul de mână - și nu cu ingrediente și instrucțiuni prestabilite - și pentru că ingredientele noastre sunt în mare parte din Islay, fiecare lot va fi diferit".

„Există o conexiune acolo care se simte corect, orz de la o fermă, distilat aici, îmbătrânit aici, îmbuteliat aici și-l eliberăm în lume", a adăugat Hannatt.

În acea zi, am încercat whisky-ul neafumat cu turbă Bruichladdich și pe cel îndelung afumat Port Charlotte, amândouă fructuoase, aproape de aroma piersicii. Și Octomore, cu care se mândresc, cel mai băut whisky din lume. Deși are un gust mai calm decât mă așteptam, se simte încă turba fumegând, deși nu te lovește în gâtlej. Destul de bine!

Drumul Războinicului

A doua zi, am făcut o călătorie cu „Nașul solului", domnul Brown, pentru a tăia turbă și a scoate apa din fântână, pentru a-și adăpa efectivele de vaci cu părul lung Highland. Ce este turba?, am întrebat în timp ce mergeam prin mlaștină.

„Turba este versiunea mai tânără și mai umedă a cărbunelui. Este alcătuită din copaci, arbuști, totul descompus și comprimat", a explicat Brown. „Până de curând, toată lumea de pe insulă o folosea pentru a-și încălzi casele în timpul iernii, pentru a face ceai și a afuma whisky-ul".

Am aflat că este o muncă grea să tai cărămizi de turbă din pământ - și poate fi, de asemenea, periculoasă. Terenul este spongios și instabil, iar lucrurile pe care le lași peste noapte pot dispărea în mlaștinile asemănătoare nisipurilor mișcătoare, fără să le mai vezi vreodată.

Din fericire, Nașul a cunoscut drumul și am terminat această excursie nevătămați, înainte de a vizita izvorul subteran care este sursa tuturor whisky-urilor Bruichladdich.

„Până de curând, toți cei de pe insulă foloseau turba pentru a-și încălzi casele în timpul iernii, pentru a face ceai și a afuma whisky"

TURUL
În sensul acelor de ceasornic, de sus: O sticlă de Corryvreckan White whisky; la lucru, în distilăria Bruichladdich din Islay; vedere din Golful Lagavulin; ingredientul-cheie: orzul.

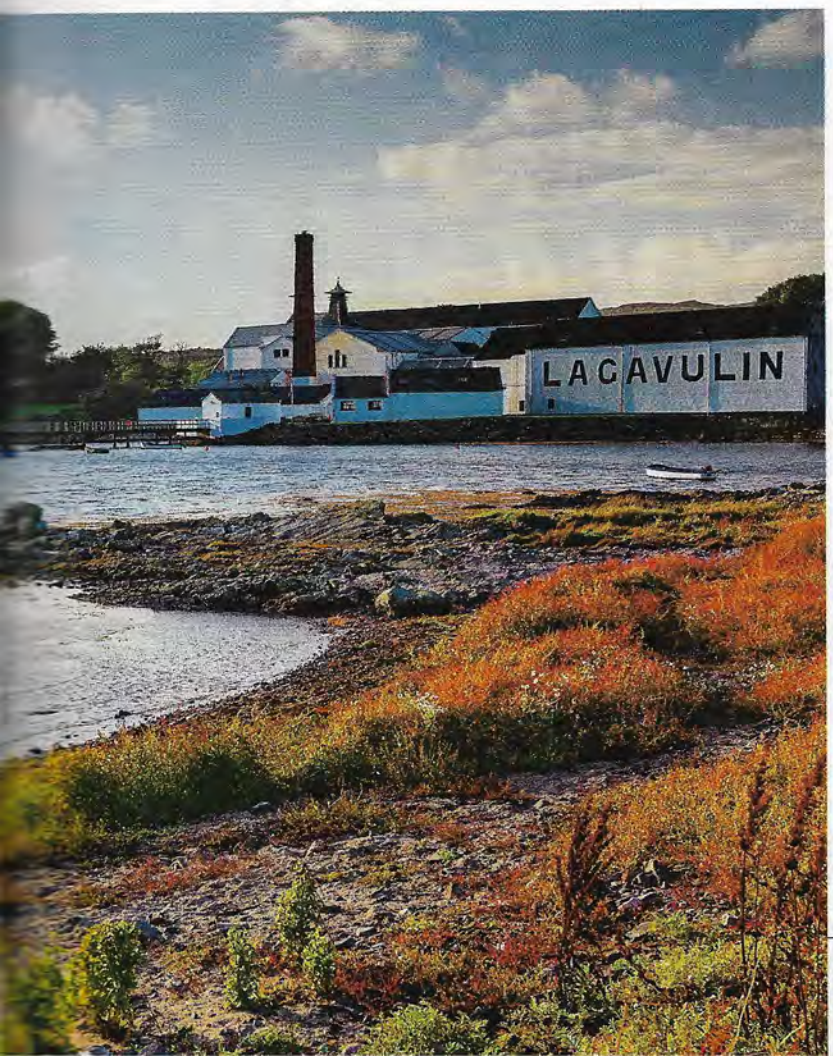

Sfatul meu

Locuri pe unde să treceți. Și unde să mergeți

Următoarele zile le-am petrecut conducând între celelalte opt distilerii de pe insulă, prelevând whisky-uri, cutreierând plajele curate și mergând în faimosul tur al whisky-ul. Începe în Port Charlotte și se curbează pe coasta de sud-est prin pădurea cu mușchi verde și trece pe lângă un castel din secolul al XIII-lea, legând cele mai faimoase trei distilerii: Ardbeg, Lagavulin și Laphroaig. În ceea ce privește planificarea unei călătorii, există o mulțime de sfaturi, dar iată câteva dintre recomandările mele.

Unde să stați: Încercați Islay House, acest hotel este o proprietate, complet renovată, din secolul al XVIII-lea, îngropată în mormane de zambile albastre, cu vedere la lacul Indaal; sau la Hotelul Machrie, un hotel cu cinci stele situat în dunele din Golful Laggan, care se mândrește și cu un D.J.

Cum ajungeți: Nu conduceți! Mulți călători vor fi tentați să închirieze o mașină și să conducă de la Glasgow. În timp ce condusul este într-adevăr frumos, drumul este lung și vântos. Nu mai vorbim de faptul că whisky-ul și condusul nu se amestecă. Petreceți noaptea la hotelul Kimpton Blythswood Square din Glasgow, așa cum am făcut eu, și luați un zbor de dimineață în Islay de la Glasgow (sau luați un autobuz și un feribot) și închiriați un taxi. Mulți dintre șoferii locali sunt disponibili pentru întreaga zi și au trăit pe insulă întreaga lor viață. Sunt plini de povești bune și sunt fericiți să vă conducă de la distilerie la distilerie, făcând opriri pitorești pe parcurs.

Mai mult whisky: În timp ce Islay este cea mai ușor identificată zonă producătoare de scotch, în Scoția există alte patru mari regiuni producătoare de whisky. Campbeltown se află chiar lângă Islay și este cea mai mică regiune producătoare, cu doar trei distilerii cunoscute pentru malțul lor: Springbank, Glen Scotia și Glengyle.

Highland este cea mai mare regiune producătoare de whisky din țară. Regiunea accidentată din nord are 47 de distilerii, inclusiv Dalmore, Glenmorangie și Brora.

Lowland: Situat în partea de sud a Scoției, whisky-urile sunt ușoare și dulci. Distileriile renumite includ Auchentoshan, Rosebank și Glenkinchie.

Speyside este amplasat între sălbaticul Highland și fermele din Aberdeenshire; regiunea își ia numele de la River Spey. Una dintre cele mai frumoase regiuni din Scoția, Speyside găzduiește și cele mai cunoscute distilerii (Glenlivet, Glenfddich și Macallan), precum și un alt tur al whisky-ului, The Malt Whisky Trail.

TEHNOLOGIE

Frânele „diamantate"

CU SIGURANȚĂ AȚI AUZIT DE burghie cu cap widia și de discuri diamantate pentru perforarea sau tăierea betonului armat. În ambele cazuri este vorba despre același material, carbura de tungsten, care este aproape la fel de dur ca diamantul. Da, dar inginerii Porsche i-au găsit o nouă întrebuințare – discuri de frână „smălțuite" cu carbură de tungsten.

Majoritatea mașinilor sunt dotate cu discuri de frână din oțel, iar, opțional, pe unele supercar-uri, limuzine sau SUV-uri performante se pot monta frâne ceramice. Dacă discurile din oțel ruginesc și se încing foarte tare în cazul utilizării intense, ceea ce conduce la apariția fenomenului de „fading" și la o uzură accentuată, frânele ceramice elimină aceste neajunsuri, dar sunt mai ineficiente la rece și foarte scumpe.

Sistemul de frânare Porsche Surface Coated Brake (PSCB) cu discuri widia, din oțel „îmbrăcat" în carbură de tungsten, oferă aproape aceleași performanțe („fading"-ul apare de două ori mai greu decât la discurile din oțel) și aceeași stabilitate termică ca cel ceramic, dar costă de circa trei ori mai puțin, nu ruginește și, foarte important din punct de vedere ecologic, nu produce aproape deloc „praf de frâne" – pulberea fină care apare pe jantele oricărei mașini normale după câteva frânări mai puternice. În urma testelor, specialiștii Porsche au constatat, de exemplu, că PSCB generează, în funcție de stilul de condus, cu până la 90% mai puțin „praf de frâne" decât un sistem cu discuri din oțel și are o rezistență la uzură mai mare cu 30%.

De ce discuri „smălțuite" cu carbură de tungsten? Simplu, un disc realizat integral din widia ar costa cât mai multe seturi ceramice. Așa că stratul de carbură de tungsten are o grosime de o sută de microni, iar miezul din oțel este tratat termic cu laser. Bineînțeles, PSCB folosește plăcuțe de frână speciale, care să adere la suprafața lucioasă a discului, iar efectul de oglindă al acestora apare undeva după 5.000-6.000 de kilometri parcurși.

Sistemul de frânare cu discuri „diamantate" vine standard pe SUV-ul de performanță Porsche Cayenne Turbo (motor V8 twin-turbo pe benzină de 4.0 litri și 541 CP, accelerație 0-100 km/h în 3,7 secunde) și poate fi comandat opțional, pentru circa 3.000 de euro, pe Cayenne S. Pentru a depista un Cayenne cu frâne PSCB în trafic, este suficient să vă uitați dacă etrierele sunt vopsite în alb, iar pe jante nu prea se observă „praf de frânare".

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TRAVEL MIX 4K

Abonează-te!

La furnizorul tău de servicii TV!

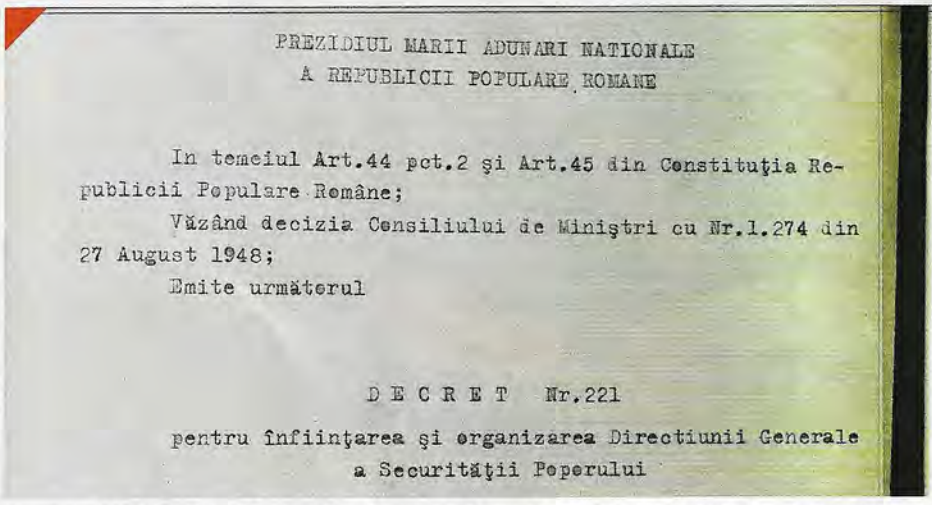

PREZIDIUL MARII ADUNARI NATIONALE
A REPUBLICII POPULARE ROMANE

In temeiul Art.44 pct.2 şi Art.45 din Constituţia Republicii Populare Române;
Văzând decizia Consiliului de Miniştri cu Nr.1.274 din 27 August 1948;
Emite următorul

D E C R E T Nr.221

pentru înfiinţarea şi organizarea Directiunii Generale a Securităţii Poporului

Decretul 221/1948, prin care a fost înființată Direcția Generală a Securității Poporului

Jumătate de veac de teroare

30 AUGUST 1948: ESTE ÎNFIINŢATĂ, OFICIAL, DIRECŢIA GENERALĂ A Securităţii Poporului (DGSP-Securitatea), prin Decretul 221, formată majoritar din agenți sovietici și condusă, de altfel, de un agent NKVD, Pintilie „Pantiușa" Bodnarenko (numele românesc pe care și l-a luat a fost „Gheorghe Pintilie"). Acolit al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, „Pantiușa" a fost cel care l-a omorât cu o rangă, în 1946, pe ex-secretarul general al partidului, Ștefan Foriș, lăsându-i cale liberă în partid lui Dej, arată politologul Vladimir Tismăneanu. De facto, agenții sovietici se infiltraseră în toate structurile statului încă din 1944, odată cu staționarea Armatei Roșii pe teritoriul românesc. Securitatea a fost înființată pe „scheletul" fostei Siguranțe, fiind decisă într-o ședință a Secretariatului CC al Partidului Muncitoresc Român (PMR), din 10 iulie 1948, la care au participat Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca și Teohari Georgescu (ministru de Interne, în subordonarea căruia urma să fie).

Rolul Securității era „apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității Republicii Populare Române contra uneltirilor dușmănoase din interior și exterior", potrivit Decretului 221. Prin același decret, felul în care funcționa Securitatea era secret, iar din bugetul DGSP era publicată doar „suma globală, fără detaliere de posturi, în bugetul Ministerului Afacerilor Interne".

Practica obișnuită era ca securiștii să ridice oamenii noaptea, să îi tortureze și fie să îi omoare, fie să îi trimită în închisori și lagăre de muncă, unde urmau să fie exterminați. Erau încurajați „turnătorii", care își luau în scris angajamentul de colaborare. Zeci de mii de oameni au fost omorâți în „anchetele" Securității.

La căderea comunismului, Securitatea a încercat să nege orice implicare în represaliile asupra românilor la Revoluție. Ultimul șef al Securității, Iulian Vlad, a murit în 2017, având o bătrânețe liniștită: grațiat încă din 1993 de Ion Iliescu, își petrecea timpul participând la lansări de carte și acordând interviuri în care spăla imaginea instituției criminale pe care a condus-o.

30 AUGUST - 5 SEPTEMBR

Germania invadează Polonia

1 septembrie 1939: Germania nazistă a invadat Polonia, declanșând Al Doilea Război Mondial. La 17 septembrie, și URSS a atacat Polonia, dinspre est. Până la 6 octombrie, întreaga țară fusese ocupată de către Germania și URSS. Guvernul și o parte a armatei Poloniei s-au refugiat în România și, de aici, au plecat spre Franța și Marea Britanie. De asemenea, prin România a fost evacuată rezerva de aur a Poloniei, circa 75 de tone, care apoi a ajuns în Canada.

Stalin se aliază cu Biserica Ortodoxă

4 septembrie 1943: Stalin îi primește în audiență pe mitropolitul Serghie, pe Alexie de Leningrad și pe Nicolae de Kiev, anunțând că este de acord ca Biserica Ortodoxă Rusă să își aleagă un nou patriarh, funcție liberă din 1925, când murise Patriarhul Tihon. La 8 septembrie 1943, mitropolitul Serghie este ales patriarh. Cooperarea dintre biserica ortodoxă și regimul stalinist începuse din 22 iunie 1941, când mitropolitul Serghie a adresat un mesaj patriotic poporului rus.

Ardealul de Nord, ocupat de Ungaria

30 august 1940: A fost încheiat al doilea arbitraj de la Viena, iar România a fost nevoită să cedeze Ungariei nord-vestul Transilvaniei. În urma primului arbitraj, Ungaria obținuse o parte din Slovacia. România a cedat Ungariei 43.492 km², cu o populație estimată atunci la 2.609.000 locuitori. Urmare a acestui acord, regele Carol al II-lea i-a cedat puterea generalului Antonescu și a părăsit România. SUA și Marea Britanie nu au recunoscut arbitrajul de la Viena.

FOTO: CNSAS, FOND M.I., NR.VOL. 1, FILE 7-8

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal .....Telefon.....E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament \ Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Vrancart®

Aproape de tine, aproape de natură

rompaper

Producem cu mândrie, în ROMÂNIA:
- hârtie pentru carton ondulat
- carton ondulat și ambalaje din carton ondulat
- hârtii igienico-sanitare

ROMANIAN GOOD - BUN ROMÂNESC

Produs în ROMÂNIA

Suntem prietenoși cu natura:
- colectăm la nivel național peste 30% din deșeurile din hârtie și carton

Strada Ecaterina Teodoroiu 17, Adjud - VN
T: +40 (237) 64 08 00, F: +40 (237) 64 17 20
www.vrancart.ro | office@vrancart.com

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX